

Årsmelding 2014

Lom

Gjestfri og nyskapande

Innholdet i årsmeldinga:

Innleiing	4
Styringssystem	8
Perspektiv	10
Økonomisk oversyn	18
Oversikt frå tenesteområda	29
Notar og revisjonsmelding	53

Lom kommune
Sognefjellsvegen 6
2686 Lom
Telefon: 6121 7300
Epost: post@lom.kommune.no
<http://www.lom.kommune.no>

Årsmelding 2014 Lom kommune

1. Innleiing	4
Nokre fakta om Lom	4
Visjon og verdigrunnlag	4
Ordføraren sine kommentarar	5
Administrasjonssjefen si vurdering	6
Utvikling i folketalet	7

2. Styringssystem	8
Mål og resultatstyring	8
Internkontrollen	8
Årshjulet	9
Politisk organisering	9
Administrativ organisering	9

3. Perspektiv	10
Kommunen som samfunnsaktør	10
Kommunen som arbeidsgjevar	15

4. Økonomisk oversyn	18
Statlege rammer	18
Driftsrekneskap	18
Investeringsrekneskap	22
Balanse	23
Finansrapport	25

5. Oversikt frå tenesteområda	29
Støttefunksjonen	29
Skule	32
Barnehage	37
Miljø, teknisk, næring	40
Helse og velferd	43
Pleie og omsorg	47

6. Vedlegg: Notar og revisjonsmelding	53
Note 1 Prinsipp for rekneskapen	53
Note 2 Endring i arbeidskapital	53
Note 3 Pensjon	54
Note 4 Kommunen sitt garantiansvar	55
Note 5 Aksjar og andelar i varig eige	56
Note 6 Avsetjing og bruk av fond	56
Note 7 Kapitalkonto	58
Note 8 Interkommunalt samarbeid	59
Note 9 Spesifikasjon av vesentlege postar	59
Note 10 Spesifikasjon av vesentlege transaksjonar	60
Note 11 Anleggsmidlar	60
Note 12 Finansiering av prosjekt	60
Note 13 Lånegjeld	64
Note 14 Langsiktig gjeld	65
Note 15 Meir- eller mindreforbruk	65
Note 16 Spesifikasjon av vesentlege forpliktingar	66
Note 17 Tilhøve ved slutten av året	66
Note 18 Konto for skattetrekk	66
Note 19 Kyrkjeleg råd - økonomiske tilhøve	66
Note 20 Årsverk, løn og godtgjersle	66
Note 21 Tap og tapsavsetjingar	67
Note 22 Netto driftsresultat	67
Note 23 Finansiell leasing	68
Note 24 Avviksforklaring	68
Note 25 Sjølvkostområdet	69
Note 26 Disposisjonsfondet	70
Note 27 Kraftfondet	70
Note 28 Heimfallsfondet	72
Note 29 Kapitalfondet	72
Note 30 Avskrivings skjema	72
Note 31 Mindre/meir forbruk - investering	75
Note 32 Oversikt over skatteinngangen	76
Revisjonsmelding	77

Årsmelding for Lom kommune

Ansvarleg redaktør er administrasjonssjef Ola Helstad.

Biletet i toppen på framsida er teke under 9.-klassen på Lom ungdomsskule sin tur til Årdal i september 2014.

Foto: Gunn Karin Teigum

Profilen til Lom er bygt opp med fargar henta frå vatnet, naturen, kulturen og fjellet. Vassperla er valt som element i profilen som eit bindeledd mellom alle former for visuelle uttrykk. Små vassdropar som blir til ei masse med enorme krefter som saman kan flytte fjell.

Lom er av dei tørraste stadene i Noreg, og det er slik at vatnet har vore med og skapt kulturlandskapet. Dei eineståande vassvegane har ført vatnet ned frå fjellet til gardane nede i dalen. Dette har gjort det mogleg å drive landbruk og kunne eksistere her.

I Lom er det slik som det gamle ordtaket seier:

“Gjev Vårherre sol, ska oss sjølve skaffe vête.”

Når ein skal finne motiv for å synleggjere noko typisk og ekte for Lomsbygda, må dette ha sitt utspring i vatnet. Vatnet som er så grunnleggjande for alt som er skapt i Lom.

1. Innleiing

Nokre fakta om Lom

Midt i Ottadalen ligg fjellbygda Lom. Dei høgaste fjelltoppane i Noreg finn du her, og meir enn halvparten av Jotunheimen nasjonalpark ligg i Lom. Kommunesenteret og nasjonalparklandsbyen Fossbergom er eit moderne bygdesenter der dei fleste har sitt arbeid i reiseliv, handel og tenesteyting. Kultur og miljø vert teke vare på, og ein set si ære i å kunne tilby tradisjonsrike produkt.

Tettstad med særpreg

Fossbergom står fram som ein tettstad med særpreg, og politikarane i Lom har heile tida lagt stor vekt på byggeskikk og lokale tradisjonar. Lom Stavkyrkje frå ellevehundretallet er ei av dei vakraste stavkyrkjene i landet. Mange tusen turistar er

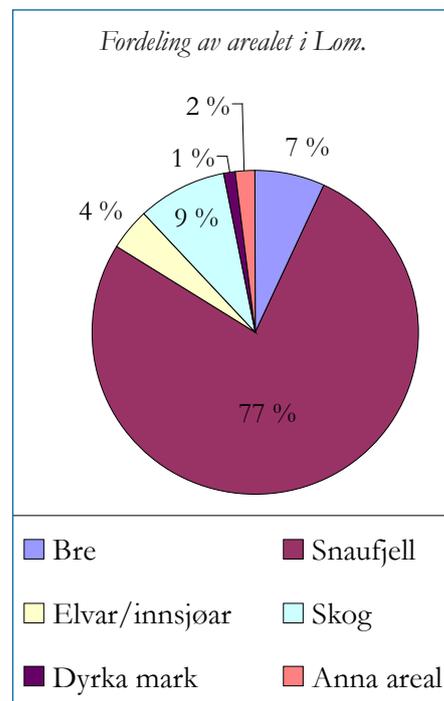
innom i løpet av året, og samstundes er kyrkja i bruk som hovudkyrkje.

Næring

Jord- og skogbruk er største enkeltnæringa i Lom. Høve til hausting av utmarksressursar ved beiting og setring er avgjerande for dei jamnt over små gardane. Gardsturisme er eit nytt satsingsområde – nokre driv overnattingsverksemd – andre satsar på ny bruk av setrene.

Lom har eit areal på 1.969km² - og til 2.356 innbyggjarar (pr. 31.12.2014) er det god plass! Meir enn 90% av arealet er høgfell over 900 m.o.h., 1% er dyrka jord og 4% er produktiv skog.

Fordeling av arealet i Lom.

Visjon og verdigrunnlag

Visjon

Lom – gjestfri og nyskapande

Gjestfridomen skal omfatte alle

- Dei som allereie er fast busette
- Dei som ønskjer å busetja seg i Lom
- Tilreisande, turistar

Slagordet “Kom til Lom” er med og synleggjer visjonen.

Verdigrunnlag

Lom skal vera eit lokalsamfunn basert på desse grunnverdiane:

- Gjestfri
- Open
- Inkluderande
- Respektfull
- Nyskapande
- Trivsel
- Lokal kultur og historie
- Natur

I den kommunale verksemda skal alle tilsette leggje vekt på å vera:

- Offensive
- Løysingsorienterte
- Inkluderande

Ordføraren sine kommentarar

Gjort og ikkje gjort i 2014

Når ein sett seg ned for å skrive kommentarar til årsmeldinga, startar ein ofte med å sjå attende på året som har gått. Det er sjølv sagt alltid svært nyttig å stoppe opp og tenkje attende på kva ein har fått gjort og ikkje gjort.

Men uansett kor mykje ein kunne ynskje seg attende for å gjere ting annleis, så er tida gått og det som har vore gjort er gjort. Eg vil derfor heller i år nytte denne plassen til å sjå framover.

Tenk og handle med positivitet

Det er mykje positiv utvikling i Lom og bygdene rundt oss. Alt det positive skal oss ta med oss i det daglege arbeidet når ting ikkje går slik som oss kanskje ynskjer.

Kommunen har ansvar for å levere tenester på mange område etter eit svært komplisert lovverk. Barnehage, skule, helse- og omsorgstenester, renovasjon, vatn og avlaup er døme på dei største oppgåvene.

I tillegg er det mykje infrastruktur og andre ikkje lovpålagde tenester som det vert venta at kommunen tek hand om.

Alt dette skal finansierast av ein pott med avgrensa midlar. Tenesteområda, administrasjonen og politikarane står heile tida ovanfor utfordrande prioriteringar, og det er heilt umogleg å få til alt ein ynskjer. Det er da viktig å tenkje positivt og vere glade og tilfredse med det oss har og klarer å få til, og tenkje at oss tross alt bur i eit regulert samfunn som klarer å levere trygge og gode levevilkår for befolkninga.

Samfunn i endring

Sjølv om oss har det svært godt i Lom, vil oss måtte tilpasse oss samfunnsutviklinga og på fleire område må oss løyse oppgåver saman med andre kommunar.

Mykje defor har Regjering og Storting sett i gang ein storstilt kommunereform i Norge, og det kan verke som om det berre er store kommunar som vil klare å levere tenester i framtida.

Det er sjølv sagt ikkje realiteten. Dei fleste målingar viser at befolkninga er mest nøgde med tenestene som er levert i små og mellomstore kommunar. I Nord-Gudbrandsdalen har oss difor sett i gang dette reformarbeidet basert på at to og to kommunar sett seg ned saman og ser på fordelar og ulemper med dagens og morgondagens kommunar.

Bjarne Eiolf Holo
ordførar Bjarne Eiolf Holo (Sp)

Lom og Skjåk er i gang med dette arbeidet og ei førebels vurdering vil verta lagt fram for sittande kommunestyre.

Eit eventuelt vedtak om å opprette ei ny kommune basert på Lom og Skjåk, vil verta ei oppgåve for det nye kommunestyret i 2016. Vi går dermed inn i ei spanande tid der det vil verta gjort mykje vurderingar og teke viktige beslutningar som vil forme framtida for kommunen vår.

Eit viktig styringsreiskap

Årsmelding og rekneskap slik det er presentert i dette dokumentet, inneheld mykje viktig informasjon både for dei tilsette, politikarane og innbyggjarane i kommunen.

Eg vil oppmode både sittande og komande politikarar til å setja seg godt inn i årsmeldinga og nytte denne i det politiske arbeidet framover.

Ved å nytte årsmeldinga som eit arbeidsdokument der du markerar, skriv og kommenterer, har du eit godt verktøy når du skal gå i gang med prioriteringar og endringsprosessar. Ta gjerne også eit blick i nabo-kommunane sine årsmeldingar.

Takk for samarbeidet i 2014.

Takk til alle tilsette og politikarar som saman bidreg til at Lom kommune klarer å levere gode og trygge tenester.

Takk også til dei frivillige laga og organisasjonane, næringslivet og innbyggjarane som aktivt er med og skapar eit attraktivt og omsorgsfullt lokalsamfunn.

Administrasjonssjefen si vurdering

For første gong i nyare tid legg Lom kommune fram eit negativt netto driftsresultat. Det er usikkert om dette har skjedd før.

Negativt driftsresultat

Kommunen må ta fatt i dette og sørge for at driftsresultatet blir på nivå med målsettinga. Dette må tydeleggjerast og forankrast i budsjettarbeidet og vera gjennomgåande i forvaltninga. Mellom anna kan ikkje budsjettjustering gjennom budsjettjusteringssak og enkeltvedtak i løpet av året gjerast som i 2014.

Handlingsregel

Likevel er resultatet faktisk noko betre enn det som var forutsett i justert budsjett. For å tydeleggjera dette vil administrasjonssjefen foreslå å innføre ein handlingsregel som klargjer målsett nivå på vesentlege og grunnleggjande økonomiske nøkkeltal. Dei er:

- Netto driftsresultat i prosent av sum brutto driftsinntekter – 2 %
- Lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter – 65%
- Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter – 10 %

Desse nøkkeltala må vera grunnleggjande i den økonomiske styringa i kommunen. Konsekvensar av desse forslaga går fram på side 21 i årsmeldinga.

Kommunebarometeret

Vi vart nr 2 på Kommunebarometeret i 2014, noko som må seiast å vera ein god prestasjon. Kommunebarometeret er den mest omfattande og grunnleggjande rangeringa av norske kommunar. Kommunen viser elles til gode resultat på fleire område, m.a. innan effektiv drift i rangeringa som er gjort av Teknisk beregningsutval.

Utgard

2014 var første driftsår i Utgard. Aktiviteten må seiast å vera tilfredsstillande. Det er naturleg at ein må prøve å feile for å finne god struktur og fornuftig nivå i høve tilrettelegging og arrangement. Kommunen har elles vore nødt til å følgje opp betydelege

bygningmessige manglar ved Utgard. Kommunen følgjer opp dette ved hjelp frå juridisk og bygningmessig kompetansmiljø med målsetning om økonomisk kompensasjon så langt som råd etter gjeldande føresetnader.

Kommunereform

2014 var året der fleirtalet i Stortinget samla seg om å gjennomføre ein kommunereform. Målet er færre, større og meir robuste kommunar med auka makt og mynde. Krav til auka effektivitet og forventningar frå innbyggjarane er grunnlaget for kommunereformen. Lom kommune har stilt seg positiv til å utrede alternative endringar i kommunestruktur. Utrednings- og vedtaksprosessen er omfattande og utfordrande og det blir forutsett at det blir nytta naudsynt tid til dette. Demokratiutfordringa i etablert styrings- og samarbeidsstruktur i dag med utstrakt interkommunalt samarbeid er stor og vil forhåpentleg føre til forbetringar.

Eigarskapsmeldinga

Det er og naturleg å nemne vedtak om etablering av eigarskapsmelding som vil føre til moglegheit til forbetring av forvaltning av kommunale eigardelar og samarbeid med andre med eit heilheitleg grunnlag.

Utfordrande prosessar

Kommunen har elles vore part i og vore ansvarleg for utfordrande prosessar i siste driftsår. Det gjeld stevninga som Nissegarder og Kjell Madsen har tatt ut mot kommunen. Den saka har gått gjennom heile rettssystemet og har fått si avgjerd i høgsterett. Prosessen har vore ressurskrevjande og på eit nivå som kommunen normalt ikkje er rusta til.

Læringsmiljø og skulestruktur

Vidare har 2014 vore nytta til ei nøye vurdering av skule med fokus på læringsmiljø og struktur. Prosessen

enda opp med vedtak om å legge ned skuledelen på Garmo oppvekstsenter.

Planprogram

Kommunen har gjort vedtak om planprogram. Sentralt i dette arbeidet er den overordna samfunnsdelen og arealplan. Endeleg planvedtak med hovudstrategiar og fokusområde er viktig for vidareutvikling av Lom kommune.

Medarbeidarar

Medarbeidarundersøkinga viser at dei tilsette i kommunen har det bra. Det kjem likevel fram tendensar som bør gripast fatt i. Dette gjeld m.a. leiarskap og tid. Vidare fokus på partsamansett samarbeid med vekt på proaktivitet og forutsigbarheit er svært viktig for å halde grunnlaget for komande år. Dette er særleg viktig i høve strukturendringar og effektivisering. Tendensen i høve utfordringar med rekruttering av leiarar har og vore gjeldande i 2014. Dette må kommunen løyse. Når det gjeld fagpersonell elles har vi i stor grad hatt gode søkjartal.

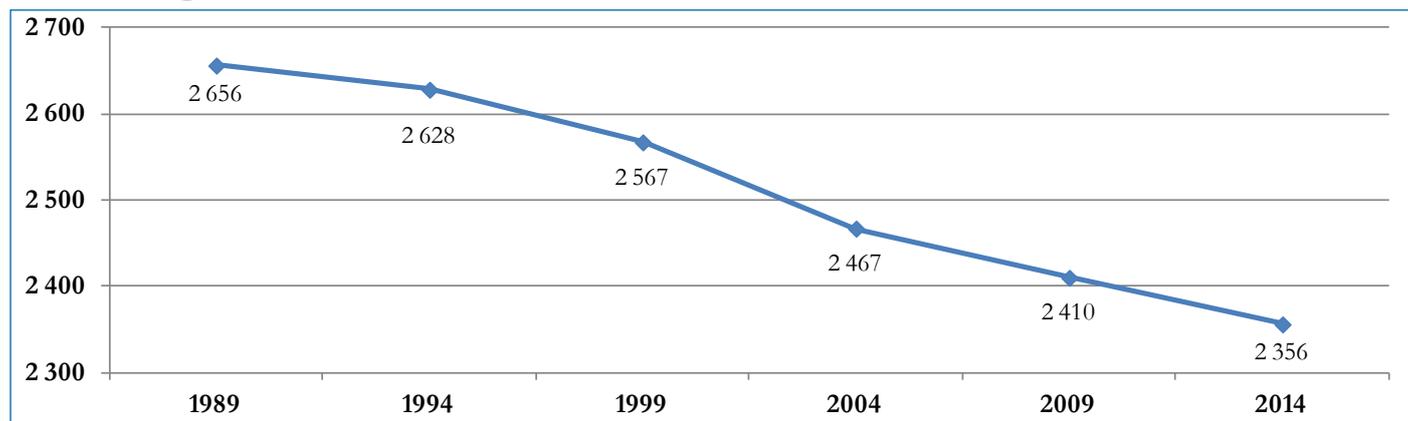
Eg nyttar høvet til å takke alle for god arbeidsinnsats!

administrasjonssjef Ola Helstad

Utvikling i folketallet

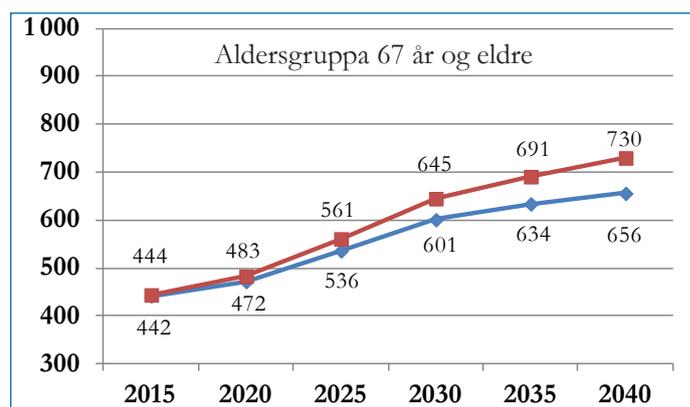
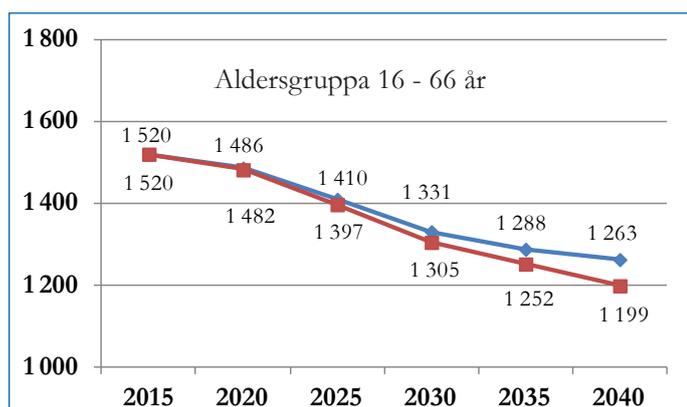
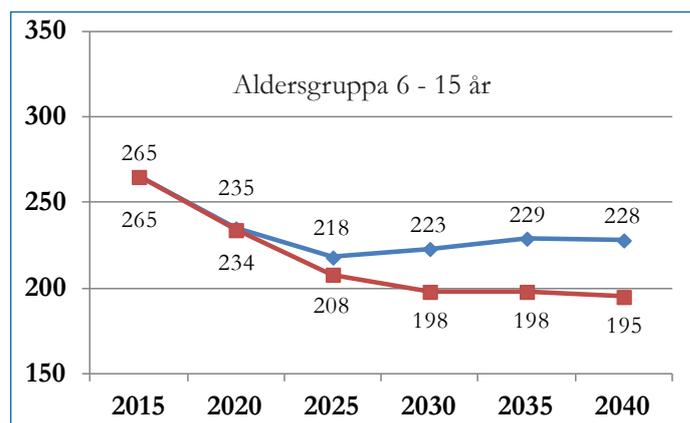
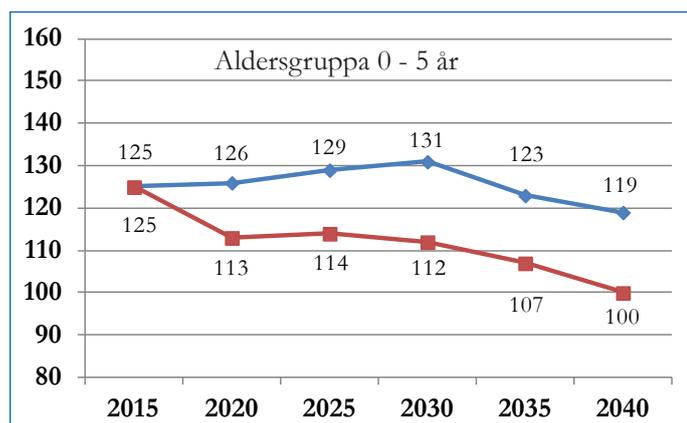
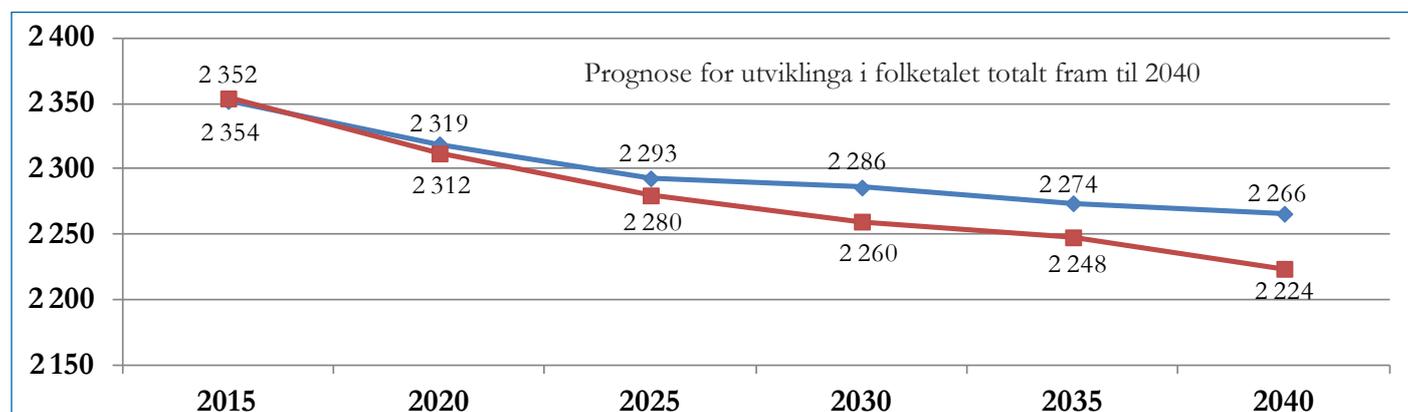

Folketalet i Lom kommune ved utgangen av året frå 1989 til 2014. (Kjelde SSB.)

Under syner vi prognoser i to moglege scenario for utviklinga i folketalet fram til 2040.

(Kjelde: SSB.)

◆ Middels nasjonal vekst
■ Sterk aldring

2. Styringssystem

Mål og resultatstyring

Lom kommune har omfattande delegering av mynde. Vi lever i eit samfunn med raske endringar, og gjennom denne delegeringa blir det ein fleksibel organisasjon og avgjerder blir tekne der kompetanse ligg. Gjennom dette oppnår ein meir attraktive arbeidsplassar, ved at den enkelte får

nytta sin kompetanse.

For styring og koordinering er det i fleire år blitt nytta balansert målstyring. Det blir vedteke mål for kvart tenestekområde som ein del av kommunen sitt budsjettvedtak. Økonomisk er det rapportert til kommunestyret kvart

tertiar, der årsrapporten fungerer som rapport for 3. tertial. Det er systematiske målingar av brukar og medarbeidar-perspektivet gjennom spørjeundersøkingar, der tenestekvalitet og medarbeidartilfredshet blir målt. Kommunen nyttar elles Kommunebarometeret i styring av verksemda.

Det totale målekartet

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg Lom kommune			
			res 2014	Res 2013	Res 2014	Mål 2014
Økonomi	Økonomi-styring og drift	Brutto driftsresultat	0,5%	1,6%	-5,8%	0,3%
		Netto driftsresultat	1,1%	6,3%	-1,0%	3,0%
	Finansiell styring	Eigekapitalprosent	-	31,5%	42,0%	30,0%
		Langsiktig gjeld i % av driftsinntekter	291%	199%	233%	212%
Likviditetsstyring	Lividitetsgrad 1	Arbeidskapital i % av driftsinntekter	-	2,4	3,6	3,4
			14,9%	31,8 %	41,3%	34,0%
Medarbeidar	Opplevd kvalitet	Alt i alt, kva grad er du nøgd med næraste leiar	4,0	4,8	4,5	4,7
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala	4,0	4,1	4,0	4,3
		Løyser dykk felles arbeidsoppgåver på ein god måte	4,8	5,1	4,9	4,9
		Har du høve til å arbeide sjølvstendig	5,7	5,3	5,2	5,0
	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid	-	2,8 %	4,8%	2,0%
		Sjukefråvær langtid	-	3,5 %	4,1%	3,0%
Læring og fornying	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet ditt?	4,7	4,9	4,9	4,6
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseheving?	4,3	4,5	4,2	4,3

Internkontrollen

2014 har vore nytta til innføring av elektronisk kvalitetssystem.

Internkontrollen er heimla i Kommuneloven. Administrasjonssjefen skal syte for at kommunen blir drive i samsvar med lover, forskrifter og overordna instruksar, og at det er god kontroll innan økonomi- og personalforvaltning, innkjøp, IKT-styring og informasjonstryggleik, saksbehandling og tenesteproduksjon.

Internkontroll handlar om systematisk arbeid og dokumentasjon av eigen praksis, forbetring av arbeidsmetoder og samhandling for å sikre måloppnåing, og for å unngå lovbrøt og andre uønska hendingar. Med internkontroll meiner ein kvalitetssikring av prosessar, system og rutinar som blir utforma

og gjennomført. I si grunnstamme er internkontroll å ha kunnskap til å handle for negative eller farlege ting skjer. Vi ønskjer å ta tak, forbetre og skape gode haldingar til internkontrollen.

Ein nyttar elektronisk kvalitetssystem frå Kommuneforlaget (KF), gjennom KF-infoserie, KF-kvalitetsstyring og KF-Betre.kommune. Fokus i 2014 har vore avvikssystem og risikoanalyser. Det er framleis dokumentasjon, som skal inn i det elektroniske kvalitetssystemet. Arbeidet vil fortsetje for å få eit heilskapleg kvalitetssystem, som i varetek kravet til internkontroll innan ramma av § 23 i kommunelova.

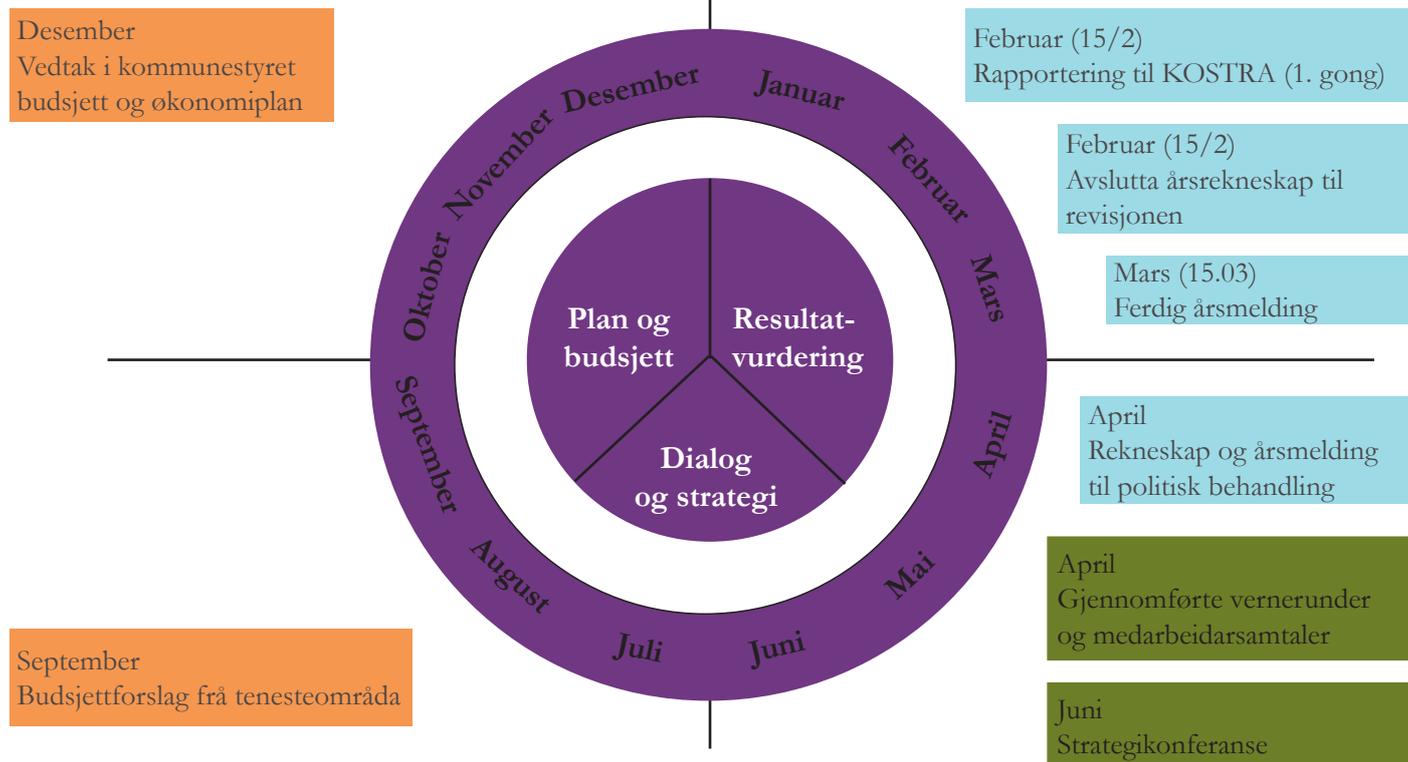
Kommunelova § 23, 2. ledd

Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksar, og at den er gjenstand for betryggende kontroll

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter §3

Internkontroll: Systematiske tiltak som skal sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Årshjulet

Politisk organisering

Kommunestyret

Bjarne Eiolf Holø, Senterpartiet, ordførar
 Odd Arne Kroken, Senterpartiet, medlem i formannskapet
 Gaute Elvesæter Helland, Senterpartiet
 Trygve Husom, Senterpartiet
 Arnstein Rusten, Senterpartiet
 Sigurd Synstnes, Senterpartiet

Anne-Lise Marstein, Arbeiderpartiet, varaordførar
 Jarmund Øyen, Arbeiderpartiet
 Harald Martin Onsum Berg, Arbeiderpartiet
 Norvald Eilev Hellekveen, Arbeiderpartiet
 Sigrun Garmo, Arbeiderpartiet

Kristian Frisvold, Bygdalista, medlem i formannskapet
 Dagfinn Kvålshagen, Bygdalista
 Bente Flaten, Bygdalista
 Mai Bakken, Lomslista, medlem i formannskapet
 Eilev Hellekveen, Lomslista
 Magny Ellen Hilde

Formannskapet

Bjarne Eiolf Holø (ordførar, SP), Anne Lise Marstein (varaordførar, AP), Mai Bakken (LL), Odd Arne Kroken (SP), Kristian Frisvold (BL).

Andre politiske råd og utval

Administrasjonsutval
 Brukarråd
 Budsjettutval
 Eldrerådet
 Kommunalt råd for funksjonshemma
 Liv i Lom - styringsgruppe

Landsbyrådet
 Overtakstnemnd
 Saksutval samhandlingsreformen
 Takstutval
 Tilsettingsutval
 Ungdområdet

Vilt og innlandsfiskeremnd
 Valnemnd
 Valstyret
 Kontrollutvalet

Administrativ organisering

Lom kommune er organisert i ein to-nivå-modell med administrasjonssjef Ola Helstad som administrativ leiar. Administrasjonen er inndelt i desse tenesteområda med kvar sin leiar:

- Støttefunksjonen, leiar Egil Haug
- Loar skule, rektor Mariann Øygard
- Lom ungdomsskule, rektor Tore Mundal
- Loar barnehage, leiar Ragnhild Vestad
- Miljø, teknisk, næring, Ola Helstad konst. leiar
- Helse og velferd, kommunalsjef Bjørn Bakke
- Pleie og omsorg, pleie- og omsorgssjef Oda Evy Øyen

3. Perspektiv

Kommunen som samfunnsaktør

Næringsutvikling

Lom kommune legg til rette for næringsutvikling og bidreg med å støtte opp om tradisjonelt jord- og skogbruk, gründerar, trafikkskapande tiltak, kompetanseheving og tilflyttingsarbeid med tilskot frå det kommunale næringsfondet. I 2014 har kommunen gitt tilskot til tiltak innan jord- og skogbruk (m.a. driftsbygningar, generasjonsskifte, beitelag og avverking i skogbruk) og nyetableringar som Beautybag AS og Smak i Lom AS.

Regional ordning for bygdeutviklingsmidlar i Nord-Gudbrandsdalen vart avvikla i løpet av 2014, og ligg no under Innovasjon Norge. På eit regionalt nivå samlast 6K Næring omtrent ein gong i månaden, der felles utfordringar og moglegheiter blir drøfta. Dette er eit felles forum for dei seks næringsjefane i regionen.

Kommunen driv også aktivt med informasjonsarbeid opp mot næringslivet gjennom kanalar som heimesida, nyheitsbrev og Facebook, og informerer om aktuelle kurs, nye verksemder, ledige tomter og lokale, støtteordningar og liknande.

Lom vart nr. 96 på NæringsNM i 2014. Til tross for at dette var ein nedgang frå i fjor så er dette eit akseptabelt resultat der Lom kjem på andreplass i Nord-Gudbrandsdalen. Lom scorar godt på storleik, lønnsemd og vekst, men dårleg på nyetableringar.

Handelstanden fortsett den positive utviklinga med vekst i omsetning pr. innbyggjar, medan reiselivsnæringa er ganske stabil med 143 000 gjestedøgn i 2014, primært nordmenn.

Dette året fekk både Jotunheimen Reiseliv og Nasjonalparkriket Reiseliv tilskot for å drive med marknadsføring og profilering av området vårt. Totalt vart det tildelt kr. 650 000 frå næringsfondet til dette arbeidet.

Åtte verksemder frå Lom fekk tildelt ein pris i 2014, som

Tradisjonelt jord- og skogbruk er viktig i Lom kommune

mellom anna «årets bedrift», «bygg- og bevar prisen», gasselstatus og den kommunale og regionale næringsprisen.

Lom kommune har tatt initiativ til å få på plass ei betre skilting i industrifeltet i Prestøye / Gjeisarøye, og koordinerer prosessen i lag med Statens Vegvesen og næringslivsaktørar.

Saman med Lom ungdomsskule og Ungt Entreprenørskap har kommunen utarbeidd eit utkast til eit årshjul for å stimulere til gründerverksemd og kreative tankeprosesser på eit tidleg stadium, særleg knytt opp mot elevbedrifter.

Kommunen har også inngått eit samarbeid med Lokaljobb AS, som publiserer alle ledige stillingar i Gudbrandsdalen på ei felles heimeside som næringa kan nytte gratis. Føremålet er å få synleggjere ei større bredde av dei ledige stillingane som finst i området vårt.

Saman med prosjektet «200 ledige hus» jobbast det aktivt med å fylla opp tomme hus og gardstun som ikkje lenger er i bruk, da befolkningsauke er ei viktig målsetning for Lom kommune.

Nasjonalparklandsby

Norges Nasjonalparklandsbyar fekk eit tilskot på 2,5 millionar i 2014, der kr. 269 000 vart utbetalt til kvar landsby knytt til ein tiltaksplan. Lom nasjonalparklandsby har m.a. vore delaktig som arrangør på julemarknaden i Presthaugen, der målsetinga er å få meir liv i det gamle Bygdetunet i Presthaugen og fremme lokale produkt, elevbedrifter og leverandørar.

BKA-kurs, vertskapskurs og visningstur har vorte arrangert for å betre den lokale kunnskapen til tilsette i varehandel- og reiselivsnæringa, og bidra til eit auka samarbeid mellom aktørane. Prosjektet har elles gitt tilskot til tilrettelegging i Presthaugen, etableringa av eit buldrerom i Eggjalia og enkle ladepunkt for elbil på Fossheim og Fossberg.

Organisatorisk har nasjonalparklandsbyane og nasjonalparkkommunane slått seg saman til ein felles organisasjon, og er ein viktig aktør i arbeidet med den nasjonale merkevarestrategien som er starta av Klima- og Miljødepartementet. Startegien er planlagt lansert 14. april 2015.

Levekår - folkehelseoversikt

Gjennom folkehelseoversikta har kommunen oversikt over helsetilstanden til innbyggjarane og dei positive og negative faktorane som kan verke inn på denne. Folkehelse går inn i kommuneplanen sin samfunnsdel. Folkehelsearbeidet foregår på tvers av tenesteområder, slik at ein kan førebyggje sjukdom og fremje helse. Diagram og fakta i dette kapitlet referer seg til Folkehelseoversikt Lom kommune, febr. 2015 der talgrunnlaget er frå 2014.

Dette er små utdrag frå folkehelseoversikta, der hovudbolkane er befolkningsamansetjing, oppvekst- og levekårsforhold, fysisk – biologisk – kjemisk- og sosialt miljø, skadar og ulykker, helserelevanter atferd og helsetilstand.

Vi ser at eit rikt organisasjonsliv av frivillige lag og andre organisasjonar, som bidreg til ymse aktivitet, idretts- og kulturarrangement er positive påverknadsfaktorar for folkehelse. Trivsel, trening, inkludering og sosialt samvær blir styrka.

Befolkning

Folketalet i Lom pr.31.12.2014 var 2356 innbyggjarar. Vidare framskrivingar syner reduksjon i folketal i aldersgruppene under 67år. Forventa innbyggjartal i år 2040 er 2266 innbyggjarar og syner ei auke på 109 personar i aldersgruppa 67 – 79 år og ei auke på 106 personar i aldersgruppa over 80 år. Kurvene for innflytting og utflytting har dei siste åra følg kvarandre og syner liten differanse. I levekårsundersøkinga 2014 oppga

- 33% at dei hadde budd i kommunen i meir enn 50 år.
- 60% hadde budd i kommunen mellom 10 og 49 år, og 7% i mindre enn 9 år.
- 92% svara at dei trivdes godt eller svært godt med å bu i kommunen.
- 69% svara at dei sjeldan eller aldri var einsame

Samansetjing i befolkningae i høve alder, butid, helse og etnisitet påverkar behovet for tenester framover. Einsemd og mangel på sosial støtte fører til dårlegare livskvalitet og kan føre til dårlegare helse.

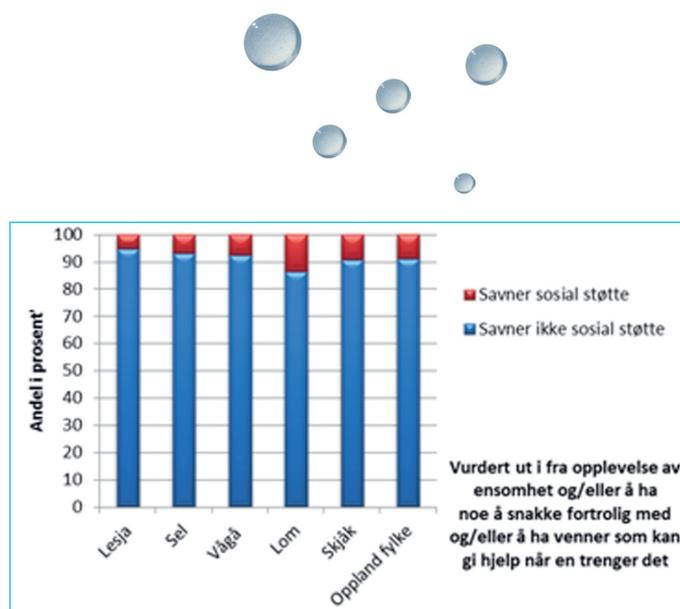
Økonomi

I barnefamiliar rapporterte 12 % at dei ikkje hadde økonomi til å klare alle fem av følgjande:

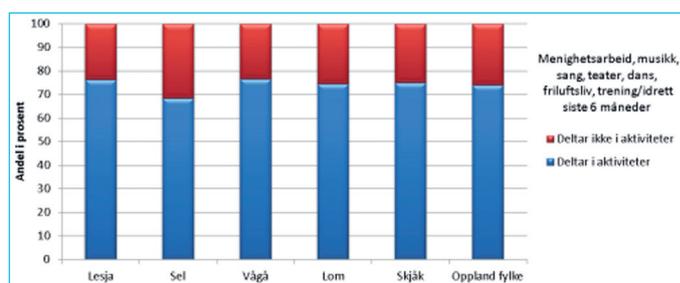
- at barn/unge i husstanden har eige rom,
- kan ta med venner heim,
- får delta i og sjølv ha bursdagsfeiring,
- kan delta på fritidsaktivitetar,
- har utstyr til å delta på fritidsaktivitetar.

Vidare rapporterte 21 % av dei spurde at dei ikkje hadde økonomi til å klare alle fem av følgjande: løpande utgifter, ei veke ferie utanom heimen i året, PC og internett-tilgang, eige ein bil, betale for undersøking og behandling.

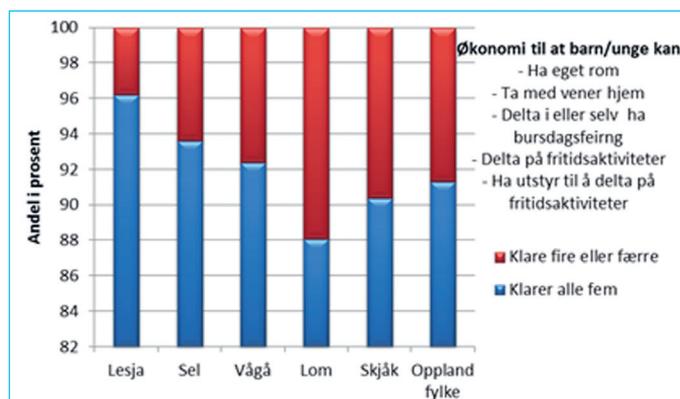
Vi følger opp gjennom årshjulet saman med folkehelsekoordinatoren ved NGLMS. Det er avtale om ein brei prosess for oppdatering og kompetanseheving kvart fjerde år i forkant av planstrategiarbeidet.

Samanlikning av sosial støtte i Lom og i nabokommunar

Samanlikning av sdeltaking i aktiviteter i Lom og i nabokommunar

Samanlikning av eiga vurdering av økonomien til barnefamiliar i Lom og i nabokommunar

Kjelde: <http://www.nglms.no/oversikter-over-helsetilstand-og-paavirknings-faktorer.243428.no.html>

Regionalt samarbeid

Kommunane har stor grad av organisasjonsfridom. Lom kommune har saman med andre kommunar i regionen, nytta denne retten til ulike regionale samarbeid.

I hovudsak kan kommunane organisere verksemda etter reglar i kommunelova, men kan og nytte seg av privatrettslege lovar som aksjelova, stiftingar og samvirkeforetak. Lom kommune er med i desse samarbeidsordningane:

	KL §	Teneste	Overføringar	
			Til	Frå
1	§ 27	Div.	2 257 000	
2		Div	1 678 000	
3	§27	1100	513 000	
4	§27	1100	109 000	
5	§28	2901	Sjå punkt 26	
6	§28	3290	240 000	
7	§28		48 000	
8	§28	1211	603 000	
9	§28			
10	§27	1211	1 720 000	
11	§27	3265	442 000	
12	§28	2413		972 000
13	§28		756 000	
14	§28		885 000	
15	§28			765 000
16	§28	2021	1 271 000	
17	§27	3291		804 000
18	§28	2440	327 000	
19	§28	2410/2417	2 490 000	
20	§28	2410	185 000	
21	§28		186 000	
22	§28	2321	40 000	
23	§28	2417	1 473 000	
24	§28	2530	307 000	
25	§28		299 000	
26	§28	1201	430 000	
27	§27	-	-	
28	§27	-	-	
Totalt			16 259 000	2 541 000

Tabellen over syner samarbeidsordningar kommunen er med i, kva paragraf som regulerer samarbeidet og kor mykje som blir betalt til samarbeidsordninga, eller inn til – der Lom er vertskommune eller administrativt tilhald for ordninga.

Etter kommunelova § 27 kan ein etablere samarbeid, men berre mellom kommunar og fylkeskommunar. Disse selskapa blir leia gjennom eige styre, slik at kommunestyret misser den direkte styringa med selskapet. Graden av delegert mynder avgjer om eit slikt organ vil vera eige rettssubjekt.

Vertskommunesamarbeid er regulert gjennom kommunelova

§ 28-1. Dette samarbeidet skjer ved at ei kommune utfører oppgåver for ei eller fleire andre kommunar. Samarbeidet er avtaleregulert, og er ikkje eige rettssubjekt. Vertskommunesamarbeid kan vera anten administrativt samarbeid eller som vertskommune med felles folkevald nemnd. I den siste modellen handsamar den politisk valde nemnd dei prinsipielle og politiske spørsmål i samarbeidet.

Klima og miljø

Kommunedelplan for klima og miljø i Lom kommune vart vedteken av Lom kommunestyre 17.06.2010. Kommunedelplanen vart utarbeidd på bakgrunn av den regional planen som vart vedteken i 2008.

Kommunedelplanen inneheld ein handlingsplan for perioden 2010-2015 med til saman 16 tiltakspunkt. Manglande personal- og økonomiske ressursar har medført at mange punkt i handlingsplanen ikkje er følgd opp i tråd med kommunedelplanens intensjonar. Men 1. desember 2014 fall likevel ein vesentleg brikke i handlingsplanen på plass, da Lom Biovarme AS starta opp varmesentralen på industritomta i Eggjalía. Biovarmeanlegget har denne vinteren forsynt Utgard, Loar-området (medrekna Lom ungdomsskule og Lom folkebibliotek) og Lom helseheim med miljøvenleg vassboren varme produsert på biobrensel,

dvs. treflis frå Skjåk Allmenning. I løpet av 2015 skal også Ottadalen Mølle knytast til varmesentralen, som da får ein årsproduksjon på ca 2 mill kWh.

Eit anna tema som er nemnt i kommunedelplane for klima og miljø er betre tilrettelegging for gåande og syklende til og frå sentrum ved å få på plass ei gangbru over Bøvre mellom Lom Camping og Andvord. Bruforbindelsen vil også gjere turstignettet ut frå sentrum lettare tilgjengeleg. Bruforbindelsen har vore inne i planverket til Lom kommune i ei årrekke, og arbeid med å planlegge og finansiere brua har pågått sidan 2010. Hausten 2014 var dei siste brikkane i finansieringa på plass, og kommunestyret gjorde endeleg vedtak om å realisere gangbrua i september. Brua skal stå ferdig til sommaren 2015.

Informasjon og medverknad

Styrke

- Nettsider er universelt tilgjengeleg,
- Godt servicetorg
- Tenestekildringar og serviceerklæringar for kommunale tenester
- Vi legg vekt på meiroffentlegheit og legg dagleg ut postjournalen på nett
- Intranett for intern informasjon
- Ekstranett for politikarane

Utfordring

- Mobiltilpassing av kommunenettstad
- Manglande videooverføring av politiske møte
- Vi kan bli betre på å nå brukarane i sosiale medier

Informasjon

I KS sin digitaliseringsstrategi for kommunane 2013 til 2016 finn vi mellom anna desse to måla:

- ”Kommuner og fylkeskommuner har nettbaserte tenester for kommunikasjon med innbyggere og næringsliv som tilfredsstillar krav til universell utforming.”
- ”Kommuner og fylkeskommuner har løysningar for sikker pålogging for innbyggers tilgang til egne opplysningar via nettsidene.”

Den elektroniske skjemaløysinga (Kommune 24/7) vart i 2014 koplá mot ID-porten slik at brukarane kan velje sikker innlogging. Skjemaløysinga vart og i 2014 tilpassa mobilbrukarar.

Medverknad

Kommunen har gjennomført brukarundersøkingar gjennom mange år med oppfølging av resultatá for heile kommunen og på kvart enkelt tenesteområde. Denne systematiske oppsamlinga av attendemeldingar frå brukarane er eit viktig bidrag i vidareutvikling av tenestene og har gjeve gode resultat på Kommunebarometeret dei siste tre ára.

Nettstaden for fleirbrukshuset Utgard (www.lom.no) er og mobiltilpassa og har elektronisk sal av billettar. Kommunenettstaden (www.lom.kommune.no) har ikkje mobiltilpassa nettsider, men det er arbeid i gang med nytt design som også vil gje mobiltilpassa nettsider.

Både kommunenettstaden og nettsidene til Utgard er universielt utforma.

Lom kommune har ei offisiell Facebookside i tillegg til Facebooksider for biblioteket, fleirbrukshuset Utgard og for satsinga på næringsutvikling. Biblioteket driv og ein populær blogg.

Tilsvarende har kommunen og gjennomført medarbeidarundersøkingar gjennom mange år.

Nokre resultat frå brukar- og medarbeidarundersøkingar er presenterte i det totale målekartet på side 7 og frå side 28 i målekarta for tenesteområda.

Samfunnstryggleik og beredskap

Lom skal vera ein god kommune å bu og verke i. Vi skal til ei kvar tid ha eit godt og oppdatert planverk og sentrale aktørar skal vite kva rolle dei har i ein beredskapssituasjon.

Kommunen har ei kriseleiing som kan kallast inn på kort varsel. Kriseverktøyet CIM blir brukt i krisesituasjonar. Det er oppretta ei intern gruppe som kontinuerlig arbeider med vidareutvikling av planverket. I 2014 vart det starta opp

arbeid med overordna ROS-analyser i regionen. Det nye naudnettet er teke i bruk i kommunen.

19. mai 2014 vart det halde ei beredskapsøving i Lom. Scenarioet var ein gisselsituasjon ved ein skule i kommunen. Oppsummeringa frå Fylkesmannen var stort sett positiv, men det vart og avdekket at det er behov for forbetringar, spesielt på informasjon.

2014 - fyrste heile driftsår for Utgard fleirbrukshus

Nord-Gudbrandsdal vidaregåande skule, avd. Lom har leigd skuledelen, og nytta kjøkkenet og kafeen til kantine på dagtid. Det er store årskull og alt som kan disponerast som klasserom har vore i bruk.

Lom Kommune har 1 driftsleiar i 100% stillingsressurs knytt til Utgard. 2 vaktmeister i 50% stillingsressurs og reinhaldspersonalet har vore fordelt på 2-3 stillingar med 50% stillingsressurs. I tillegg kjem ekstrahjelp ved arrangement. MNT har i 2014 vore ansvarlege for bygg og anlegg.

Det har totalt vore 25 arrangement som har vore opne for publikum, 7 av desse har vore egne arrangement. Totalt har det vore ca 5300 besøkande ved opne arrangement.

Bygdekinoen står for kinotilbodet i Utgard, og det har vore 17 kinokvelder med 35 framsyningar.

Idrettshallen har vore lånt ut til ulike idrettsaktivitetar gjennom heile vinteren, våren og hausten. Det har blant anna vore treningssamlingar i Utgard frå NTG Lillehammer og QuiksliverCamp.

Idrettshallen blir og nytt av skulane i Lom på dagtid, frå haustferie til påskeferie. Totalt sett så er idrettshallen meir eller mindre fylt med trening frå kl. 8-21 frå måndag til fredag frå november/desember til påske.

Idrettslag og aktivitetsgrupper fyller hallen på kveldstid.

Spinning- og styrketreningsrommet har vore aktivt nytta, og det er selt nærmare 300 treningskort.

Utgard har fått på plass eiga heimeside: www.lom.no og har billettsystem som gjer at våre gjester kan kjøpe billetter online. Vi ser at 60% kjøper billetter til Utgard vida internett.

Det har vore stor aktivitet i Utgard fyrste driftsåret.

Ein stor takk til alle som brukar og nyttar seg av tilboda i Utgard – det er for dykk Lom Kommune har bygd Utgard fleirbrukshus!

Kommunen som arbeidsgjevar

Lom kommune har ein arbeidsgjevarstrategi frå 2012.

Arbeidsgjevarstrategien er inndelt i to overordna satsings-

område: 1) omdømme og rekruttering og

2) omdømme og nærvær og satsingsområde:

1. rekruttere og behalde
2. kompetanse
3. løn
4. livsfase
5. likestilling og mangfald
6. nærvær og fråvær
7. leiging
8. medbestemmelse.

Arbeidsgjevarstrategien er eit overordna styringsdokument som skal sjåast saman med sentrale avtaler mellom arbeidstakarorganisasjonane og arbeidsgjevar, og lokale styringsdokument som kommuneplanen Lom 2020 og budsjetttdokument. Strategien ser fram mot 2020.

Leiging

Målsettingar

- Lom kommune skal kontinuerleg forbetre kvalitet og effektivitet, og utvikle nye løysingar saman med brukarar, innbyggarar og samarbeidspartar.
- Lom kommune skal ha leiarar som utfordrar, stiller krav og støttar.
- Lom kommune skal ha ein høg etisk standard.

Lom kommune har ei leiargruppe på ni. Gruppen er samansett av 4 menn og 5 kvinner.

Mål for arbeidsgjevarstrategien;

- Lom kommune skal kontinuerleg forbetre kvalitet og effektivitet, og utvikle nye løysingar saman med brukarar, innbyggarar og samarbeidspartar.
- Løn kommune skal ha leiarar som utfordrar, stiller krav og støttar.
- Lom kommune skal ha ein høg etisk standard, dei tilsette skal ta ansvar for eigne handlingar i samsvar med dei etiske retningslinene.
- Lom kommune skal ha evne til å rekruttere, behalde, og utvikle medarbeidarar, og ha god konkurransevne i arbeidsmarknaden.
- Lom kommune ynskjer til kvar tid å representere mangfaldet i samfunnet.
- Tilsette og arbeidsgjevar arbeider kontinuerleg for eit godt omdømme.

Det er lagt vekt på utstrakt delegering ved at fagansvar, personalansvar og økonomisk ansvar i vesentleg grad er delegert. Som følge av dette har leiarane eit tydeleg uttrykt resultatansvar. Målet med dette er å bygge opp under eit tydeleg og handlekraftig leiarskap samstundes som at det er stutt veg for medvirkning frå medarbeidarane. Samhandling innan tenesteområda og mellom tenesteområda med felles fokus gjennom tydeleg mål- og resultatfokus er grunnleggjande.

Arbeidsmiljø og hms

Lom kommune vart i 2003 IA-bedrift, og har no skrive under ei forlenga avtale ut 2018. Som IA-bedrift skal Lom kommune aktivt arbeide for å betre arbeidsmiljøet, styrke jobbnærværet, førebygge og redusere sjukefråvær og hindre utstøying og fråfall frå arbeidslivet.

Lom kommune har 7 verneområde, 10 verneombod og 1 hovudverneombod. Hovudverneombodet er ein av to representantar i AMU. Verneombodet si rolle er å ivareta arbeidstakarane sine interesser i saker som angår arbeidsmiljøet. Arbeidsmiljøutvalet er kommunen sitt overordna organ for saker knytt til arbeidsmiljø og HMS, og har 2 representantar frå arbeidstakarane og 2 representantar frå arbeidsgjevar.

Sjukefårvær i 2014 fordelt på tenesteområda og på lengde på fråvær	Talet på dagar	Fodeling i prosent			Tot
		1-16 dagar	17-40 dagar	>=41 dagar	
Koordinerande ening	1	5,0	0,0	0,0	5,0
Rådmannen	8	0,3	2,1	0,0	2,4
Støttefunksjonen	34	1,7	0,9	0,0	2,6
Rektor loar skule	35	5,3	1,4	0,0	6,8
Rektor garmo oppvekstsenter	14	9,8	6,4	3,3	19,6
Rektor lom ungdomsskule	19	4,2	4,4	0,0	8,6
Barnehage	21	6,2	2,0	0,0	8,2
Mtn	40	3,0	3,1	0,2	6,3
Utgard	3	1,8	0,0	0,0	1,8
Helse og velferd	39	7,7	1,1	2,1	10,9
Institusjonsbasert omsorg	76	3,2	3,0	1,4	7,6
Heimebasert omsorg	55	6,4	6,8	2,5	15,6
Total	346	4,8	3,1	1,0	8,9

Sjukefråvær totalt frå 2011 til 2014 fordelt på fráværslengde	1-16 dagar	17-40 dagar	> 41 dagar	Totalt
2011	2,00	1,00	3,10	6,20
2012	2,30	2,30	3,20	7,70
2013	2,70	2,50	2,00	6,30
2014	4,80	3,10	3,10	8,90

Identitet og omdøme

Det er i Lom kommune fleire strategiske planar som syner kommunen sitt arbeid med identitet og omdøme. I

Lom 2020 og Arbeidsgjevarstrategien er omdøme perspektivet lagt til grunn, og Lom kommune har som visjon å

vere gjestfritt og nyskapande, med åtferdskrav som løysingsorientert, offensiv og inkluderande.

Rekruttering og kompetanseutvikling

Kompetanse er summen av dei kunnskapar, ferdigheiter, evner og haldningar som må nyttast for å utføre dei kommunale oppgåvene som Lom kommune til ei kvar tid utfører, og for å oppnå dei mål som er sette for tenesteytinga.

Kompetanseplanen skal sikre ei målretta kompetanseutvikling av Lom kommune sine tilsette og ei målretta rekruttering av ny arbeidskraft

Lom kommune har som mål til ei kvar tid å ha arbeidstakarar med den kompetansen som er nødvendig for å løyse kommunen sine oppgåver på ein effektiv og rasjonell måte ved å:

- ta vare på og utvikle medarbeidaren sin kompetanse
- ta vare på den nyttilsette medarbeidaren
- fokusere på rekruttering og positiv profilering

Lom kommune skal være ein lærande organisasjon som skapar gode føresetnader for medarbeidaren si læring. Vi har fokus på både interne og eksterne læringsarenaer.

Den strategiske kompetanseplanen skal evaluerast årleg, og det vert utarbeidd tiltaksplanar for kvart tenesteområde med tiltak som skal gjennomførast i løpet av året.

Livfasepolitikk

Som arbeidsgjevar ynskjer Lom kommune å leggje til rette for at tilsette skal trivast og yte sitt beste på arbeidsplassen sin.

Alle går gjennom ulike fasar i livet, og kvar livsfase har ulike behov, krav, utfordringar og moglegheiter.

Lom kommune ynskjer å ta høgde for at det som skjer undervegs i yrkeskarrieren påverkar produktivitet og kor lenge ein ynskjer å vera yrkesaktive.

Talet på senioravtaler frå 2007 til 2014

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
8	9	5	7	17	14	10	12

Det har vore arbeidd med livsfasepolitikken i 2014, og den er no klar for godkjenning. Det er teke omsyn til dei ulike fasane i livet i kommunen sin livsfasepolitikk.

Heiltidskultur, likestilling og mangfald

Lom kommune arbeidar aktivt med å redusere bruken av deltidstillingar.

Alle yrkesgrupper er like viktige for at Lom kommune skal vera ei god serviceverksemd.

Det har sidan Lom kommune i desember 2012 vedtok sin Arbeidsgjevarstrategi, vorte utarbeidd ein strategisk kompetanseplan som skal vere med på å oppretthalde og auke kvaliteten på våre tenestar.

Talet på årsverk 2014	Totalt	Menn	Kvinner
Stab	4,45	2,8	1,65
Støttefunksjon	16,1	6,6	9,5
Garmo oppvekstsenter	10,29	1,52	8,77
Loar barnehage	17	-	17
Loar skule og Lom musikk- og kulturskule	23,05	4,1	18,95
Lom ungdomsskule	13,75	4,87	8,88
MTN	22,9	12,9	10
Utgard	3,5	1	2,5
Helse og Velferd	19,41	2,75	16,66
Pleie og Omsorg	70,43	2,02	68,41

Lom kommune har fleire kvinner enn menn i arbeid, og desse har både lågare gjennomsnittleg alder og årsløn.

Det er fleire kvinner enn menn i 100% stillingar. Blant dei tilsette med faste deltidsstillingar er det flest kvinner. Menn har høgare gjennomsnittleg stillingsstorleik.

Det er fleire vikarar inne i arbeid kvart år som ikkje har fast arbeidsforhold i kommunen. Det er flest kvinner, og dei har lågare gjennomsnittleg stillingsstorleik og alder enn mennene.

Som ein del av arbeidsgjevarstrategien skal Lom kommune utarbeide ein likestillings- og mangfaldspolitik. Dette arbeidet skal gjerast saman med dei tillitsvalde.

Tilsette i faste stillingar 2014	Menn	Kvinner
Talet på tilsette totalt	45	224
Fordeling i prosent	16,73%	83,27%
Gjennomsnittleg stillingsstorleik	75,43%	74,13%
Gjennomsnittleg årsløn	448.459,-	417.131,-
Gjennomsnittleg alder	49,58	45,52

Vikarar	Menn	Kvinner
Talet på vikarar	38	58
Gjennomsnittleg stillingsstorleik	51,80%	34,21%
Gjennomsnittleg alder	46,34	40,67

Lønspolitikk

Lom kommune har ein lønspolitiskplan som skal vere basert på mål, motiverande, kompetanse- og karrierutviklande, synleg og basert på dialog, marknadsorientert og pådrivande for likeløn. Planen er tema på dialogmøter med dei tillitsvalde,

og er aktivt brukt ved rekruttering og lokale lønsforhandlingar.

Lønspolitikken i Lom kommune skal medverke til å oppfylle kommunen og den enkelte driftseining sine målsetjingar. Den skal tene til å

fremje kvalitet, service og effektivitet i tenesteproduksjonen. Planen skal vere ein dynamisk og motiverande del av politikken til arbeidsgjevar.

Lønspolitikken vart gått gjennom i 2014 utan at det vart gjort endringar.

Tillitsvalde

Endringar og aukande forventningar til tenester, arbeidstakarar og arbeidsgjevar krev eit godt samarbeid mellom partane i arbeidslivet. Partane har ein rett og plikt til å gjere sitt beste for å skape eit godt samarbeid i kommunen. Dei tillitsvalde er representantar for dei tilsette ovanfor arbeidsgjevar.

I Lom kommune er det 10 organisasjonar som er representerte, og desse har til saman 71% frikjøpte ressursar til organisasjonsarbeidet. Både pliktar og rettigheitlar til partane, og frikjøpessursar er regulert i Hovudavtala.

Organisasjonane og arbeidsgjevar har dialogmøte kvar månad, og dei tillitsvalde har representantar i TU, AMU og ADMU. I tillegg er dei med i prosjekt og prosessar i regi av arbeidsgjevar.

4. Økonomisk oversyn

Statlege rammer

Frie inntekter

Generelt

Overføringane frå Staten gjennom rametilskot og skatteinntekt utgjer dei frie inntektene. I tillegg til dette har kommunen inntekt av eigedomsskatt, inntekt frå sal av konsesjonskraft og utbytte. Kommune har og tilskot på grunn av mottak av flyktningar.

Realveksten i dei frie inntektene for 2014 var rekna til 0,7 %. Løns- og prisauka legg beslag på auka i dei frie inntektene. Auka i dei frie inntektene var på kr 2 485 000, noko som er ei auke på 2 % i forhold til 2013.

Skatt

Lom kommune er ei minsteinntektskommune. Ca 90 % av differansen mellom eige skatteinngang og gjennomsnittet for landet, blir overført frå dei skattesterke kommunane til dei skattesvake gjennom inntektsutjamning. Lom kommune fekk ei inntektsutjamning i 2014 på kr 10 470 000. Vi fekk ei mindreinntekt på inntektsutjamning på kr 1 751 000. Skatteinntektane vart på kr 43 317 000. Av skatt på inntekt og formue fekk kommunen ei mindreinntekt på kr 886 000, men i tillegg får kommunen naturressursskatt

på kr 2 187 000. Samla skatt gjev ei meirinntekt på kr 1 302 000, og trekt frå mindreinntekt på inntektsutjamning får vi ei mindreinntekt på skatteelementet på kr 449 000.

Rametilskot

Rametilskotet er sett saman av tre delelement; rameoverføring, inntektsutjamning og skjønstilskot. Samla er rametilskotet på kr 83 794 000. Delelementet rameoverføring har ei meirinntekt på kr 46 000. Skjønstilskotet er i samsvar med budsjettet. For delelementet inntektsutjamning blir det vist til punktet om skatt.

Inntekter frå staten

	Rekneskap 2013	Rekneskap 2014	Buds(end) 2014	Avvik
Naturressursskatt	2 165 471	2 187 900	0	2 187 900
Skatt på inntekt og formue	42 503 681	43 317 330	44 203 000	-885 670
Statleg rammeoverføring	70 600 000	72 821 000	72 775 000	46 000
Inntektsutjamning	10 945 370	10 473 006	12 224 000	-1 750 994
Skjønstilskot	600 000	500 000	500 000	0
Sum inntekter	126 814 522	129 299 236	129 702 000	-402 764

Driftsrekneskap

Hovudtal frå tenesteområda

Tenesteområde	Rekneskap 2010	Rekneskap 2011	Rekneskap 2012	Rekneskap 2013	Rekneskap 2014	Buds(end) 2014	Avvik i kr	Avvik i % *)
Rådgjevar oppvekst	6 996 314	7 314 427	7 424 260	7 965 873	2 418 960	2 382 400	-36 560	-1,5 %
Støttefunksjonen	-99 651 331	-114 513 004	-119 310 560	-120 282 582	-133 265 261	-133 233 793	31 468	0,0 %
Loar skule	12 989 017	12 548 498	13 805 755	14 457 275	16 291 934	15 734 592	-557 342	-3,5 %
Lom ungdomsskule	11 502 141	10 231 789	9 753 239	9 575 512	10 791 755	11 088 880	297 125	2,7 %
Garmo oppvekstsenter	4 802 662	6 443 874	6 572 671	6 312 296	7 043 093	7 299 597	256 504	3,5 %
Loar barnehage	2 472 031	8 359 633	8 970 954	9 156 390	9 027 249	9 036 765	9 516	0,1 %
Miljø, teknisk og næring	7 947 433	8 696 667	10 362 602	9 873 653	9 692 647	9 926 668	234 021	2,4 %
Utgard	0	0	0	-4 995	494 121	792 534	298 413	37,7 %
Helse- og velferd	12 210 502	16 699 680	20 111 984	17 038 312	18 004 328	20 001 947	-1 997 619	-10,0 %
Institusjonsbasert omsorg	26 018 121	28 306 560	27 842 531	29 561 041	30 619 863	28 634 398	-1 985 465	-6,9 %
Heimebasert omsorg	19 729 683	21 431 975	21 142 896	21 706 529	23 694 162	24 681 832	987 670	4,0 %
Koordinerande eining	0	0	3 542 072	3 365 587	3 789 381	3 654 180	-135 201	-3,7 %

*) - tyder at det er positive avvik / + tyder at det er negative avvik

Driftsrekneskapen for Lom kommune

	Notar	Rekneskap	Reg. budsjett	Oppr. budsjett	Rekneskap i fjor
Driftsinntekter:	9, 10, 24, 25				
Brukarbetaling		8 876 560	8 684 175	8 059 175	8 027 554
Andre sals- og leigeinntekter		29 455 285	28 829 700	30 744 350	28 092 807
Overføringer med krav til motyting		29 864 739	23 482 340	18 961 690	41 443 094
Rametilskot	32	83 794 006	85 499 000	85 800 000	82 395 370
Andre statlege overføringer		10 134 717	6 885 862	6 885 862	8 814 922
Andre overføringer		543 858	100 000	100 000	9 316 121
Skatt på inntekt og formue	32	43 317 330	44 203 000	44 331 000	42 503 681
Eigedomsskatt		5 187 850	5 228 129	5 228 129	5 096 842
Andre direkte og indirekte skattar		6 667 673	4 000 000	4 000 000	6 327 108
Sum driftsinntekter		217 842 018	206 912 206	204 110 206	232 017 499
Driftsutgifter:	9, 10, 23, 24, 25				
Lønsutgifter	20	126 904 330	123 771 324	122 112 995	124 604 155
Sosiale utgifter	3	27 080 740	27 679 529	25 683 535	25 735 057
Kjøp av varer og tenester som går inn i tenesteprod.		30 751 439	28 960 549	27 216 828	33 147 849
Kjøp av varer og tenester som erstattar tenesteprod.		21 710 939	18 714 269	18 247 369	20 660 156
Overføringer	8, 19	20 306 124	18 637 826	12 594 161	19 680 412
Avskrivningar	30	11 230 853	11 754 500	11 754 500	10 882 281
Fordelte utgifter		-6 693 971	-2 137 135	-260 669	-6 340 863
Sum driftsutgifter		231 290 454	227 380 862	217 348 719	228 369 048
Brutto driftsresultat		-13 448 436	-20 468 656	-13 238 513	3 648 451
Finansinntekter:					
Renteinntekter, utbytte og eigaruttak	24	11 140 949	11 677 000	11 377 000	13 376 388
Gevinst på finansielle instrument		0	0	0	0
Mottekne avdrag på utlån		109 867	80 000	70 000	102 227
Sum eksterne finansinntekter		11 250 816	11 757 000	11 447 000	13 478 615
Finansutgifter:					
Renteutgifter og l[neomkostningar	13, 23, 24	4 941 376	5 490 000	5 490 000	4 741 262
Tap på finansielle instrument		0	0	0	0
Avdrag p[l[n	13	6 350 817	6 161 000	6 161 000	8 837 746
Utlån		29 527	60 000	70 000	95 810
Sum eksterne finansutgifter		11 321 720	11 711 000	11 721 000	13 674 818
Resultat eksterne finanstransaksjonar		-70 903	46 000	-274 000	-196 204
Motpost avskrivningar		11 230 853	11 754 500	11 754 500	10 882 281
Netto driftsresultat	22	-2 288 486	-8 668 156	-1 758 013	14 334 528
Interne finanstransaksjonar:					
Bruk av tidlegare års rekneskapsmessig mindreforbruk		57 298	57 298	0	2 184 201
Bruk av disposisjonsfond	6	7 081 942	8 378 102	2 921 097	2 827 587
Bruk av bundne fond	6	5 050 183	6 011 114	4 565 916	6 791 217
Bruk av likviditetsreserve	6	0	0	0	0
Sum bruk av avsettingar		12 189 424	14 446 514	7 487 013	11 803 004
Overført til investeringsrekneskapen	12	258 124	418 000	418 000	8 946 436
Dekking av tidlegare års rekneskapsmessig meirforbruk		0	0	0	0
Avsettingar til disposisjonsfond	6	103 298	103 298	46 000	2 102 593
Avsettingar til bundne fond	6	8 202 868	5 332 060	5 265 000	15 031 206
Avsettingar til likviditetsreserven	6	0	0	0	0
Sum avsettingar		8 564 291	5 853 358	5 729 000	26 080 235
Rekneskapsmessig meir/mindreforbruk	15	1 336 647	0	0	57 298

Rekneskapsresultat

Inntekter

Driftsinntektene er kr 11 000 000 betre enn budsjettet.

Overføringar med krav til motyting

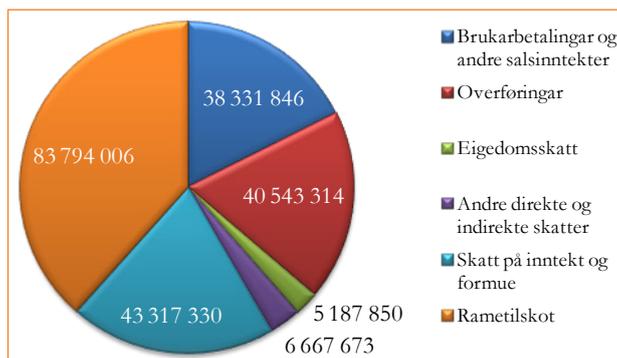
Avviket skuldast meir innbetalt frå staten, til prosjektet «Nasjonalparklandsbyar» med kr 2 mill. I tillegg er det kr 3 500 000 refundert frå sjukelønsordninga, noko som

må sjåast saman med lønsutgiftene. Det er og kr 900 000 i meirinntekt frå momsrefusjon.

Andre statlege overføringar

Meirinntekta her er i det vesentlege frå integreringstilskot av flyktningemottak.

Driftsinntekter	Inntekt	Del av inntekt
Brukarbetalingar og andre salsinntekter	38 331 846	18%
Overføringar	40 543 314	19%
Eigedomsskatt	5 187 850	2%
Andre direkte og indirekte skatter	6 667 673	3%
Skatt på inntekt og formue	43 317 330	20%
Rametilskot	83 794 006	38%
Sum driftsinntekter	217 842 018	

Kr 10 300 000 av brukarbetalingar og andre salsinntekter er inntekter frå konsesjonskraft.

Netto inntekt av konsesjonskraft er kr 5 000 000.

Utgifter og kostnader

Lønsutgiftene er kr 3 300 000 høgare enn budsjettet. Dette må ein sjå saman med refusjons av sjukeløn som er kr 3 500 000 høgare enn budsjett. Ut frå dette er det ikkje avvik på lønsutgiftene.

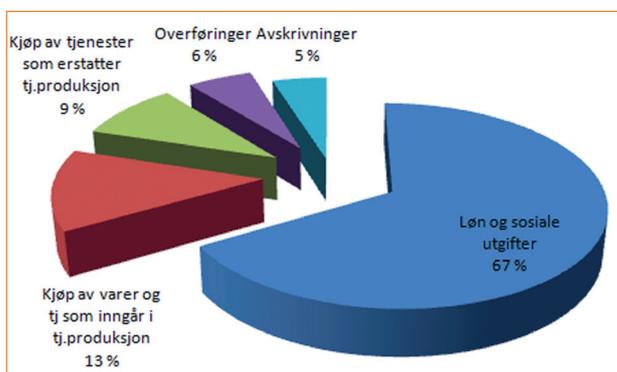
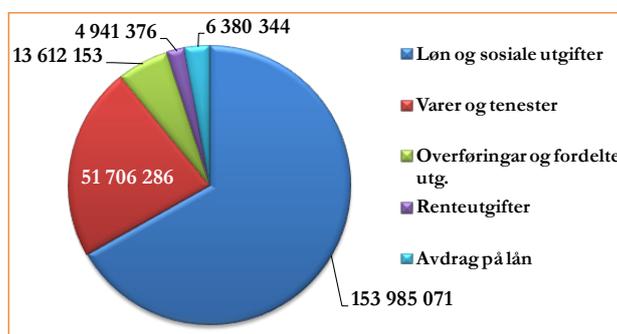
Auke i dei frie inntektene frå Staten var kr 2 485 000. Auke i løns- og pensjonskostnader frå 2013 til og med 2014 var på kr 3 646 000, kr 1 200 000 meir enn auke i overføringane frå Staten.

I driftsrekneskapan ligg og rekneskapan til prosjektet «Nasjonalparklandsbyar» med ei driftsutgift samla på kr 5 100 000, med tilsvarande inntekter. I dette prosjektet er det avsett til bundne fond, kr 2 000 000. Utover budsjettet i dette prosjektet, ligg det inntekter på kr 2 600 000. Tilsvarande på utgiftssida.

Posten «kjøp av varer og tenester» har eit samla avvik på kr 1 800 000. Dette er mange poster med både positivt og negativt avvik. Medisinsk forbruksmateriell, driftsmiddel, avifter/lisenser, anna forbruksmateriell og leasingutgifter er dei postane som har størst overforbruk. Porto/telefonutgifter og opplæring er dei største postane med eit mindreforbruk i forhold til justert budsjett.

Posten «Kjøp av tenester som erstattar tenesteproduksjonen» er i det vesentlege kjøp av tenester frå andre kommunar. Dei største avvika er utbetalingar til andre kommunar, tenester frå sjukehuset innlandet, Regiondata, veterinæravtalt og avsetning til bundne fond med kr 2 000 000 i nasjonalparklandsbyprosjektet.

I posten «Overføringar» er det disse postane som i det heile utgjør avvika: Meirverdiggavgift på kjøp av varer og tenester, legetenesta og veterinæravtalt.

Fordeling av kommunen sine utgifter

I forhold til 2013 er det ein reduksjon på kr 700 000 i driftsutgifter utanom løn og sosiale utgifter tilsvarande 0,9%. I forhold til budsjett for 2014, er avviket på kr 1 375 000, eit negativt avvik på 1,8%. Dette er eit lite avvik i forhold til storleiken på det totale budsjettet. Totalt resultat av finansposter er i samsvar med budsjettet.

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat syner resultatet av drifta før finansposter. Brutto driftsresultat syner eit underskot på kr 13 448 000 mot budsjett kr 20 469 000. Driftsinntektene kan forklare mykje av det positive avviket i brutto driftsresultat. (Sjå punktet om inntekter).

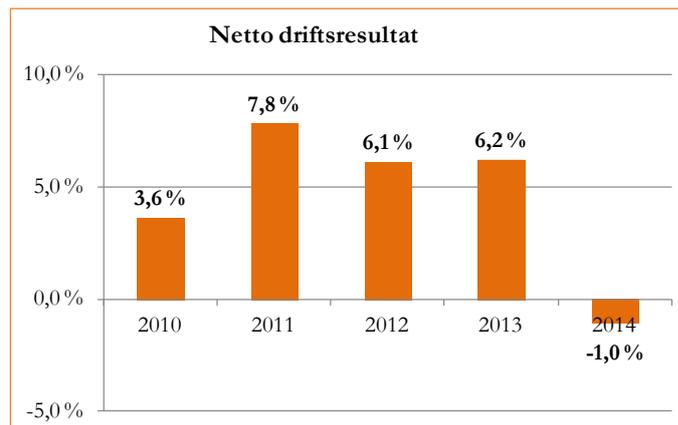
Brutto driftsresultat er svekka i forhold til 2013, da dette var

positivt. Årsaken til det høge positive resultat i 2013 var stor momsrefusjon av investeringar, som det året vart ført om driftsrekneskapen. Dette er endra frå 2014, der dette blir ført direkte i investeringsrekneskapen, noko som er meir rekneskapsteknisk rett. Momskompensasjon på investeringar i 2013 var på kr. 8 693 000.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat syner kva som kan nyttast til avsettingar og bidrag til finansiering av investeringar etter at renter og avdrag er betalt. For å sikre ei forsvarleg formueforvaltning er det frå sentral styremakter tilrådd å ha eit netto driftsresultat som er minimum 1,75% av driftsinntektene. Dette måtalet må vurderast ut i frå kva som er dei lokale behov til investering og utviklingstiltak. For å halde eit stabilt godt investeringsnivå utan reell auke i gjeld, er det naudsynt at netto driftsresultat i % av driftsinntektene held seg på eit høgt nivå. For Lom bør dette talet vera minst 2%. Lom kommune har eit stort investeringsbehov. Ein bør halde eigenkapitalfinansiering på investeringar på ca. 40 %.

Netto driftsresultat for 2014 er negativt med kr 2 290 000 som er - 1,0 % av driftsinntektene. Om ein skulle oppnådd målsettinga om minimum 2% netto driftsresultat av driftsinntektene, skulle vi hatt eit resultat på kr 4 350 000. Med andre ord, så bør netto driftsresultat forberast med kr 6 650 000. I budsjettet for 2015, er det budsjettert med

positivt netto driftsresultat med kr 2 200 000. Det er arbeid med strategiske og strukturelle endringar i løpet av 2015, som og vil betre driftssituasjonen.

Figuren syner utvikling i netto driftsresultat. Frå 2014 er ikkje momskompensasjon ført som driftsinntekt.

Forslag til handlingsregel

For å sikre god økonomistyring blir det lagt fram forslag til ein økonomisk handlingsregel. Denne handlingsregelen vil sikre at ein oppnår eit netto driftsresultat som sikrar ei bærekraftig drift. For å sikre eit godt handlingsrom må ein

og ha ei målsetting for storleiken på disposisjonsfondet og lånegjeld. Modellen syner nødvendige tiltak for å nå målsettinga.

Handlingsregel	2014		Målsetting		Avvik	
	Kroner	%	Kroner	%	Kroner	%
Driftsinntekter	217 842 000	-	-	-	-	-
Disposisjonsfond	17 828 000	8,2 %	21 784 200	10%	3 956 200	(Auke)
Lånegjeld	203 318 000	93,3 %	141 597 300	65%	61 720 700	(Reduksjon)
Netto driftsresultat	-2 288 000	-1,1 %	4 356 840	2%	6 644 840	3,1 %

Meir- eller mindreforbruk

Rekneskapen syner eit mindreforbruk på kr 1 336 000. Samla omsetnad for kommunen var kr 217 800 000. Mindreforbruket syner eit avvik på 0,6%. Det er brukt netto ca.

kr 7 000 000 av disposisjonsfond. Av bundne fond er det avsett netto kr. 8 200 000. Det er overført kr 250 000 frå driftsmidlar til investeringsrekneskapen.

Konklusjon

For å betre driftsresultatet, må det gjerast strukturelle og strategiske grep. Driftsutgiftene må reduserast. Ut frå KOSTRA – tal får ein synleggjort potensialet i økonomien. Det er mindre lønsutgifter til administrasjon i Lom enn samanliknande kommunar. Potensialet ligg innanfor pleie-

og omsorg, kommunehelseteneste og skule.

Gjelda bør ikkje aukast før driftssituasjonen er endra til eit nivå der ein får eit driftsresultat som forsvarar eit auka rentenivå og vidare utvikling gjennom investeringar.

Investeringsrekneskap

Investeringsprosjekt	Rekneskap 2014	Buds(end) 2014
Leasing bilar	153 733	153 733
Edb-utstyr/programvare	167 810	335 800
Etableringslån	4 379 536	2 878 000
PC - Lom ungdomsskule	246 391	250 000
Kjøp av aksjar og andelar	547 981	506 128
Mindreforbruk - investering	623 316	0
Va-leidning - sanering	46 690	1 520 000
Brann- og fjellredningsstasjon	0	170 000
Programvare leidnings- og kartverk	48 830	1 520 000
Garmo ra -rehab.	25 163	3 549 000
Leirmo ra -rehab	243 214	3 853 000
Opprusting hovedpumpestasjon	76 757	1 014 000
Trykkforsterker - Ulstad	2 628 663	2 028 000
Ledningskart - va	219 581	150 000
Lom vassverk- sprinkelkrav	217 100	150 000
Rehabilitering overvassanlegg Prestgardskogen	216 770	221 809
Utgard	1 678 736	890 310
Pensjonatet - el-anlegg	62 469	137 500
Presthaugen	475 683	660 000
Svømmebassenget - rehabilitering	2 380 537	13 167 500
Skiltplan - veg og gateadresser	0	312 500
Gangbru over Bøvra	26 483	3 493 750
Utleigebustader vanskelegstilte/flyktninger	7 391 465	7 391 465
Nytt helsesenter - detaljprosjekt	215 718	815 000
Nytt helsesenter	0	3 984 900
Ventilasjonsanlegg nytt helsesenter	0	318 750
Ambulansestasjon	0	1 250 000
Sum investering	24 726 229	53 374 748

Finansiering	Rekneskap 2014	Buds(end) 2014
Sal av tomter/grunn	58 650	0
Øyremerka tilskot	2 792 000	2 792 000
Kompensasjon mva	647 317	4 546 839
Refusjon tomteteknisk arbeid	296 535	0
Refusjon frå private	1 800 000	610 000
Overføring frå fylkeskommuna	0	1 265 000
Overføring frå Regionrådet- iks	0	40 000
Bruk av lån	11 449 791	34 942 562
Lån - etableringslån	2 670 226	2 000 000
Motteke ekstraordinære avdrag - husbanklån	797 999	0
Ordinære avdrag - Formidl. lån	653 187	610 000
Bruk av disposisjonsfond	642 372	2 549 274
Bruk av merka disposisjonsfond	1 604 945	1 604 945
Bruk av ubundne kapitalfond	1 032 200	1 266 128
Bruk av bundne driftsfond	0	250 000
Bruk av næringsfond	22 883	630 000
Overføring frå driftsrekneskapen	258 124	268 000
Totalt	24 726 229	53 374 748

Balanse

Eigendelar	Notar	Rekneskap 2014	Rekneskap 2013
Anleggsmidlar		643 242 325	628 471 591
Av dette:			
Faste eigedommar og anlegg	11, 30	347 945 840	345 240 040
Utstyr, maskinar og transportmiddel	11, 30	3 433 389	3 358 528
Utlån		50 406 042	49 503 832
Konserninterne langsiktige fordringar		0	0
Aksjar og andeler	4, 5	0	9 790 303
Pensjonsmidlar	3	241 457 054	220 578 888
Omløpsmidlar	2	132 260 266	114 196 402
Av dette:			
Kortsiktige fordringar	21	22 203 603	32 743 543
Konserninterne kortsiktige fordringar		0	0
Premiavvik		6 157 496	2 507 689
Aksjar og andeler		10 338 284	0
Sertifikat		0	0
Obligasjonar		0	0
Dervat		0	0
Kasse, postgiro, bankinnskot	18	93 560 883	78 945 170
Sum eigendelar		775 502 591	742 667 993
Eigenkapital og gjeld			
Eigenkapital		230 677 279	233 724 943
Av dette:			
Disposisjonsfond	6, 26	17 827 920	27 043 881
Bundne driftsfond	6	42 138 352	39 008 550
Ubundne investeringfond	6	3 844 387	4 876 586
Bundne investeringsfond	6, 27, 28, 29	1 861 658	1 063 659
Rekneskapsmessig mindreforbruk		1 336 647	57 298
Rekneskapsmessig meirforbruk		0	0
Udisponert i investeringsrekneskap	15	623 316	0
Udekka i investeringsrekneskap	15	0	-2 653 602
Kapitalkonto		166 392 373	167 675 944
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift		-369 896	-369 896
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest		-2 977 477	-2 977 477
Langsiktig gjeld	14, 4	508 017 644	461 001 339
Av dette:			
Pensjonsforpliktingar	3	304 699 716	285 165 016
Ihendehavarobligasjonslån		0	0
Sertifikatlån		0	0
Andre lån	13, 14, 23	203 317 928	175 836 323
Konsernintern langsiktig gjeld		0	0
Kortsiktig gjeld	2	36 807 668	47 941 711
Av dette:			
Kassakredittlån		0	0
Anna kortsiktig gjeld		36 807 668	47 941 711
Derivat		0	0
Konsernintern kortsiktig gjeld		0	0
Premieavvik		0	0
Sum eigenkapital og gjeld		775 502 591	742 667 993

Anleggsmidlar

Anleggsmidlar syner dei rekneskapsførde verdiar av eigedomar, driftsmidlar, pensjonsmidlar, utlån og aksjar med meir. Total bokført verdi av anleggsmidlar ved utgangen av 2014

var kr 653 600 000.

Anleggsmidlar har auka med kr 25 700 000 frå 2013 til 2014. Omlag kr 21 000 000 av denne auka skuldast

pensjonsmidlar. Den bokførde verdien av pensjonsmidlar er kr 220 600 000. Det er ei auke på kr 2 700 000 i faste eigedomar og driftsmidlar.

Omløpsmidlar

Omløpsmidlar er dei bokførde verdiane av kasse, bank, kortsiktige fordringar m.m., og er eit tal i vurdering av likviditeten.

Det er rekneskapsmessig endring i føring av aksjar frå anleggsmidlar til kortsiktig fordring. Dette er ei vesentleg

endring for lesing av rekneskapen. Det er viktig å ha med seg at dei aksjane som kommunen har, er aksjar med langsiktig føremål.

Omløpsmidlar har auka med kr 18 000 000 frå 2013 til 2014. Pr 31.12.13 var det lån som ikkje var

opptekne på det tidspunktet, og at ein dermed hadde nytta likvide midlar til finansiering av investeringar. Låna vart teke opp i 2014. Dette styrkar likviditeten. Bankinnskot har auka med kr 14 600 000.

Likviditet

Likviditeten til Lom kommune er god. Ser ein på kortsiktig gjeld (skal betalast innan 1 år) opp mot omløpsmiddel (kasse, bank, kundefordringar), så har vi i 2014 eit forholdstal = Omløpsmiddel dividert på kortsiktig gjeld på 3,6 mot 2,4 i 2013. Inn i denne oppstillinga må vi ha med at vi har eit stort beløp ubrukne lånemiddel, lån som er opptekne for planlagde og starta investeringsprosjekt og plasserte som bankinnskot.

Likviditetsgrad 1:

Omløpsmiddel/kortsiktig gjeld – bør vera over 2.

Arbeidskapitalutvikling – er ei anna oversikt over likviditetsutviklinga. Arbeidskapitalen er differansen mellom omløpsmiddel og kortsiktig gjeld, sett i prosent av driftsinntekter.

Både disse analysane syner ein god likviditet.

Gjeld

Kortsiktig gjeld

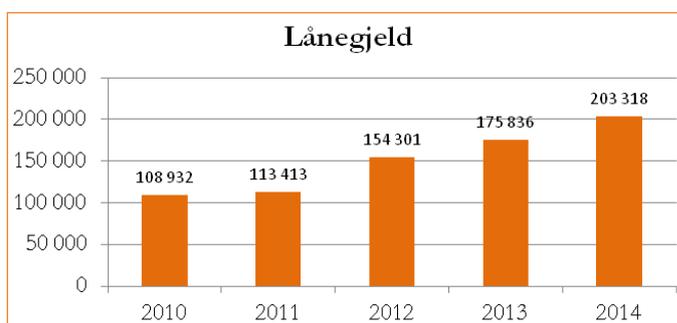
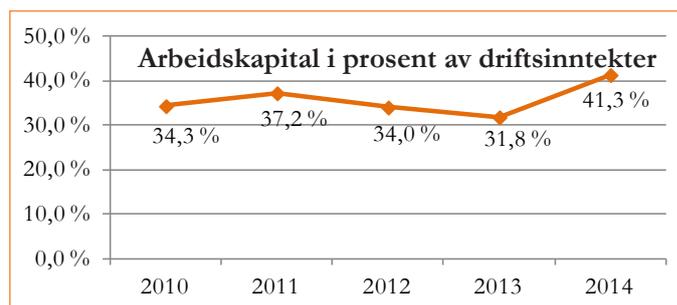
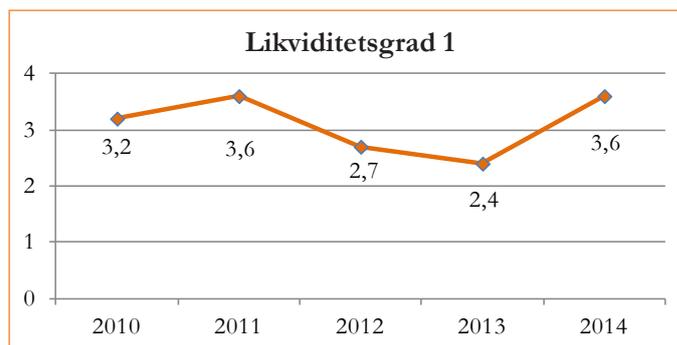
For Lom kommune består kortsiktig gjeld av gjeld til leverandørar, arbeidsgjevaravgift, skuldig meiverdigavgift m.m. Denne gjelda er redusert med ca. kr 11 000 000. Pr 31.12.2014 var denne gjelda på kr 36 800 000.

Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld består av lånegjeld og pensjonsforpliktingar. Rekneskapsført langsiktig gjeld pr 31.12.2014 var kr 508 000 000 mot kr 461 000 000 ved utgangen av 2013. Dette er ei auke på kr 47 000 000.

Låneopptak blir gjort etter vedtak i kommunestyret. Innhenting av låna kan strekke seg utover året, sett noko i forhold til framdrift i investeringsprosjekt.

Pensjonsforpliktingane var bokført med kr 304 700 000, ei auke på kr 19 500 000 frå 2013. Lån til investeringar

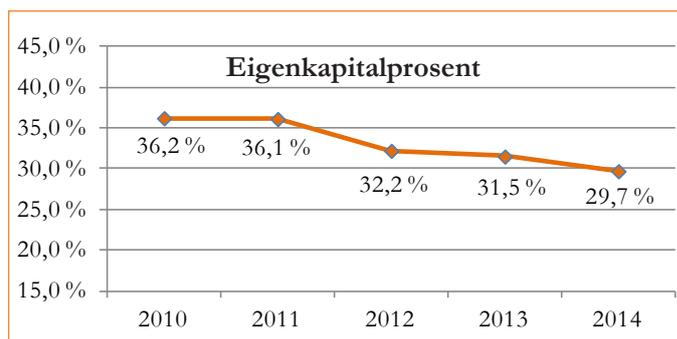
Utvikling i lån til investeringar

var bokførde med kr 203 318 000, ei auke på kr 27 482 000. Etter budsjettvedtak for 2014, er eitt lån i Kommunalbanken refinansiert slik at avdragsbetaling pr. år er redusert med kr 2 450 000 noko som styrkar driftsbalansen pr. år med dette beløpet. Forlengta avdragstid medfører eit dyrare lån over tid i samla renteutbetalingar.

Eigenkapital

Eigenkapitalen syner kor mykje av kommunen sine egedelar som er finansiert med egne middel. Eigenkapitalen har nedgang dei siste åra. For mykje tiltak blir finansiert med langsiktig gjeld. Dette svekker den finansielle stillinga og handlingsrommet til kommunen. Dei siste åra har lite frå drifta vorte tilført eigenkapital/disposisjonsfond. Ved investeringar bør ein nytte ca. 40 % eigenkapital og dermed maksimalt ca. 60 % langsiktig gjeld.

Diagrammet til høgre syner utvikling av eige kapitalen.

Finansrapport

Føremålet med finansforvaltninga

Overordna mål

Finansforvaltninga har som overordna føremål å sikre stor grad av forutsigbarhet for Lom kommune sin finansielle stilling.

Finansforvaltning skal gje ei rimelig avkastning, utan å ta vesentleg finansiell risiko.

Delmål

Kommunen skal til kvar tid ha likviditet til å dekkje dei forpliktingar som kommunen har.

Plassert overskotslikviditet skal over tid gje ei god og konkurransedyktig avkastning. Dette skal gjerast innanfor definerte krav til likviditet og risiko.

Lånte middel skal over tid gje lågast mogleg total kostnad. Vurdering av

dette skal skje innanfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko. Det skal takast omsyn til at det er behov for å ha forutsigbare lånekostnader.

Forvaltning av eventuelle langsiktige finansielle aktiva, utanom middel berekna til å dekke daglege fordringar til driftsføremål, skal skje etter same overordna forsiktige prinsipp som for annan likviditet.

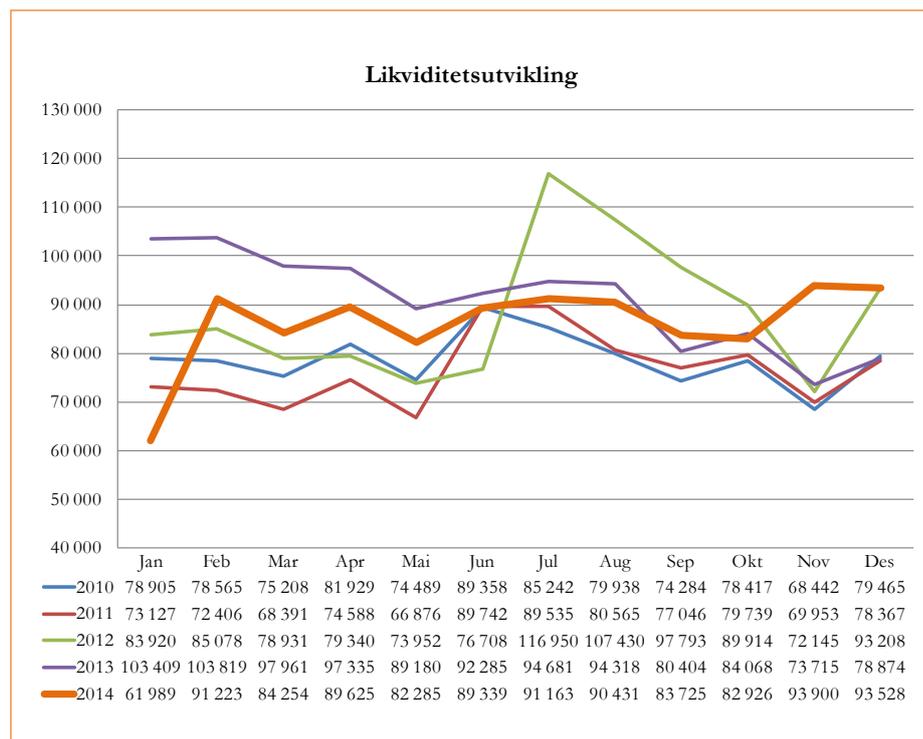
Ledig likviditet og midlar for driftsføremål

Kommunen sine midlar til driftsføremål (og ledig likviditet) kan plasserast i bankinnskot, pengemarknadsfond og renteberande verdipapir med kort løpetid. Alle plasseringar skal gjerast i norske kroner (NOK).

Driftslikviditet til kommunen skal plasserast i kommunen sin hovudbank. I tillegg kan det gjerast innskot i andre spare- eller forretningsbankar.

Kommunen skal til ei kvar tid ha likviditet til å dekkje dei forpliktingar som kommunen har.

Kommunen sine likvider er plasserte i bankinnskot. Noko av likvidane er plasserte i rentebinding med tre månaders oppseingstid. Gjennomsnittleg innestående på denne avtala er kr 52 000 000. Likvider elles er plasserte til flytande rente, og er til ei kvar tid disponible midlar.

Likviditetsutvikling dei fem siste åra (tal i heile tusen kroner).

Gjeldsportefølje og andre finansieringsavtaler

Sum lånebehov for 2014 etter kommunestyret sitt budsjettvedtak var kr 30 002 500. I tillegg vart det vedteke å dekke mindreforbruk på investeringar gjennom eit låneopptak på kr 2.500.000. Nye lån i 2014 er på kr 34 590 000. I dette låneopptaket ligg eit forvaltningslån 2014 på kr 1 650 000, samt resten av lånevedtak frå 2013 på kr 12 600 000. Kr 20 340 000 er teke opp til finansiering av investeringar vedteke for budsjettåret. I forhold til budsjettvedtaket på kr 30 002 500 kan ein ta opp lån på kr 8 012 000 i tillegg. Dette blir sett opp mot investeringane og framdrift på disse.

Det er inngått avtaler om finansiell leasing, med utrekna noverdi/lånebeløp tilsvarande kr 153 700.

Etter budsjettvedtak for 2014 er eitt lån frå Kommunalbanken refinansiert slik at årleg avdrag er redusert med kr 2 450 000.

Ved utgangen av året hadde vi denne fordelinga mellom lån med flytande rente og fast rente:

- Fastrentelån: 44,0 %
- Flytande rente: 56,0 %

Finansreglementet seier at fordelinga på lånealternativa skal ha minimum 1/3 av låna skal vera lån til fastrente og minimum 1/3 av låna skal vera lån til flytande rente, medan 1/3 skal vurderast ut i frå marknadssituasjonen. Etter dette blir det vurdert til at fordeling av låna er innanfor reglementet sine krav.

Eitt av delmåla i finansreglementet:

“Lånte middel skal over tid gje lågast mogleg total kostnad. Vurdering av dette skal skje innanfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko. Det skal takast omsyn til at det er behov for å ha forutsigbare lånekostnader.”

Ved 1 % renteauke, vil våre utgifter pr. år auke med ca. kr. 1 140 000.

Lån til flytande rente er på kr 114 312 000. Ein del av lånegjelda, er lån til investeringar innan VAR – området. Her er renta sikra ved at rentekostnaden blir kalkulert inn i dei kommunale gebyra, etter reglar for fastsetting av gebyr. Forvaltningslån utgjer kr 23 000 000. Disse låna er i det meste lånt ut vidare, der ei eventuell renteauke er sikra ved auka renteinntekt frå utlån.

Kommunen sine langsiktige finansielle aktiva

Føremål

Forvaltning av Lom kommune sine langsiktige finansielle aktiva har som føremål å sikre ei langsiktig avkastning som kan vera med på å gje innbyggjarane i Lom eit godt tenestetilbod. Det skal styrast etter ein rullerande investeringshorisont på 5 år, samtidig som ein forsøker å få ei rimeleg årleg bokført avkastning.

Dagens situasjon

Lom kommune har lån til AS Eidefoss, der kommunestyret tidlegare har vurdert at kommunen, saman med dei andre eigarkommunane kvar kan yte eit ansvarleg lån til selskapet med kr 30 mill.

I tillegg har Lom kommune aksjar og eigedelar i andre selskap som vist i oppstilling til høgre.

Aksjar og andre eigedelar er å sjå på som langsiktige og samfunnsmessige investeringar.

Selskap	Balanseført verdi	
	31.12.2014	31.12.2013
Gudbrandsdal Lufthamn AS	127 500	127 500
Eidefoss AS	2 400 000	2 400 000
Midtgard AS	1 410 000	1 410 000
Jotunheimen Reiselivslag AS	11 000	11 000
Skjolden Næringsbygg AS	100 000	100 000
Kommunekraft	1 000	1 000
Det Norske Teatret	1	1
Gudbrandsdal Industrier AS	541 000	541 000
Gudbrandsdalsmusea AS	36 000	36 000
KLP – eigenkapitalinnskott	5 322 254	4 800 401
Stiftelsen Norsk Kulturarv	50 000	50 000
Lom Tamreinlag ANS	60 000	60 000
NGR – Renovasjonsselskap	88 400	88 400
Kompetanse.Universitets-og forskn.	26 128	-
Klimapark-2469	165 000	165 000
Sum	10 338 283	9 790 302

Nøkkeltal

Nøkkeltal pr. 31.12.2014	01.01.2014 – 31.12.2014
Renteinntekter og aksjeutbytte	Kr 12 047 000
Avkastning i % (bankinnskott, aksjekapital og utlån)	9,4 %
Langsiktig gjeld utanom pensjonsforpliktingar	Kr 203 318 000
Effektiv lånerente	2,4 %
Aksjar og utlån	Kr 35 016 000

Kostratal (kommunal og statleg rapportering) (sjå analyse på neste side)	Lom 2012	Lom 2013	Lom 2014	Skjåk 2014	Lesja 2014	Kostra-	Opp- land 2014	Landet utan Oslo 2014
						gruppe 02 2014		
Folketal pr. 31.12.2014 i alt	2 364	2 361	2 356	2 245	2 059	..	..	..
1-5 år Prosent	4,1	4,3	4,7	4,0	4,3	5,4	5,0	6,0
6-15 år Prosent	11,3	11,3	11,3	11,4	12,9	12,0	11,4	12,4
16-18 år Prosent	4,4	3,9	3,5	3,2	3,6	4,0	3,8	4,0
19-24 år Prosent	7,7	7,5	7,8	6,6	7,1	7,3	7,8	7,9
25-66 år Prosent	53,7	53,2	53,6	53,0	51,5	52,3	53,5	54,2
67-79 år Prosent	11,6	12,2	12,0	14,4	12,9	12,1	12,0	10,1
80 år og over Prosent	6,5	6,5	6,2	6,5	6,7	5,8	5,4	4,4
Finansielle nøkkeltall								
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,0	1,7	-5,8	0,1	-2,9	0,2	-0,2	0,5
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	6,2	6,3	-0,7	3,6	2,0	0,6	1,0	1,1
Frie inntekter i kroner per innbyggjar	51 837	53 818	54 881	55 617	62 392	55 597	49 281	48 554
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	190,3	198,7	233,2	221,5	221,1	214,3	199,7	209,1
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av br. driftsinnt.	36,9	31,8	41,3	50,7	12,6	7,8	21,6	14,9
Netto lånegjeld i kroner per innbyggjar	41 539	53 421	56 062	11 092	50 897	57 144	43 613	49 613
Prioritering								
Netto driftsutgifter per innbyggjar 1-5 år, barnehagar	127 227	120 683	117 991	150 500	177 295	127 271	127 582	128 570
Netto dr.utg. til grunnskulesektor per innb. 6-15 år	121 427	127 741	135 312	144 477	132 917	117 520	112 744	101 230
Netto dr.utg. pr. innb. i kroner, kommunehelsetenesta	4 578	4 577	4 376	4 614	3 263	3 111	2 664	2 308
Netto dr.utg. pr. innb. i kroner i kroner, pleie- og omsorg	22 737	23 038	24 741	25 127	21 910	20 143	19 293	16 433
Netto dr.utg. pr. innb.20-66 år i kroner til sosialtenesta	818	1 029	4 560	3 829	1 384	2 413	2 874	3 119
Netto dr.utg. pr. innb. 0-17 år i kr., barnevernstenesta	5 636	6 397	4 219	5 538	8 302	9 479	8 580	7 986
Netto dr.utg. pr. innb. i kr. til administrasjon og styring	5 228	5 596	6 806	6 400	8 198	6 227	4 563	4 220
Dekningsgrad								
barn 1-5 år med barnehageplass Prosent	87,6	83,2	89,1	88,9	94,3	90,2	91,0	90,9
elevar i grunnskulen som får spesialundervisning	4,8	5,6	5,3	5,9	4,6	9,1	7,6	8,1
innbyggjarar 80 år og over som er bebuarar på institusjon	16,9	19,5	17,8	21,2	10,9	14,2	12,4	13,1
Produktivitet/enhetskostnader								
Korrigerte dr.utg. i kr. per barn i kommunal barnehage	174 529	170 847	155 765	191 195	215 333	175 074	172 016	173 905
Korrigerte br. dr.utg. i kroner til grunnskule, skulelokal og skuleskyss, per elev	120 415	130 673	137 701	136 194	134 922	117 248	115 344	103 774
Gjennomsnittleg gruppestorleik, 8.-10.årstrinn	11,4	12,3	10,9	10,6	12,4	12,8	13,5	14,3
Korr. dr.utg. pr. innb. i kr. pr. mottakar av heimetenester	187 500	181 669	195 558	182 151	293 404	211 028	223 330	243 399
Brutto driftsutgifter administrasjon								
Brutto dr.utg adm. og styring, i % av tot. br. driftsutg.	6,3	6,4	7,4	7,7	8,6	8,1	6,3	6,5
Br. dr.utg. styring og kontroll, i % av tot. brutto driftsutg.	1,3	1,5	1,3	1,5	1,6	1,1	1,3	0,6
Br. dr.utg. administrasjon, i % av tot. brutto driftsutg.	5,0	4,9	6,1	6,3	7,1	7,0	5,0	5,8
Lønsutgifter								
Løn administrasjon og styring i % av totale lønsutgifter	6,6	6,3	7,5	9,4	10,3	8,3	6,6	6,9
Løn, styring og kontroll i % av totale lønsutgifter	1,3	1,4	1,2	1,6	1,6	1,1	0,7	0,6
Løn administrasjon, i % av totale lønsutgifter	5,3	4,9	6,3	7,7	8,7	7,2	5,9	6,2
Lønsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb			4 579	5 436	6 235			

Økonomisk handlingsrom

Tabellen under syner samla innsparingspotensiale / handlingsrom for Lom kommune innan dei største sektorane.

Tabellen til høgre talfører behov for innsparingar.

Potensiale for innsparing	Frå	Til
Skule	0	1 900 000
Pleie og omsorg	6 700 000	10 000 000
Kommunehelseteneste	0	2 600 000
Sum	6 700 000	14 500 000

Samanlikningskommunar ar valde ut frå at kommunane er omtrent like store. I tillegg er det synlege forskjellar mellom kommunane, kostragruppa og fylket som gjer at ein får fram handlingsrommet i kommunen sin økonomi. Når ein les kostra-tala må ein ha med seg demografitala. Nemninga KOSTRA – gruppe, er kommunar som er samanliknbare.

Behov

Folketalet går ned og med det går også overføringane frå staten ned. Det er ei utfordring å redusere driftsnivået etter dette. Det er likevel naudsynt for å oppretthalde den gode økonomien som kommunen har hatt og har.

For gruppa barn 1 – 5 år har Lom ein litt større del av folketalet i denne gruppa enn Skjåk og Lesja, men lågare enn kostragruppa og gjennomsnitt Oppland m.fl. Gruppa 6 – 15 år er omtrent lik i prosent med Skjåk og gjennomsnitt Oppland, men mindre enn Lesja og kostragruppa.

Gruppene 67 – 79 år og gruppa over 80 år peikar seg ut i ei interessant retning. Del eldre er lågare i Lom enn både Skjåk og Lesja. Ein skil seg heller ikkje spesielt ut i høve kostragruppa eller gjennomsnitt Oppland. Vi har ein mindre del i gruppa 67 – 79 år enn Skjåk og Lesja, men litt større totalt sett i forhold til kostragruppe og gjennomsnitt Oppland. Dette skulle indikere at Lom skulle ha lågare utgifter til denne gruppa enn dei vi samanliknar oss med. Når vi går inn i tala, ser vi at det motsette er tilfelle.

Barnehage

Barnehageutgiftene i Lom er nede på eit godt nivå.

Skule

Utgiftene til skule har auka frå 2013 til 2014. Del elevar som får spesialundervisning har gått ned. Tal elevar i Ungdomskulen har gått ned med 18 frå 2011/2012 til 2014. I barneskulen har elevtalet vore stabilt sidan 2011. Klassestorleiken har gått ned frå 12,3 til 10,9 i gjennomsnitt. Det er på same nivå som Skjåk, men under Lesja. Gruppestorleiken i kostragruppa er 12,8 medan gjennomsnittet for Oppland er på 13,5. Samanlikna med Lesja, har Lom kommune eit potensiale på kr 740 000, medan ein vil kunne sjå eit potensiale på kr 5 400 000 om ein samanliknar med gjennomsnitt Oppland. Om ein ser inn i 2015, så har Lom gjort vedtak om nedlegging av Garmo skule, som vil kunne endre på utgiftsnivået. Reduksjon i årlege utgifter til skule som følge av nedlegging

Netto driftsresultat 2014	-2 300 000
Mål på netto driftsresultat ved 2% av driftsinntekter	4 340 000
Naudsynt innsparing for å nå målsetting utan endring i lånerente	6 640 000
Innsparing ved endra skulestruktur	3 500 000
Eventuell auke i renteutgifter med 2%	4 000 000
Behov for innsparing ved endra lånerente	7 140 000

av Garmo er rekna til ca. kr 3 500 000. Om ein samanliknar med gjennomsnitt Oppland, vil ein fortsatt ha eit potensiale på kr 1 900 000. Skulestrukturen har stor innverknad på utgiftsnivået innan skule i den enkelte kommune.

Pleie og omsorg

Innan pleie og omsorg er det eit stort innsparingspotensiale. Her er det nødvendig med eit strategisk grep for å rette opp driftsnivået til kommunen.

Netto driftsutgifter til pleie og omsorg totalt pr. innbygger i Lom er kr 24 741, medan Lesja har ei utgift på kr 21 910, kostragruppa kr 20 143 og gjennomsnitt for Oppland kr 19 293. Forskjellen mellom Lom og Lesja totalt er at Lesja driv kr 6 700 000 billigare enn Lom. Samanliknar vi med kostragruppa, er postensialet på kr 10 800 000. Kvifor driv Lesja og Oppland i gjennomsnitt billigare enn Lom? Del over 80 år som har institusjonsplass i Lom er 17,8%, medan den i Lesja er på 10,9% og gjennomsnitt Oppland er 12,4%. Korleis greier dei dette? Korrigererte netto driftsutgifter til heimetenesta i Lom pr. mottakar er kr 195 558, i Lesja er denne på kr 293 404, kostragruppa kr 211 028 og gjennomsnitt Oppland er kr 223 330. Dette greier dei ved å satse meir på heimebaserte tenester og har færre institusjonsplassar.

Ved å dreie tenestetilbodet over til heimebaserte tenester har Lom kommune eit innsparingspotensiale mellom 7 og 10 millionar kroner.

Administrasjon

Lom kommune brukar mindre på administrasjon enn samanliknbare kommunar. Ser ein på lønsutgifter til administrasjon brukar Lom kr 3 900 000 mindre enn Lesja og kr 2 000 000 mindre enn Skjåk målt etter talet på innbyggjarar i kvar kommune. Dette er kommuner som er omtrent like store i folketal, der ein får relevant samanlikning.

Om ein ser på prosentdel til løn på administrasjon av brutto driftsutgifter, brukar Lom 6,3%, Skjåk 7,7%, Lesja 8,7% og Kostragruppa 7,2%.

Lom kommune driv billigast, om ein gjer denne samanlikninga.

Lom har ein liten administrasjon der det, for å unngå tap i forskjellige delar av økonomien, er avgjerande å oppretthalde nivået. Blir ein færre enn i dag, vil det og kunne føre til eit unødig press på tilsette. (Sjå også tabell på s. 31.)

5. Oversikt frå tenesteområda

Støttefunksjonen

Oppgåver og ansvar

Støttefunksjonen skal yte service overfor dei andre resultatområda i kommunen. På denne måten får dei andre resultatområda hatt fokus på sine primæroppgåver. Støttefunksjonen har og oppgåver som er retta mot innbygarane i kommunen. Støttefunksjonen har ansvaret for disse oppgåvene:

- Arbeidsgjevarkontrollen (Samarbeidsorgan for Nord-Gudbrandsdalen som utfører bokettersyn av lønningsområde på arbeidsplassar i regionen) Lom kommune administrerer ordninga. Frå 1. april 2014 blir Vågå kommune, vertskommune for AKNG.

- Biblioteket
- Kulturoppgåver
- Informasjon
- IT/IKT
- Personalavdeling
- Økonomiavdeling
- Servicetorg
- Tilflytting - vertsskap

Mål og resultatstyring

Måloppnåing

Støttefunksjonen skal levere tenester med god service, vera løysningsorientert, halde fristar og tydeleggjera tenestene. Det skal vera mogleg å påverke lånetilbodet på biblioteket og få god informasjon om nye bøker.

Det skal setjast i verk eit system som gjev betre styring i forhold til leveringstid. Det skal samtidig arbeidast med forventningsstyring. Attendemelding om leveringstid er ei viktig side ved dette.

Definisjon og avklaring av bestilling vil vera viktig for å imøtekoma forventning om kvalitet og kompetanse i oppgåveutføring. Dette blir eit bidrag i å stå fram som løysningsorientert.

Gjennom eit bestillings- og styringssystem på intranettet, vil

dei oppgåvene som Støttefunksjonen tek på seg bli tydelege for organisasjonen.

Det skal arbeidast med gjennomgang av oppgåver og fordeling av disse. Både i medarbeidar- og brukarundersøkinga kjem det fram at det er liten tid til å utføre oppgåvene som skal utførast.

Det er pressa med tid på fleire etter at Støttefunksjonen har fått fleire oppgåver, samtidig som det på viktige område som økonomi er reduserte ressursar frå 2015.

Det vil bli arbeidd med samhandling med Utgard i sals- og informasjonsarbeid, for å avlaste tilsette i Utgard i ein til tider krevjande arbeidsmengde.

Målekart og kommentarar

Fokus- område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg	Støttefunksjonen		
			res 2014	Res 2013	Res 2014	Mål 2014
Brukarar	Opplevd kvalitet	Støttefunksjonen gjev god service ved kontakt	4,7	5,1	4,7	4,8
		Støttefunksjonen er løysingsorientert	4,5	4,9	4,4	4,7
		Støttefunksjonen held avtalde fristar	4,4	4,6	4,2	4,6
		Støttefunksjonen tydeleg-gjer tenestene eg kan få	4,4	4,7	4,4	4,7
	Målt kvalitet	Restansar i sak/arkivsystemet	-	-	-	15%
		Andel saker handsama innan 14 dagar	-	-	-	80%
		Total score i kvalitet på heimesida	-	75%	-	85%
		Besøkande på kommune-nettstaden pr. veke	-	1 796	1 701	6 000
Brukarar biblioteket	Målt kvalitet	Utlån pr. innbyggjar		1 i Oppland		1 i Oppland
		Opplevd kvalitet	Kor flinke er dei tilsette til å hjelpe deg?	5,9	6,0	5,9
		Er det mogleg å påverke lånetilbudet?	5,4	4,7	5,4	5,2
		Korleis er informasjon om nye bøker?	5,0	5,3	5,4	5,2
Medarbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?	4,8	4,4	4,3	4,5
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?	4,0	4,5	4,0	5,0
		Løyer dykk felles arbeidsoppgåver på ein god måte	4,8	5,0	4,9	5,1
		Har du høve til å arbeide sjølvstendig?	5,2	5,6	5,0	5,1
	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		1,6 %	1,0 %	1,7 %
Sjukefråvær langtid			1,6 %	0,5 %	2,0 %	
Læring og fornyng	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet?	4,7	4,9	5,0	5,1
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?	4,3	4,5	4,4	4,9

Nokre nøkkeltal

	Lom 2012	Lom 2013	Lom 2014	Skjåk 2014	Lesja 2014	Kostra- gruppe 02 2014	Opp- land 2014	Landet utan Oslo 2014
Folketal i alt pr. 31.12.	2 364	2 361	2 356	2 245	2 059	..	..	..
<u>Prioritering</u>								
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innbyggjar (inkl. driftsutgifter til politisk nivå)	5 228	5 596	6 806	6 400	8 198	6 227	4 563	4 220
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb			4 579	5 436	6 235			
Totale lønsutgifter til administrasjon			10 788 124	12 203 820	12 837 865			
Løn til administrasjon i % av totale lønsutgifter	5,3	4,9	6,3	7,7	8,7	7,2	5,9	6,2

Utfordringar framover

- Utvikle informasjonsarbeidet, internt og eksternt.
- Utvikle kommunen sin bruk av sosiale media.
- Omdømebygging av kommunen og Lom kommune som arbeidsgjevar.
- Oppretthalde eit høgt nivå på tenester levert av biblioteket.
- Arbeidet med strategisk kompetansestyring ut frå vedteken plan og arbeidsgjevarstrategi.
- Slutføre implementering av elektronisk internkontroll og kvalitetsstyringssystem.
- Implementering av e-Handelssystem.
- Implementering av nytt reiserekningsystem.
- Kulturoppgåver tildelt Støttefunksjonen hausten 2013 svarer til ca. 35 % stilling. I tillegg blir det brukt mykje tid på bilettal, tilrettelegging og

samarbeid med Utgard. Talet på tilsette er det same og presset på dei tilsette er til tider stort.

- Større mengde oppgåver og reduksjon i ressursar medfører at det vil bli store utfordringar med å oppretthalde eit forsvarleg nivå på dei administrative oppgåverne. Dette kan medføre ein økonomisk risiko.
- Med mindre ressursar og auke i oppgåver, blir det færre å dele oppgåvene på.
- Maksimal arbeidsmengde og arbeidstid for tilsette i Støttefunksjonen er nådd.
- Det vil bli arbeidd med digitalisering og vurdering av oppgåver.
- Ordresystem, som skal redusere dobbeltarbeid med fakturering og gje betre internkontroll
- Nytt tidregistreringssystem som skal

ta bort arbeid med manuelle timelister. I tillegg vil ein kunne få eit meir fleksibelt og moderne system som kan nyttast til betre dokumentasjon av oppgåver.

- Eit web-basert system for eigenmeldingar, oppfølging av sjukefråvær og registrering av andre fråvær. Det vil ta bort arbeidet med manuell registrering av eigenmeldingar og permisjonssøknader spesielt.
- Arbeidsoppgåver vil bli gjennomgått med tanke på digitalisering som nemnt over, men og med vurdering av ein meir rasjonell utføring og fordeling av oppgåvene.
- Hovudmålet er betre kvalitet i levering av tenestene frå Støttefunksjonen gjennom meir rasjonelle prosessar og mindre press på tilsette.

Skule

Garmo skule, som er del av Garmo oppvekstsenter, vart lagt ned i 2014. Elevane ved oppvekstsenteret blir overført til Loar skule frå hausten 2015, medan barnehagen vil bestå.

Dermed er den siste grendeskulen borte, og kommunen sit att med ein barneskule og ein ungdomsskule.

Oppgåver og ansvar

Lom ungdomsskule

Skal ein nå måla i Kunnskapsløftet, må ein sikre at elevane har tilstrekkelege ferdigheiter i dei grunnleggjande ferdigheitene i skrivning, lesing og rekning. VI er no med på Mattelyst. Dette prosjektet er ferdig våren i 2016. Frå hausten 2016 skal skulen vere med i ei satsing på skrivning i regi av Ungdomsskolen i utvikling.

Vurdering for læring er eit viktig tiltak for å betre elevane sin motivasjon for læring slik at dei kan gjennomføre det 13

årige skuleløpet. Gjennom vurdering for læring vil elevane bli betre kjend med læringsmåla og få kunnskap om kva som krevst for å nå måla.

Etter-og vidareutdanning av det pedagogiske personalet er naudsynt skal ein nå måla i Kunnskapsløftet. Her er Kompetanse for kvalitet eit viktig virkemiddel. Det er viktig å ha ein oppdatert kompetanse plan slik at ein veit kva ein på satse på av etterutdanning.

Loar skule

For å nå måla i Kunnskapsløftet er viktig at det psykososiale miljøet er godt. Loar skule skal vere ein skule der elevane opplever tryggleik, inkludering, trivsel og omsorg. Læringa skal opplevast som meningsfylt og læringsmiljøet skal gje elevane ei kjensle av meistring og tru på seg sjølv. Vidare satsing på dei grunnleggjande dugleikane i Kunnskapsløftet er viktig for å oppnå måla våre.

Vidare lyt ein fokusere på etter- og vidareutdanning av det pedagogiske personalet, som må vere styrt av ein oppdatert

strategisk kompetanseplan, slik at ein til ei kvar tid ser framover og ser behova som vil oppstå.

Vurderingsarbeidet ved skulen må vidareutviklast og vidareføring må sikrast når nye lærarar kjem inn, vurdering for læring skal føre til auka læringsutbytte for elevane.

Skulen si oppgåve er også å sikre eit godt samarbeid mellom skule og heim. Vi ser av forskning at dette samarbeidet er viktig for elevane si læring og trivsel på skulen.

Lom musikk- og kulturskule

Hovudoppgåvene for Lom musikk- og kulturskule er å fremje eit rikare kulturliv i kommunen ved å gje tilbod om opplæring innafor dei aktivitetane som speglar interessene hjå elevane. For å mangfoldiggjera tilbodet, er ein heller ikkje framand for å freiste å skape interesse for aktivitetar som fram til nå ikkje har vore kjende/ populære blant barn og unge. Ein vil søkje å utvikle og forløyse kreativitetane hjå kvar einskild elev, samstundes som ein legg vekt på å fremje forståing

av, oppleving av og interessa for ulike kulturaktivitetar. Det å få Lom musikk- og kulturskule ut til folk er og ei viktig oppgåve. Utanom å spegle glede og hyggje, vil vi og på den måten stadfeste posisjonen vår i lokalmiljøet. Målet er vidare å skape eit positivt barne- og ungdomsmiljø ved at elevane får høve til å vere med på verdifulle aktivitetar i form av det kulturelle opplæringsstilbodet i musikk- og kulturskulen.

Mål og resultatstyring

Måloppnåing

Lom ungdomsskule

Det er viktig at skulen opprettheld den ressurstilgangen vi har no. Eit viktig mål er å dreie innsatsen frå enkeltvedtak om spesialundervisning og over til tilpassa undervisning. Det er svært viktig at elevar som ligg i gråsona mellom å ha spesialundervisning og ordinær undervisning, blir flytta over til å få tilpassa undervisning i klassen. Skal ein lykkast med å

få desse elevane gjennom ungdomsskulen med karakterar i alle fag og eit læringsutbytte som gjer dei i stand til å fullføre vidaregåande undervisning, må ein ha stor lærartettleik slik at det blir ei reell tilpassa undervisning. Spesialundervisninga ved ungdomsskulen har blitt sterkt redusert frå 2009. Mange av «gråsoneelevane» følgjer no ordinær undervisning.

På dei nasjonale prøvene i basisfaga har vi som målsetting å liggje godt over landsgjennomsnittet. Ved dei nasjonale prøvene i 9. klasse hausten 2014 oppnådde vi svært gode resultat i lesing og matematikk. Det var ingen elevar på nivå 1. Resultata på dei nasjonale prøvene i 8. klasse var dårlege. Her har vi ein jobb å gjere.

Eksamensresultata viser at elevane i Lom ligg på landsgjennomsnittet i norsk hovudmål medan resultata i engelsk og norsk sidemål var langt over landsgjennomsnittet. Det same var resultata ved munnleg eksamen.

9. klassingar i luftig svev under klassetur til Årdal.

Foto: Gunn K. Teigum.

Loar skule

På dei nasjonale prøvene i basisfaga hadde vi som målsetting å ha maks 10% av elevane på nivå 1. Denne målsettinga nådde vi ikkje i år i lesing og engelsk, her må vi fortsette det arbeidet vi er i gang med. Vi har fokus på lesekurs, vurdering for læring, etter- og vidareutdanning og kompetanseheving på andre måtar. I rekning ligg heile 48,1% av elevane på nivå 3. Dette er gode resultat som syner at satsinga i matematikk er riktig og viktig.

Loar skule har hatt mangel på digitale hjelpemiddel til både

elevar og lærarar. Dette skuleåret har vi fått skifta ut elevpcane til nyare og betre modellar. Vi har også fått på plass tre digitale tavler. Det er viktig å ha fokus på fornying og supplering også framover, for vi er enda ikkje i mål på dette området.

Ei viktig målsetting for Loar skule er at elevane skal trivast her. Dette er viktig for all læring. Vi ser, både av elevundersøkinga og eiga trivselsundersøking ved skulen, at elevane ved Loar skule har det bra.

Målekart og kommentarar

Lom ungdomsskule

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg	Lom ungdomsskule		
			res 2014	Res 2013	Res 2014	Mål 2014
Brukarar	Opplevd kvalitet	Trivsel		4,1	4,0	4,4
		Støtte frå lærarane		4,3	4,2	4,2
		Læringskultur		3,7	3,9	4,0
		Mobbing på skulen		1,1	1,3	1,2
		Vurdering for læring		3,3	3,6	3,8
		Tilfreds med dialog heim-skule		4,2	4,3	4,3
Målt kvalitet		Gjennomsnitt grunnskulepoeng		41,3	40,5	39,0
		Resultat NP lesing 9. klasse nivå 1 og 2 av 5 nivå		20,8 %	9,0 %	10,0 %
		Resultat NP regning 9. klasse nivå 1 og 2 av 5 nivå		8,3 %	12,0 %	16,0 %
Med-arbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?		5,7	5,8	5,5
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?		5,3	5,1	5,2
		I kva grad har du tid til å gjera jobben din?		4,1	3,5	4,2
		Sjukefråvær korttid		1,3 %	1,7%	3,0 %
		Sjukefråvær langtid		2,1 %	5,5%	3,0 %
Læring og fornying	Opplevd kvalitet	Svarprosent medarbeidarundersøking		89%	75%	85%
		I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet?		5,5	5,2	5,2
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?		5,2	5,0	5,0

Økonomi

Det har vore god økonomistyring med eit overskot på ca. 100.000 kroner på heile tenesteområdet. Det har vore gjort ei omdisponering av midla slik at ein har funne plass til innkjøp av datautstyr til nesten kr. 400.000. Det har blitt kjøpt inn nye PC-ar til lærarane og assistentane, 40 berbare PC-ar til elevane og 26 Ipad til elevbruk. Vaksenopplæringa har ca. 400.000 kr. større utgifter enn budsjettet medan inntektene er 200.00 høgare enn budsjettet. Det er vanskeleg å budsjettere utgifter/inntekter for vaksenopplæringa. Det avhenger av kor mange flyktningar som blir busette i kommunen. Då vi slit med å skaffe språkarbeidsplassar, får vi store utgifter til undervisning.

Brukarar

Elevundersøkinga i 10. klasse er obligatorisk. Svarprosenten var i 2014 på 92%. Blant anna svarer elevane på spørsmål om trivsel, støtte frå lærarane, vurdering for læring, læringskultur og mobbing. På neste alle indikatorane låg vi over dei nasjonale resultatane. Skulen har hatt gode resultat gjennom mange år med omsyn til mobbing. I år hadde vi same resultat som Oppland fylke medan vi låg så vidt under landsgjennomsnittet. Det er vi ikkje nøgde med. Vi bør vere over landsgjennomsnittet.

Foreldreundersøkinga er ikkje obligatorisk. Svarprosenten for dei føresete i 10. klasse var på 59%. Det er ein høgare svarprosent enn vi har hatt tidlegare. Foreldra er jamt over

tilfredse med undervisningstilbod og informasjon dei får frå skulen.

Medarbeidarar

Svarprosenten var 75. Det er bra samanlikna med andre tenesteområde sjølv om målet vårt var 85%. Undersøkinga viser at dei tilsette er tilfredse med å arbeide på ungdomsskulen. Resultata er langt over landsgjennomsnittet. Det einaste negative som kjem fram er at dei tykkjer dei ikkje har god nok tid til å gjere jobben sin. Dette er ikkje så lett å få gjort noko ved anna enn å sjå på om det er oppgåver ein kan ta litt lettare på.

Læring og fornying

Det er ei sterk statleg satsing på å auke kompetansen til lærarane. I 6K er alle skulane med på prosjektet Mattelyst. Denne satsinga vil føre til eit kompetanseløft for alle som underviser i faget.

Kompetanse for kvalitet er ei svært god ordning for å få lærarar til å ta vidareutdanning. Vi har i dette skuleåret ein lærar som tek 30 stp. i engelsk. Dermed har vi tre engelsklærarar med 60 stp. i dette faget. Til neste skuleår har ein lærar søkt på å kome inn på studiet Leseopplæring i alle fag på ungdomsskulen. Vi har frå før ein lesereettleiar på skulen, men vi har behov for fleire som kan ta seg av elevar som har behov for å bli betre i lesing.

Loar skule

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg	Loar skule		
			res 2014	Res 2014	Res 2014	Mål 2014
Brukarar	Opplevd kvalitet	Trivsel		4,1	4,5	4,5
		Mobbing på skulen		1,2	1,1	1,2
		Vurdering for læring		4,1	4,0	4,0
		Tilfreds med dialog heim skule		4,1	4,5	4,5
		Nasjonale prøver 5. steg lesing		21%	26%	10%
	Målt kvalitet	Nasjonale prøver 5. steg rekning		29%	11%	10%
		Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?		5,4	3,4	4,5
Medarbeidarar	Opplevd kvalitet	Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?		3,2	3,0	3,5
		Løyer de felles arbeidsoppgåver på arbeidsplassen på ein god måte?		4,9	4,0	4,7
		Har du høve til å arbeide sjølvstendig?		4,9	4,7	5,0
		I kva grad har du tid til å gjera jobben din?		3,3	3,0	4,0
	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		1,9 %	2,9 %	0,5 %
		Sjukefråvær langtid		4,0 %	4,3 %	3,0 %
Svarprosent medarbeidarundersøking			76%	53%	100%	
	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet?		5,1	4,9	5,0	
Læring og fornying	Opplevd kvalitet	I kva grad legg arbeidsgevar til rette for kompetanseutvikling?		4,5	3,8	5,0

Økonomi

Loar skule hadde eit meirforbruk på om lag 500 000 i 2014. Hausten 2014 kom det fleire elevar til skulen, noko som første til klassesdeling og behov for ei ekstra 100% stilling ved skulen. I tillegg har vi i år fleire framandspråklege elevar ved skulen som utløyser meir ressursar.

I Garmo hadde vi eit mindreforbruk på ca 250 000,-

Brukarar

Elevundersøkinga i 7.klasse er obligatorisk, i tillegg har vi bestemt at 5.klasse også skal vere med på denne. Svarprosenten i 2014 var på ca 90%. Elevane svarar mellom anna på spørsmål om trivsel, mobbing, vurdering for læring og støtte frå lærarane. Skulen har også i år gode resultat, og ligg over, eller på landsnittet på alle områder i undersøkinga. Foreldreundersøkinga er ikkje obligatorisk og svarprosenten her var berre på 34.5%. Trass i altfor låg svarprosent er dei foreldra som har svart nøgde med både trivselen til elevane sine og skulen elles.

I brukarundersøkinga for SFO var svarprosenten på 43%. Undersøkinga viser at brukarane er nøgde med tilbodet og vi ligg over eller på landssnitt på alle indikatorane bortsett frå tilgjenge. Dette heng nok saman med at det er for få

påmeldte til å opprette noko tilbod på elevfrie dagar. Vi har også ynskje om betre resultat på spørsmålet om variert aktivitet med friluftsliv ute. Dette lyt vi sjå på ved planlegging av nytt SFO år.

Medarbeidarar

Svarprosenten på medarbeidarundersøkinga var svært lav i år, berre 53% har svart. Resultata i år ligg under resultata i fjor, og noko av det som merkar seg ut er at dei tilsette melder attende om for dårleg tid til å gjere jobben sin og dei fysiske arbeidstilhøva ved skulen. Her er vi i gang med eit arbeid for neste skuleår der vi vel ut område vi vil prioritere neste år, og om vi kan kutte ut noko for å frigjere meir tid til dei tilsette.

Læring og fornying

Kompetanse for kvalitet er ei veldig god ordning for å vidareutdanne lærarar. I år søkte fire lærarar frå Loar om studieplass gjennom ordninga og vi håpar vi får med alle fire. Det vil bety auka kompetanse i fleire fag skulen har behov for, t.d. engelsk.

Alle skulane i 6K er med på prosjektet Mattelyst, denne satsinga vil føre til eit kompetanseløft for alle lærarane med fokus på rekning i alle fag.

Kommentarar til nokre nøkkeltalLom ungdomsskule

Elevtalet har heldt seg svært stabilt sidan 2011. Det same har talet på lærarar og assistentar.

Ser ein på lærartettleiken så har den hatt ei auke sidan 2009 med litt under eit årsverk. Vi har i same perioden redusert talet på spesialundervisning og hatt som mål at så mange som mogleg skal gå ut av ungdomsskulen med fullverdig vitnemål og dermed høve til å fullføre vidaregåande skule med fagbrev. For å få til dette så bruker vi mange delingstimar for å få til tilpassa undervisning for ulike typar elevar.

Større lærartettleik har og si årsak i at vi har innført arbeidslivsfag og valfag. Her har vi ein del små grupper som sjølvsagt medfører større forbruk av lærarar.

*Kvilepause for
9.-klassingar på klassetur.
Foto: Gunn K. Teigum.*

Nøkkeltal Loar skule

	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15
Talet på elevar	171	166	164	157	153
Talet på lærarar med kontaktlærarfunksjon	12	13	14	12	12
Talet på lærarar	19	22	17	18	20

Utfordringar framover

Lom ungdomsskule

- Leggje til rette for tilpassa opplæring. For å få til dette er det viktig med delingstimar.
- Fremje ein vurderingskultur ved skulane, der m.a. lærarane ved under-vegsvurdering av elevane informerer dei om deira faglege ståstad i høve til kompetansemåla i faget.
- Gjennom m.a. vurderingsarbeidet få elevane i større grad til å ta del i utviklinga av læringsmiljøet.
- Utvikle bruken av IKT i skulane gjennom m.a. læringsplattformen It's learning slik at skulane kan bli mellom dei fremste i landet i bruk av elektroniske læringsverktøy. Bruk av databaserte opplæringsprogram.
- Gjennom rekruttering og etter- og vidareutdanning gjera skulane i stand til å nå måla i Kunnskapsløftet.
- Sikre nok ressursar til skulen for å følge opp krav frå elevar, foreldre og storsamfunn. Her er delingstimar det viktigaste tiltaket.
- Ein del elevar slit med å få gjort lekser og derfor tilbyr skulen leksehjelp etter skuletid.
- Mange elevar slit med matematikk. Gjennom satsinga i 6K- Mattelyst vonar vi at lærarane skal få auka kompetanse til å konkretisere matematikkundervisninga.
- Det blir og viktig at ein legg vekt på grunnleggjande ferdigheit i rekning i alle fag.

Mat må man ha, også på klassetur. Foto: Gunn K. Teigum.

- Lom har lite fråfall i den vidaregåande skulen. Skal ein halde fram med dette, så må så mange elevar som mogleg fullføre ungdomsskulen med karakter i alle fag. Dette er ressurskrevjande då dette krev stor grad av tilpassing som gjer at ein må ein ha stor lærartettleik.
- Skulen har nokre framandspråklege elevar. Viktig at desse lærar så mykje norsk at dei kan gå vidare i skulesystemet. Det er og vanskeleg å få integrert jentene.
- Mange elevar slit sosialt og psykisk. Det er eit stort behov for ein sosiallærer. Ein slik lærar kan vere felles for skulane og barnehagane.

Loar skule

- Rekruttere og etter – og vidareutdanne lærarar slik at vi når måla i Kunnskapsløftet.
- Sørge for å inkludere rekning i alle fag
- Å få på plass nok digitalt utstyr, samt kompetanse, slik at elevane har høve til å nå måla i digitale ferdigheiter. Her er vi i gang og har fått på plass nye elevpc-ar og nokre digitale tavler.
- Vidareutvikle uteskulen
- Implementere leseplanen
- Redusere talet på spesialundervisning og leggje til rette for tilpassa opplæring for alle, for å nå dette målet er det avgjerande med delingstimar.

- Arealet til lagring av utstyr, samt arbeidsplassar til alle tilsette er ei utfordring.
- Tilby leksehjelp der det er størst behov, i storskulen
- Å integrere dei framandspråklege elevane, samt gje dei eit godt nok grunnlag for å kunne fullføre skulen på vanleg måte.
- Å greie å tilby elevane nok svømmeundervisning, slik at dei får høve til å nå måla i Kunnskapsløftet.
- Utvikle gode lokale læreplanar ved skulen.

Lom musikk- og kulturskule

- Ta vare på og vidareutvikle kvalitetane i Lom musikk- og kulturskule.
- Arbeide for å få til meir samspel, samarbeid på tvers av tilboda.
- Auke ressurstilgangen slik at vi kan få til tilbod for fleire yngre brukargrupper, og kan opprette fleire tilbod.
- Legge til rette for kurs og kompetanseheving for dei tilsette.
- Vidareutvikle det faglige samarbeidet med andre kulturskular.
- Samordne stillingar med andre kulturskular/ Vinstra vgs. For å få kvalifiserte folk til å undervise.
- Legge til rette for arbeid med ny rammeplan for kulturskulen.
- Arbeide for å få ei samlande virksomhet. Få betre tilgang til rom slik at fleire lærarar kan undervise parallelt på ungdomsskulen. Dette for å få eit betre miljø og gjere det lettare å få til samspel etc.

Barnehage

Skulen i Garmo er lagt ned frå hausten 2015. Dermed er grunnlaget for oppvekstsenter borte, men det vil framleis vere barnehage i bygget.

Garmo barnehage vil bli lagt under tenesteleiar for Loar barnehage, men med eigen styrar.

Oppgåver og ansvar

Barnehagen sitt samfunnsmandat

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.»

Barnehagen sitt verdigrunnlag

«Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og natur, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som

kommer til uttrykk i ulike livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.»
Barnehageloven § 1.

I tillegg skal barnehagen følge dei retningslinjer som Rammeplan for barnehagen gjev.

Mål og resultatstyring

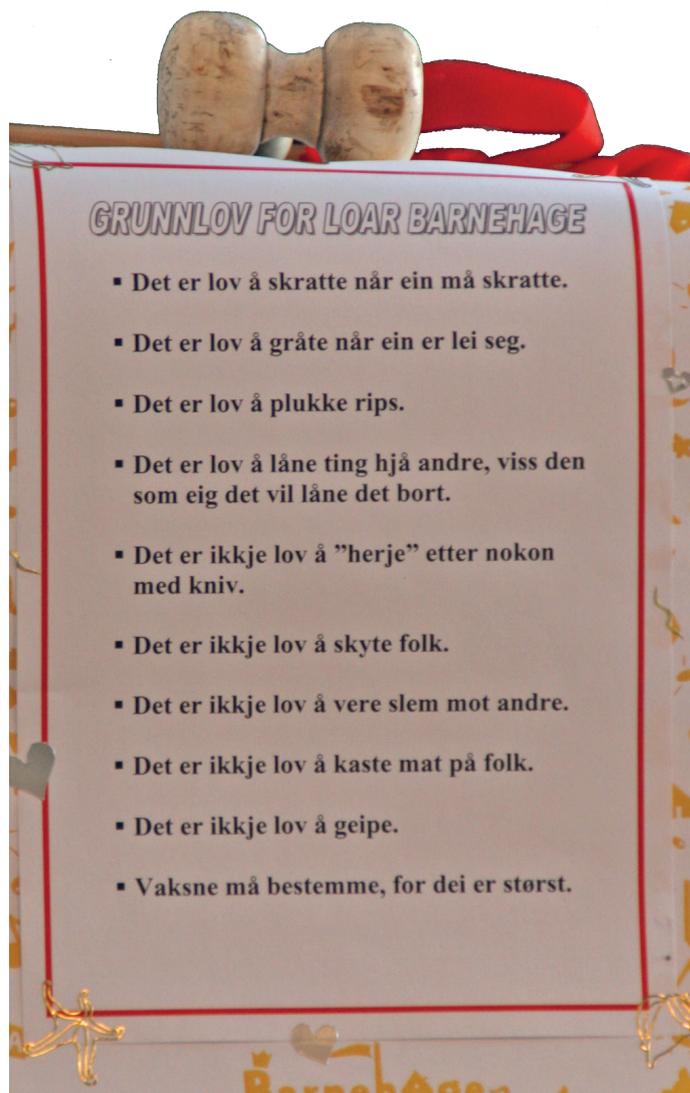
Måloppnåing

Det har vore auka fokus på kvalitet i innhaldet i barnehagen dei siste åra, frå sentralt hald, regionalt og lokalt. Både barn sin trivsel og læring i barnehagen har vore viktige tema.

I høve trivsel har det for fyrste gong vore gjennomført systematiske barnesamtaler med alle 4 – og 5 åringane for å få vite meir om korleis barna sjølve opplev barnehagekvardagen. Her har vennskap med andre barn vore det viktigaste. Alle som vart intervjuja fortalde at dei hadde ein eller fleire venner i barnehagen, og alle vart nemnd av andre som nokon dei likte å leike med. Dette er viktige mål. Slike intervju vil bli gjort årleg i barnehagane framover.

Talet på heilt små barn i barnehagen har auka mykje siste tida. Å leggje til rette for desse krev mykje av personalet. Tilknytning, tryggleik og omsorg er viktige stikkord. Barnehagane i Lom og Skjåk har i haust hatt eit samarbeid med Familievernkontoret på Otta kring mykje av dette. Brukarundersøkingar viser at foreldra har vore spesielt tilfredse med småbarnsavdelingane i barnehagane. Små og stabile grupper med nok og kompetent personale er den viktigaste grunnen til dette.

I høve læring har det vore satsa spesielt på matematikk dei siste åra. Personalet har hatt kompetanseheving på dette fagområdet frå Matematikksenteret over to år. Barnehagane har hatt fokusområder med matematikk knytt til tekst, uteaktiviteter og kunst dei tre siste åra. Vi erfarer at langsiktig arbeid med tema gjev resultat, noko foreldre også melder attende både i foreldresamtaler og brukarundersøking.

Ungane ved Loar barnehage har vedteke eiga grunnlov som vart overlevert til ordføraren 18. mars 2014.

Målekart og kommentarar

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg	Barnehage		
			res 2014	Res 2014	Res 2014	Mål 2014
Brukarar	Opplevd kvalitet	Tilfreds med tilgjenge		5,6	5,5	5,7
		Foreldra sine moglegheiter for medverknad over barnehagetilbodet		4,9	5,1	4,6
		Respektfull behandling av barnet		5,6	5,6	5,6
		Barnehagens bidrag til språkutviklinga		5,3	5,2	5,3
		Andel 4 - og 5 åringar som seier at dei har ein ven i barnehagen				100%
	Målt kvalitet	Talet på barn på venteliste		0	0	0
Med-arbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?		4,9	4,8	4,8
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?		4,1	4,4	4,3
		Løyser dykk felles arbeidsoppgåver på arbeidsplassen på ein god måte?		4,6	4,5	4,9
		Har du høve til å arbeide sjølvstendig?		4,9	5,1	5,0
		Samarbeid/trivsel med kolleger		4,8	4,8	5,0
		Stoltheit over eigen arbeidsplass		5,1	5,1	4,9
		Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		3,1 %	4,6 %
	Sjukefråvær langtid		2,2 %	6,2 %		
		Svarprosent medarbeidarundersøking		75%	68%	100%
Læring og fornying	Opplevd kvalitet	Fagleg og personleg utvikling		4,8	4,9	4,6
		I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet?		4,8	4,9	4,7
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?		4,9	4,9	4,6

Økonomi

Det er ingen store avvik. Erfarar at budsjettarbeid er utfordrande på grunn av at nytt barnehageår kjem midt i budsjettåret, og tal på barn har variert mykje frå år til år. Innsøking til nytt barnehageår kjem etter at budsjettet er lagt.

Brukarar

Resultat på brukarundersøking (foreldre) er tilfredsstillande; over landssnitt og på same nivå som året tidlegare. Vi er spesielt glade for at resultat for informasjon har gått opp. På dette området var det nedgang året før, og vi har gjennomført tiltak mellom anna ny intern heimeside.

Svarprosenten er 52, noko vi ikkje er tilfreds med.

På barneintervju gjennomført med alle 4 – og 5 åringar, meldte barna attende at dei trives i barnehagen.

Medarbeidarar

Svarprosenten på medarbeidarundersøkinga er 68. Det er for lågt. Resultatet er tilfredsstillande, over landssnitt og betre enn året før. Spesielt stoltheit over eigen arbeidsplass er bra, noko som sikkert kan sjåast i samanheng med gode resultat på brukarundersøking over tid.

Områda næraste leiar og samarbeid og trivsel med kollegaene er under landssnitt, og må arbeidast meir med.

Læring og fornying

Gode resultat på medarbeiderundersøkinga på dette området. Studie i regi av Fylkesmannen og Høgskulen på Lillehammer og kompetansehevinga i samarbeidet med Matematikksenteret og Familievernkontoret på Otta har vore positivt. Nesten alle tilsette i barnehagane var på Østlandsk lærarstevne i haust, og kunne velje kurs etter eige ynskje og behov.

Nøkkeltal

Loar barnehage	2010	2011	2012	2013	2014
Talet på avdelingar	5	5	5	5	5
Talet på årsverk, pedagogar	6,2	5,8	6	6	6,6
Talet på årsverk, fagarbeidarar	8,2	8,8	12,4	8,6	7,4
Talet på årsverk, ufaglærte	0,8	0,8			0,8
Talet på årsverk, spesialpedagogar	0,5	0,75	0,6	0,6	
Sum talet på årsverk	15,7	16,15	19	15,2	14,8
Talet på barn under 3 år	16	17	22	16	24
Talet på barn over 3 år	51	47	40	45	48
Sum talet på barn	67	64	62	61	72

Garmo barnehage	2010	2011	2012	2013	2014
Talet på avdelingar	1	1	1	1	2,6
Talet på årsverk, pedagogar	1,1	1,1	1,3	1,3	2
Talet på årsverk, fagarbeidarar	2,1	2,8	2,5	2,5	3,8
Talet på årsverk, ufaglærte	0,7	0	0	0	0
Sum talet på årsverk	3,9	3,9	3,8	3,8	8,4
Talet på barn under 3 år	4	4	5	5	11
Talet på barn over 3 år	14	12	10	10	15
Sum talet på barn	18	16	15	16	26

Frå barnehageåret 2014-2015 var det ikkje tilbod i Odda barnehage, og tilbodet i Garmo barnehage vart utvida.

Det vart da to avdelingar i Garmo; ei småbarnsavdeling og ei avdeling for

barn over 3 år. Barn i Bøverdalen (i alt 6 stk) fekk plass på Loar.

Det har det siste året vore ei stor auke av eitt-åringar i barnehagen noko som ser ut til å fortsetje. Små barn krev

meir personalressursar enn barn over 3 år. Barnehagane i Lom har hatt god vaksenttleik samanlikna med andre kommunar, men den har vorte lågare det siste året.

Utfordringar framover

- Store variasjonar i barnetal og etterspurnad etter plassar, gjer det utfordrande å planleggje organisering av barnehagetilbodet i kommunen.
- Fordele barnehageplassane i Lom.

Stor søking av småbarn, gjer at fleire ikkje får plass kor dei helst ynskjer.

- Leggje til rette for stadig fleire småbarn. Det er ikkje plass til alle på småbarnsavdelingane, noko som

skaper utfordringar spesielt med plass til stell og soving.

- Møte stadig auka krav om læring, og på same tid ivareta leiken og barn sin trivsel.

Miljø, teknisk, næring

Oppgåver og ansvar

Tenesteområdet har ansvar for planarbeid, miljø- og naturforvaltning, næringsutvikling, landbruksforvaltning, tekniske tenester innan veg, vatn, avlaup og renovasjon, vaktmeisterteneste, reinhald, byggesakshandsaming, kart- og

geodataforvaltning, generell beredskap og førebygging mot naturskade og ulykker. I 2014 har det i tillegg vore arbeid med prosjekta «Inn på tunet» og Lom nasjonalparklandsby gjennom «Naturarven som verdiskapar».

Mål og resultatstyring

Måloppnåing

Tenesteområdet Miljø, teknisk, næring er prega av eit godt tverrfagleg samarbeid. Dei ulike fagområda og tenestene innanfor området har til saman ei fagleg breidde som gjer det mogleg å oppfylle målsettingane om eit godt tenestetilbod knytt til ressursforvaltning i ein liten kommune.

Brukarundersøkingane har gjennom ei årrekke stadfesta god kvalitet på byggesaksbehandling, kommunaltekniske tenester, vaktmeistertenester og reinhald.

Dei seinare åra har vore prega av utfordringar innan rekruttering og bemanning i enkelte stillingar. Samanlikna med 2014 legg budsjettet for 2015 opp til ei styrking av ressursar og kompetanse for gjennomføring av planarbeid og for leing av tenesteområdet.

I 2. halvår 2014 fekk tenesteområdet eit etterlengta løft i fysisk arbeidsmiljø da medarbeidarane flytte inn i kontorlokale i 3. etasje på Midtgard som tidlegare har vore nytta av NAV.

Arbeidet for ei berekraftig arealforvaltning og framtidsretta stadutvikling er godt forankra i kommuneadministrasjonen, i bygdesamfunnet og på tvers av partigrenser i det politiske miljøet. Det er likevel ei stor utfordring for kommunen å sikre og legge til rette tilstrekkeleg areal for ny utbygging, både for næringsutvikling og for bustadbygging. Nasjonal skredfarekartlegging viser at store deler av busetnaden i Lom kommune ligg innanfor aktsemdsområde for snøskred, jord- og flomskred. Dette set store krav både til dokumentasjon av tryggleik mot skred frå den enkelte søkjar og tiltakshavar, og til kommunen si saksbehandling i byggesaker.

Økonomiske rammer til tilfredsstillande drift- og vedlikehald av den kommunale bygningsmassen og kommunale vegar har vore, og vil også i framtida bli, ei stadig tilbakevendande utfordring. Handlingsprogram for oppgradering av kommunale vatn- og avløpsanlegg må gjennomførast for å oppretthalde forsyningsikkerhet og kvalitet på tenestene.

Målekart og kommentarar

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg	Miljø, teknisk, næring		
			res 2014	Res 2013	Res 2014	Mål 2014
Brukarar	Opplevd kvalitet	Resultat for brukarane, byggjesak		4,8	5,0	5,0
		Generell oppleving av kvalitet, byggjesak		4,9	5,0	5,0
		Resultat for brukarane, vasskvalitetet og vasstrykk		5,5	5,5	5,0
		Resultat for brukarane, funksjon på avlaupssystemet		5,2	5,3	5,0
		Resultat for brukarane, vatn og avlaup, tillit og respekt		5,3	5,5	5,0
		Resultat for brukarane, vatn og avlaup, service og tilgjenge		5,0	4,9	5,0
		Resultat for brukarane, vatn og avlaup, informasjon		5,0	4,9	5,0
		Renhaldstenesta leverer tjenester av god kvalitet			4,7	5,0
		Renhaldstenesta tydeleggjer kva for tenester eg kan få			5,0	
Brukarar	Opplevd kvalitet	Vaktmestertenesta leverer tenester av god kvalitet		5,0	4,9	5,0
		Vaktmestertenesta tydeleggjer kva for tenester eg kan få			5,0	5,0
	Målt kvalitet	Andel vassprøver som tilfredsstiller krav i forskrift		100%	100%	100%
		Andel avlaupsprøver som tilfredsstiller krav i forskrift		100%	99%	100%
	Avklaring av forventning	Andel tenestestader med serviceerklæring		15%	15%	50%
Ressursstyring	Prioritering	Sjølvkostrekneskap vatn, dekningsgrad		100%	100%	100%
		Sjølvkostrekneskap avlaup, dekningsgrad		100%	100%	100%
		Sjølvkostrekneskap renovasjon, dekningsgrad		100%	100%	100%
		Sjølvkostrekneskap feiing, dekningsgrad		100%	100%	100%
Medarbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?		4,6	3,8	5,0
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala		4,4	5,2	5,0
		Løyser dykk felles arbeidsoppgåver på ein god måte?		5,2	4,8	5,0
		Har du høve til å arbeide sjølvstendig?		5,2	5,2	5,0
		I kva for grad tru du at arbeids-plassen har eit godt omdøme blant innbyggjarane i kommunen		4,4	4,3	4,5
	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		3,1 %	2,7 %	2,5 %
		Sjukefråvær langtid		3,0 %	3,3 %	2,5 %
		Svarprosent medarbeidarundersøking		50%	31%	70%
		Andel gjennomførte medarbeidersamtalar		70%	100%	100%
Læring og fornying	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet ditt?		4,6	4,8	5,0
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?		4,1	4,2	5,0
	Målt kvalitet	Gjennomførte kompetansetiltak i høve overordna kompetanseplan		100%		100%

Økonomi

Samla rekneskapstal syner sum mindre forbruk/meir inntekt som gjev resultat på kr 200 000,- underforbruk i forhold til budsjett.

Brukarar

Resultat frå brukarundersøking har stabilt gode resultat på høge måltal.

Medarbeidarar

Oppslutning om medarbeidarundersøkinga er på 31 % som er under målet. Resultat viser stabile resultat i forhold til målsetting.

Nedgang i resultatet med tilfredshet næraste leiar

Tilfredshet med arbeidslokale har markert oppgang

Læring og fornying

Det er marginale endringar for utvikling innan læring og fornying. Dette er rapportert på spørsmål om læring og arbeidsgjevars tilrettelegging for kompetanseutvikling osv. Auka tidspress og omfang på sakshandsaming og arbeidsoppgåver kan føre til at medarbeidarane ikkje finn rom for kompetanseutvikling i det daglege

Nokre nøkkeltal

	2010	2011	2012	2013	2014
<u>Talet på tilsette</u>					
I kommunehuset (Midtgard)	9	10	9	9	9
Utanfor kommunehuset (Midtgard)	24	23	24	24	23
I prosjektstillingar	1	1	0	2	2
<u>Sakshandsaming</u>					
Journalpostar (inn- og utgåande post)	2 140	2 207	2 237	2 543	2 243
Talet på byggjesaker	105	67	52	98	78
Talet på vedtekne kommuneplanar	0	0	0	0	1
Talet på vedtekne reguleringsplanar	0	4	1	2	1
Talet på matrikelbrev	14	16	22	18	36
Talet på jordlovssaker og konsesjonssaker	14	8	4	5	8
Brukarar som søker produksjonstilskot - to omgangar	151	157	149	146	144
Brutto produksjonstilskot (tal i millionar kroner)	33,6		37,7	38,9	39,2
Regionale miljøtilskot (tal i milionar kroner)	1,6	1,6	1,8	1,9	2,2
Talet på utsendte gardskart til gardbrukarar	0	0	0	0	0
Talet på gardskart, innkomne svar	0	0	0	0	0
Talet på gardskart med rettingar	20	<10	<10	10	8
Søknadar om dispensasjon for motorferdsel i utmark	25	20	18	18	14
<u>Drift av kommunaltekniske anlegg</u>					
Talet på anlegg for kommunal vassforsyning	4	4	5	5	5
Talet på kommunale reinseanlegg	4	4	4	4	4
Talet på innbyggjarar knytt til kommunalt avlaupsnett	1 210	1 210	1 216	1 200	1 200
Talet på innbyggjarar ikkje knytt til kommunalt avlaup	1 200	1 207	1 201	1 164	1 164

Utfordringar framover

- Tenesteområdet har fleire fagområde med behov for kompetansearbeidskraft.
- Oppgåvetilfanget er også på mange område større enn det dei tilsette har moglegheit til å ta unna.
- For å oppretthalde gode tenestetilbod og utøving av forvaltningsmynde, er det ei utfordring og organisere og prioritere personalressursane og å rekruttere og behalde kompetanse.
- Funksjon som tenesteleiar MTN har vore heilt og delvis i vakanse over lengre tid.
- Ei utfordring å jobbe i eit langsiktig perspektiv med næringsutvikling utan operativ næringsplan.
- Sårbart med eit lite fagmiljø og eit breitt spekter av oppgåver.
- Elektronisk søknadshandsaming på landbrukssida blir kontinuerleg utvida, og fører med seg ny kompetanse på søkjar og sakshandsamarsida.
- Landbrukskontoret er sårbart ift. frávær, kompetanse og hastevedtak ved rovdyrskade.

- Etter kartlegging av område med skredfare i kommunen er det behov for gjennomføring av sikringstiltak i skredutsette område. Utsikter til klimaendringar og forsterka krav i lovverk gjer at tenesteeininga må setja enda sterkare fokus på dette framover.
- Aktsemds- og faresonekart om naturfare vil gje føringar som må innarbeidast i overordna arealplanar.
- Det er høgt fokus på planarbeid og det vil være utfordrande å finne ressursar og bemanning til å sikre framdrift i arbeidet med revisjon av kommunens overordna planverk og arealplanar.
- Kommunedelplan Fossbergom er under arbeid, og samla arealdel for resten av kommunen krev revisjon.
- Ressurssituasjonen har ført til at planarbeidet har vore utsett, politisk vedtak om oppstart av kommuneplanrevisjonen er gjort i januar 2015.
- Oppfølging og ferdig vedtak av kommunedelplan for avløp,

saman med gjennomføring av store utbyggingsprosjekt som renovering av reinseanlegga i Garmo og på Leirmo skal gjennomførast i kommunal regi dei næraste åra med medverknad frå tenesteeininga. Det vil vere utfordrande å gjennomføre dette arbeidet ved sidan av dei ordinære drifts- og forvaltningsoppgåvene.

- Auka bygningsmasse og behov for vedlikehald, skapar utfordringar for vaktmeistertenesta og reinhaldspersonalet.
- Det er store forventningar knytt til etablering av regionalt geodatasamarbeid. Tenesteområdet må søkje å finne rett nivå ift. forventningar her og til forvaltningsoppgåvene innan kart- og oppmålingsarbeid lokalt.

Helse og velferd

Oppgåver og ansvar

Etter helse- og omsorgsloven

Kommunen skal sørge for at personar som oppheld seg i kommunen får tilbod om naudsynte helse- og omsorgstenester. Dette omfattar alle pasient- og brukargrupper, herunder personar med somatisk eller psykisk sjukdom, skade eller lidning, rusmiddelproblem, sosiale problem eller nedsett funksjonsevne (jfr. helse- og omsorgsloven § 3-1).

Etter Folkehelseloven

Kommunen skal fremje befolkninga si helse, trivnad, gode sosiale og miljømessige tilhøve og bidra til å førebyggje psykisk og somatisk sjukdom, skade eller lidning, bidra til utjamning av sosiale helseforskjellar og bidra til å beskytte befolkninga mot faktorar som kan ha negativ innverknad på helsa.

Kommunen skal fremje folkehelse innan dei oppgåver og med dei

verkemiddel kommunen er tillagt, m.a. ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tenesteyting.

Kommunen skal medverke til at helsemessige omsyn blir ivareteke av andre myndigheiter og verksemder. Medverknad skal skje mellom anna gjennom råd, uttaler, samarbeid og deltaking i planlegging. Kommunen skal leggje til rette for samarbeid med friviljug sektor (Folkehelseloven § 4).

Mål og resultatstyring

Måloppnåing

Barnevern

Brukarundersøking gjennomført for barnevernstenesta i 2015, men vi fekk inn for få svar til at resultatet kan nyttast (Skjåk kommune vertskommune).

Økonomisk sosialhjelp

Mottakarar av økonomisk sosialhjelp – ikkje gjennomført brukarundersøking i 2015 (Skjåk kommune vertskommune frå juni-2014).

Psykisk helsearbeid – felles teneste med Skjåk – Lom er vertskommune

Gjennomført brukarundersøking att i 2015 (i 2014 for få svar). Resultat for 2015 er betre enn målet på 2 av 3

spørsmål ("I kor stor grad opplever du at tenesta bidreg til at du får eit meir aktivt liv?" og "I kor stor grad behandlar dei tilsette deg med respekt?") På bae desse er resultatet godt over landssnittet. På spørsmålet "I kor stor grad opplever du at tenesta bidreg til auka tryggleik?" er resultatet litt under målet, men godt over landssnittet. Resultatet for brukarar i Lom ser ut til å vera betre enn resultatet for brukarar i Skjåk.

Helsestasjon

Resultatet i 2015 er betre enn i 2014. Det tydar på at dei grepa/tiltaka som vart gjort etter gjennomgang av undersøkjinga i 2014 har verka.

Skulehelsetenesta

Ny undersøkelse i år – snitt totalt litt over landssnittet.

Ergoterapi

For få svar til å brukast.

Fysioterapi

Resultatet i 2015 er likt eller betre enn mål 2015 og likt eller over landssnittet.

Medarbeidarundersøkjinga

Resultatet i 2015 under mål 2015 på halvparten av spørsmåla, likt eller over mål på den andre halvparten. Desidert lågast score på fysisk arbeidsmiljø – vore slik i mange år – årsak helsesenteret.

Målekart og kommentarar

Fokus- område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg Helse og velferd			
			res 2014	Res 2013	Res 2014	Mål 2014
Brukarar barnevern	Opplevd kvalitet	Barnevernstenesta bidreg til at ditt barn får det betre	-	*)	**)	4,8
		I kor stor grad opplever du at dei tilsette i barnevernstenesta behandlar deg med respekt?	-	*)	**)	5,0
		Barnevernstenesta tek omsyn til dine ynskjer og behov	-	*)	**)	4,8
		Barnevernstenesta gjev meg nok informasjon	-	*)	**)	5,0
		Barnevernstenesta tek deg på alvor	-	*)	**)	5,0
		Alle lovpålagte fristar skal haldast		90%	100%	100%
		Alle saker har sluttrapport etter endt undersøking		100%	100%	100%
		Alle barn har ein aktiv tiltaksplan		100%	89%	100%
		Barne- og fam.verngruppa besøkje alle barnehagar og skular i året		3 (tre)	3(tre)	3(tre)
Brukarar psykisk helsearbeid	Opplevd kvalitet	I kor stor grad opplever du at tenesta bidreg til eit meir aktivt liv	3,5	3,4	3,9	3,8
		I kor stor grad opplever du at tenesta bidreg til auka tryggleik?	3,4	3,4	3,6	3,8
		I kor stor grad behandlar dei tilsette deg med respekt?	3,8	3,8	4,0	4,0
Brukarar sosial	Opplevd kvalitet	Kor nøgd er du med informasjon og rådgeving frå sosialtenesta for å koma ut av ein vanskeleg situasjon?	-	2,9	**)	
		I kor stor grad tykkjer du at sosialtenesta tek deg med på råd?	-	2,9	**)	
		Kor nøgd er du med høvet til å få timeavtale?	-	3,2	**)	
Brukarar helse- stasjon	Opplevd kvalitet	I kor stor grad føler du at du kan ta opp vanskelege tema med dei tilsette på helsestasjonen?	5,0	4,3	4,6	4,6
		I kor stor grad tykkjer du at dei tilsette møter deg og barnet ditt med vennlegheit og respekt?	5,7	5,2	5,5	5,6
		Korleis opplever du moglegheita for å få kontakt med helse- stasjonen (telefon, fysisk oppmøte, e-post o.l?)	5,0	4,6	5,0	4,9
Brukarar ergoterapi	Opplevd kvalitet	I kor stor grad tykkjer du at du har fått det betre med det du trengte hjelp til?	-	*)	*)	5,0
		I kor stor grad tykkjer du at dei tilsette behandlar deg med respekt?	-	*)	*)	5,5
		I kor stor grad tykkjer du at ventetida for å få ergoterapi er akseptabel?	-	*)	*)	4,7
Brukarar fysioterapi	Opplevd kvalitet	I kor stor grad tykkjer du at du har fått det bedre med det du trengte hjelp til?	5,1	4,6	5,1	4,9
		I kor stor grad tykkjer du at dei tilsette behandlar deg med respekt?	5,6	5,5	5,7	5,5
		I kor stor grad tykkjer du at ventetida for å få fysioterapi er akseptabel?	4,8	4,4	4,8	4,7
Med- arbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?	4,8	5,1	4,4	4,8
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?	4,0	3,4	3,6	4,0
		Løyser dykk felles arbeidsoppgåver på ein god måte?	4,9	5,3	4,9	4,9
		I kor stor grad har du høve til å arbeide sjølvstendig?	5,2	5,6	5,4	5,2
	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		2,7%	4,4%	<3,0%
		Sjukefråvær langtid		1,9%	7,5%	<5,0%
		Svarprosent medarbeidarundesøking		45%	53%	>80%
Læring og fornyng	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet ditt?	4,7	5,2	4,8	4,8
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?	4,3	4,3	3,6	4,2

*) For få svar på brukarundersøkinga til å kunne nytte resultatet.

**) Ikkje målt.

Økonomi

- Saksutvalet for Samhandlingsreformen vart nedlagt frå 1. mars-2014. Er såleis ei innsparing/mindreforbruk av disposisjonsfond på ca. 189.000.
- Intermediære senger på NGLMS – mindreforbruk/mindre fordelte kostnader ca. 369.000.
- Kommunal medfinansiering sjukehus-innleggingar – meirforbruk i høve budsjett 2014 på kr 578.000.
- Totalt overforbruk på koordinerande eining – kr 135.000.
- Totalt for Helse og velferd kjem ein ut med eit samla overskot på ca. kr 2 mill. Dette skuldast i stor grad mindreforbruk på barnevern og høgre inntekter enn budsjettet i flyktningetenesta.

Brukarar (Sjå målekart)

- For to av områda som vi tidlegare har gjennomført brukarundersøking på – barnevern og økonomisk sosialhjelp er det Skjåk kommune som er vertskommune. Dei har

gjennomført brukarundersøking innafor barnevern, men p.g.a. for få svar kan ikkje undersøkinga brukast. For sosialområdet er det ikkje gjennomført undersøking.

- Positiv utvikling i resultatet frå førre året på helsestasjonen. Tiltak sett i verk i 2014 etter førre undersøking ser ut til å ha virka.
- Ny måling i år for skulehelsetenesta – snitt totalt litt over landssnittet.
- For fysioterapi er resultatet i 2015 er likt eller betre enn mål 2015 og likt eller over landssnittet.
- For få svar (5) til å kunne bruke resultatet for ergoterapi, må minimum vera 7.
- Stabilt bra resultat for psykisk helsearbeid også ved denne undersøkinga. Forbetringar på alle målingane som ligg i målekartet. Gode attendemeldingar frå brukarar i kommentarane som er gjeve.

Medarbeidarar (sjå målekart)

Medarbeidarundersøkinga gjennomført i 2015 viser snitt totalt 0,1 under landssnittet, men langt over lågaste kommune.

Lågast score er på fysiske arbeidsforhold som ligg omtrent likt med lågaste kommune (0,7 under landssnitt) – dette har vore slik i mange år – årsak er lokalitetane i helsesenteret.

Score på næraste leiar, medarbeidersamtale og fagleg og personleg utvikling ligg også litt under landssnitt, men langt over lågaste kommune.

Læring og fornying

Medarbeidarundersøkinga gjennomført i 2015 viser på dimensjonen ”Lærer du noe nytt gjennom jobben din?” ein score 0,1 over landssnittet. Identisk med mål 2015. På dimensjonen ”Legger din arbeidsgiver til rette for kompetanseutvikling som er viktig for jobben din?” ein score 0,7 under landssnittet. 0,6 under mål 2015.

Kommentarar til nokre nøkkeltal

Av kommune – stat rapporteringa (Kostra) på området kommunehelse kan det sjå ut til at Lom ligg høgt både i høve kommunegruppe, fylket og landet.

Noko av forklaringa kan ligge i at det fram til nå har vore brukt feil kostrafunksjon på psykisk helsearbeid – i Lom har dette vorte med under helse, medan det i Kostra-veilederen går fram

at det skal inn under funksjonen tenester i heimen. Dette vil bli annleis i 2015. I samanliknbare kommunar i Nord-Gudbrandsdalen er det rapportert rett.

Utfordringar framover

Vertskommuneavtalen for det regionale helsesamarbeidet vart revidert i 2014. Den nye finansieringsmodellen for dei intermediære sengane som vart inngått i 2013 gjeld framleis. Rekneskapstal for 2014 viser at utnyttinga av sengeplassane er høg (beleggsprosent på nærare 100 %) – dette skuldast i stor grad Sel kommune sin bruk av sengane. Lom kommune må bli flinkare til å bruke sengane til pasientar med «rett diagnose». Det same gjeld ø-hjelpssengane. Hausten 2014 vart det lagt fram eit forslag til endring av regional legevakt til behandling i

kommunane (kutte ut bakvaktene i Lom/Skjåk og Lesja/Dovre og heller ha ei bakvakt i heile regionen). Fleire av kommunane utsette saka i påvente av behandling av ny akuttforskrift. Forslaget var eit forsøk på å få til ei meir «rettferdig» fordeling av vaktbelastninga fordi kommunane med bakvakt med gjeldande ordning har ei langt større vaktbelastning enn dei to utan bakvakt.

Regional kreftkoordinator – eit svært positivt tiltak – er finansierast i stor grad av prosjektmidlar frå Kreftforeningen. Kreftpasientane får ei betre omsorg

ved at tenestene og kompetansehevande tiltak blir samordna av kreftkoordinatoren. Etableringa av kreftkontaktar i alle kommunane har vore heilt avgjerande for å få til utvikling av kreftomsorgen i regionen.

Naudnettet vart teke i bruk av legane vinteren 2014 og ser ut til å fungere bra.

Felles koordinerande eining (KE) og tildelingskontor saman med Skjåk kjem på plass ca. 01.03.15.

Frisklivsrettleiaren fekk kontor på gamle Loar i løpet av 2014. Har i 2014 hatt svært få henvisningar til friskliv og er nå i dialog med samarbeidande fagområder for å finne ei anna form på frisklivsarbeidet.

2014 var tredje året med Samhandlingsreformen og Lom kommune har også dette året greid utfordringa med å ta attende ferdigbehandla pasientar frå sjukehuset. Betalte heller ikkje noko til sjukehuset for ferdigbehandla pasientar dette året. Opplevde hausten 2014 å få attende ein pasient der kommunen måtte tilretteleggje med ganske komplisert medisinsk behandling i heimen. Måtte etablere eigen natt-teneste heime hjå pasienten – 10 timar pr. døgn 7 dagar i veka. Denne tenesta pågår framleis i månadsskiftet mars/april.

I 2014 vart det busett 12 flyktningar (2 over kvoten/forskott på 2015). Lom kommune tok sommaren 2014 i bruk 6 nye bustader til flyktningar/vanskelegstilte (4 i Røykattlie og 2 i Andvordsjordet). Kommunestyret i Lom har tidlegare gjort vedtak om å busetja 10 flyktningar også i 2015 og 2016. Å skaffe språkpraksisplassar er den største utfordringa i arbeidet med å integrere flyktningane.

Etablering av felles Nav-kontor for Lom og Skjåk i Bismo skjedde i midten av juni-2014.

Arbeidet med detaljprosjektering av nytt helsesenter starta i mai-2014. Fristen i avtalen var 01.09.2014, men ved årets slutt var ikkje prosjektet ferdigstilt.

Avtale for detaljprosjektering av helsesenter og ambulansestasjon vart underskrive i mai-2014. Prosjektet skulle etter planen vera ferdig 01.09.2014, men ved årsskifte hadde ikkje prosjekterande firma greidd å levere det som var avtalt. Ved månadsskiftet mars/april er enno ikkje prosjektet i mål, men det er dialog med firmaet for å koma til ei avslutning som bae partar kan vera tilfredse med. Fører i alle høve til forseinkingar av prosjektet og auka kostnader.

I årsmeldinga for 2013 skreiv vi: ”Helsesystem/helsestasjon si oppleving av at stadig fleire barn og unge har behov for oppfølging på grunn av psykiske lidningar er signal som må takast på alvor.” Stoda eitt år etter er uendra. Trass i sterke statlege føringar og auka ressursar inn i rammeoverføringa både i 2014 og 2015 fekk ikkje helsestasjonen auka ressursar dei to åra.

Pleie og omsorg

Oppgåver og ansvar

Lom helseheim skal yte heildøgns pleie- og omsorg ved langtids-, korttids-, rehabiliterings- eller avlastningsopphald. Det vert gjeve tilbod etter BEON-prinsippet og ei funksjonsvurdering ligg til grunn for tildeling av plass. Pasientane får under opphaldet tilbod om legetilsyn, tannlegetilsyn, aktivisering og sosiale-/kulturelle tilstelningar. Kjøkenet lagar næringsrik mat til pasientar, kantiner og matombringning. Pasientklede vert vaska

i eige vaskeri. Undervisning/opplæring av elevar, studentar og lærlingar.

Miljøarbeidartenesta skal sørge for at personar som oppheld seg i kommunen får tilbod om nødvendige helse- og omsorgstenester som helsetenester i heimen, personleg assistanse, praktisk bistand og opplæring, individuell plan, omsorgsløn, støttekontakt og avlastingsiltak til personar og familiar med særleg tyngande omsorgsarbeid.

Tenesta har og ansvar for Lom Arbeidssenter som gjev arbeids- og aktivitetstilbod til menneske med ulike bistandsbehov.

Heimetenster

Hjelpetrengande eldre og personar med funksjonssvikt kan få bu og virke i eigen heim så lengje dei ynskjer. Hjelp i heimen, tryggleiksalarm, dagtilbod for personar med demens.

Mål og resultatstyring

Måloppnåing

Vi fylgjer LEON/BEON-prinsippet i tildeling av tenester, jf. Omsorgsplan for Lom kommune 2011-2020, der det skal vera samsvar mellom pasienten sitt behov og tenestetilbodet.

Da Lom kommune ikkje har eit differensiert tenestetilbod og manglar trinn i omsorgstrappa, vert det tildelt tenester på for høgt omsorgsnivå. Sjølv om ein vil få felles tildelingskontor med Skjåk, vil denne utfordringa vere den same fram til ein har fått ei dreieing av tenestene og fleire trinn i omsorgstrappa. Ein pasient som ikkje treng heildøgns pleie- og omsorg, men som treng sjukepleiefagleg teneste i heimen, vil slik det er nå, bli tildelt institusjonsopphald da kommunen ikkje har sjukepleiar på alle vakter i heimebaserte tenester. Heimetenestene har ikkje sjukepleiar på nattevakt.

Utfordringane i institusjonen, kor dei dårlegaste pasientane i kommunen oppheld seg, gjer det uforsvarleg at sjukepleiar på natt forlet institusjonen for å hjelpe heimebuande, til dømes ein pasient som bur i Bøverdalen eller Garmo. At det ikkje er sjukepleiar på nattevakt i heimebaserte tenester, kan i verste fall føre til at det er «enklare» å tildele institusjonsopphald for ein tidkrevjande/ressurskrevjande pasient

som bur ute i grendene, enn det er for ein som bur i sentrum. Dette utfordrar tanken om likebehandling og lik rett til likeverdige tenester.

Fordi kommunen har stor kapasitet på institusjonsplassar og sjukepleiarar på alle vakter i institusjon, har ein stort sett gjennom heile året hatt ledig kapasitet og teke i mot ferdigbehandla pasientar frå sjukehus slik som forventa, jf. intensjonen i Samhandlingsreforma.

Flaskehalsar for fagleg drift, er høgtider og feriar der tilgangen til fagpersonell som sjukepleiarar, fysioterapeut, ergoterapeut og lege er redusert eller manglar.

I 2014 var aktiviteten ved Lom helseheim slik:

- 17 avlastningsopphald,
- 48 korttidsopphald,
- 15 akutttinnleggingar frå legevakt,
- 3 korttidsopphald LMS,
- 19 rehabiliteringsopphald og
- 22 langtidsopphald.

Dette viser at den interne aktiviteten ved Lom helseheim er høg og tid- og personellkrevjande. Til grunn for alle vedtak ligg kartleggingar ved inn- og utskrivning, dokumentasjon, tverrfaglege vurderingar og vedtaksskriving.

Ein høg del av pasientane ved Lom helseheim har omfattande pleiebehov og fleire har demenssjukdom. Dette er personalkrevjande. Bemanninga ved Lom helseheim har ikkje vore auka sidan 2006, med unntak av styrking av bemanninga ved skjerma eining. Heimesjukepleia manglar sjukepleiarressurs på natt. Dette, trass i innføring av Samhandlingsreforma, nedlegging av sentrale institusjonar og dårlegare pasientar. Det er naturleg å sjå på ressursane samla ved ei omlegging/dreieing av tenestene.

Med omsyn til sjukefråveret i pleie- og omsorgssektoren, er korttidsfråveret 2,1% og langtidsfråveret på 5,8%. For Lom helseheim er korttidsfråveret 2,1% og langtidsfråveret på 3,6%. For Lom helseheim er dette eit framifrå resultat. For heimebaserte tenester, er resultatet 4,6% korttidsfråver og 8,9% langtidsfråver.

Lom helseheim har utforma arbeidsmål/fokusområde for å auke kvaliteten på arbeidet; gjennomføring av årssjekkar, inkomstprosedyrer, fokus på kap. 4 A i pasient- og brukarrettighetslova, fokus på avvik/avvikshandtering, opplæring, dokumentasjon og hygiene. Resultatet av dette er vanskeleg å måle, da det er i ein kontinuerleg prosess.

Målekart og kommentararInstitusjonsbasert omsorg

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Institusjonsbasert omsorg			
			Noreg res 2014	Res 2013	Res 2014	Mål 2014
Brukarar	Opplevd kvalitet	Eg får legehjelp når eg treng det	5,3	5,5	4,8	5,8
		Eg får stå opp når eg vil	5,3	5,8	5,4	5,9
		Eg er fornøgd med kultur/underhaldningstilbodet	4,8	4,7	5,1	4,6
		Eg har moglegheit til å koma ut i frisk luft	4,8	4,6	5,1	5,2
Brukarar	Målt kvalitet	Alle langtidspasientar skal ha tilbod om årssjekk i løpet av fyrste buår		*)	**)	100%
		Innkostprosedyre skal fylgjast ved alle innleggingar i institusjon		*)	100%	100%
		Alle pasientar skal ha oppdatert tiltaksplan og motta hjelp i høve gjeldande plan			100%	100%
		All bruk av tvang skal vera i samsvar med vedtak		*)	100%	100%
		IPLOS-vurdering, hovudkort, tiltaksplan og samandrag skal oppdaterast ved innkost, før ny vedtaksfatting og kvar 6. mnd.		*)	100%	100%
		Pasientar med tiltaksplan		100%	100%	100%
Ressursstyring	Prioritering	Plassar i institusjon i prosent av mottakarar av pleie- og omsorgstenester		26,5%		22,5%
		Legetimar pr.veke pr. pasient i sjukeheim		0,58	0,58	0,58
Medarbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?	4,8	3,2	3,5	4,0
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?	4,0	4,5	4,0	4,1
		Løyer dykk felles arbeidsoppgåver på arbeidsplassen på ein god måte?	4,9	5,3	5,2	5,0
		Har du høve til å arbeide sjølvstendig?	5,2	5,3	5,0	5,1
		I kva grad trivst du saman med kollegane dine?	5,3	5,3	5,4	5,4
	Målt kvalitet	Nytilsette skal gjennom introduksjon for nytilsette		*)	100%	100%
		Tilsette skal deltaka på intern kompetanseheving når det er lagt til rette for det		*)	**)	80%
		Tilsette skal ta del i pålagt undervisning		*)	100%	100%
		Andel tilsette som har gjennomført årleg repetisjon av Pbrl kap. 4A		*)	100%	100%
		Andel medarbeidarar med gjennomført medarbeidarsamtale		42%	100%	100%
Medarbeidarar	Opplevd kvalitet	Andel tilsette som er fagutdanna *)		-	89%	100%
		Sjukefråvær korttid		2,2%	2,1%	3,5%
		Sjukefråvær langtid		3,5%	3,6%	6,0%
		Svarprosent medarbeidarundersøking		42%	38%	50%
		Har du naudsynt kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgåver?	4,9	4,8	4,7	5,0
Læring og fornying	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet ditt?	4,7	4,6	4,7	4,5
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?	4,3	3,9	3,6	4,5

*) Ny indikator frå 2014.

**) Er i prosess, har det som arbeidsmål.

Heimebasert omsorg

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg	Heimebasert omsorg		
			res 2014	Res 2013	Res 2014	Mål 2014
Brukarar	Opplevd kvalitet	Dei tilsette veit kva dei skal gjere når dei kjem heim til meg	5,2	5,8	5,4	6,0
		Eg veit kva som står i vedtaket mitt	4,4	5,9	5,5	5,7
	Målt kvalitet	Andel brukarar og event. pårørande til brukarar med funksjonshemming med ansvarsgruppemøte minst ein gong pr år.		100%	100%	100%
		Iplos-vurdering, hovudkort, tiltaksplan og samandrag skal oppdaterast ved innkøst, før nytt vedtak og elles kvar 6. mnd.		*)	**)	100%
		All bruk av tvang skal vera i samsvar med vedtak		*)	100%	100%
	Alle pasientar skal ha oppdatert tiltaksplan og motta hjelp i høve gjeldande plan		*)	**)	100%	
Ressursstyring	Prioritering	Tenester til heimebuande sin andel av netto driftsutgifter til pleie og omsorg		37%		45%
Medarbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?	4,8	5,2	5,0	4,8
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?	4,0	4,3	3,8	3,9
		Løyer dykk felles arbeidsoppgåver på arbeidsplassen på ein god måte?	4,8	5,5	5,2	5,2
		Har du høve til å arbeide sjølvstendig?	5,2	5,6	5,4	5,4
		I kva grad trivst du saman med kollegane dine?	5,3	5,5	5,3	5,5
		Har du naudsynt kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgåver?	4,9	5,1	4,9	5,0
		Er det lagt til rette for at du kan melde ifrå om kritikkverdige tilhøve på din arbeidsplass?	4,8	5,4	4,9	5,3
	Målt kvalitet	Andel tilsette i brukargruppe med vedtak etter Hotjil kap 9 som er oppdatert på dette		*)	100%	100%
		Andel tilsette som er fagutdanna		*)	82%	85%
		Alle nyttilsette gjennom introduksjon for nyttilsette *)			100%	100%
	Tilsette skal delta på intern kompetanseheving når det er lagt til rette for det		*)	100%	80%	
Medarbeidarar	Målt kvalitet	Andel medarbeidarar med gjennomført medarbeidersamtale			50%	100%
		Sjukefråvær korttid		4,2%	4,6 %	2,5%
		Sjukefråvær langtid		6,2%	8,9 %	5,0%
		Svarprosent medarbeidarundersøking		42%	32%	75%
Læring og fornying	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet ditt?	4,7	5,2	4,8	4,6
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?	4,3	4,8	4,5	4,3

*) Ny indikator frå 2014.

**) Er i prosess, har det som arbeidsmål.

Kommentarar Lom helseheimØkonomi

Det var for 2014 lagt inn 3 mill. kr i rammereduksjon i budsjettet. Sett heile pleie- og omsorg under eitt, har vi ei overskriding på 1.067 mill. Institusjonen har ei overskriding på vel 2 mill. kr som skuldast rammereduksjon. Det er 415 000 kr i overskriding på drift av bygningsmassen. Heimebaserte tenester har ei innsparing på i underkant av ein million kr. Den største innsparinga er i miljøarbeidartenesta og skuldast endring i brukargruppa og stor auke i refusjon sjukepengar.

Brukar

Bebuarar: Svarprosenten er høg på 75 %, 9 har svara. Det er høg grad av tilfredsheit i snitt på alt, med unntak av spørsmåla om tilgjengelegheit. Pårørande: Svarprosenten er låg på 26 %, 9 har svara. Tilfredsheita i snitt ligg under snittet for Norge, med unntak av spørsmålet om informasjon.

Medarbeidar

Svarprosenten på medarbeidarundersøkinga har gått ned frå 2014 til 2015 frå 42 % til 35 %. 28 tilsette svara i 2014 mot 25 i 2015. Svarprosenten er stabilt låg. Ein kan sjå ei lita auke i svarprosent hjå sjukepleiarane, medan det er ein nedgang i svarprosent hjå fagarbeidarane (Fredly ikkje medrekna).

Kommentarar heimesjukepleiaØkonomi

Det var for 2014 lagt inn 3 mill. kr i rammereduksjon i budsjettet. Sett heile pleie og omsorg under eitt, har vi ei overskriding på 1.067 mill. Heimebaserte tenester har ei innsparing på i underkant av ein million kr. Den største innsparinga er i miljøarbeidartenesta og skuldast endring i brukargruppa og stor auke i refusjon sjukepengar.

Brukar

Svarprosenten er låg på 10 %. Resultatet for brukarane er positiv, lågaste skår er på 4,9 og den høgste skåren er på 6, 0. Alle svara ligg på over snitt i Noreg. Heimehjelp Svarprosenten er ??%. Resultatet er positivt, lågaste skår er 4, 8 og høgste skår er 5,9. Alle svara ligg på over snitt for Noreg.

Medarbeidar

Svarprosenten i heimesjukepleia 2015 var 32%. Spørsmål går på organisering av arbeidet, innhald i arbeidet, fysisk arbeidsforhold, samarbeid og trivsel med kollega, mobbing, diskriminering og varsling, nærmaste leder, medarbeidarsamtale, overordna leiing, faglig og personlig utvikling, system for løns- og arbeidstidsordningar og stoltheit over egen arbeidsplass. Mest positive svar, minus at det ikkje er medarbeidarsamtale og misnøye med overordna leiing.

Kommentarar miljøarbeidartenestaØkonomi

Det var for 2014 lagt inn 3 mill. kr i rammereduksjon i budsjettet. Sett heile pleie- og omsorg under eitt, har vi ei overskriding på 1.067 mill. Heimebaserte tenester har ei innsparing på i underkant av ein million kroner. Den største innsparinga er i miljøarbeidartenesta og skuldast endring i brukargruppa og stor auke i refusjon sjukepengar.

Brukar

Det har ikkje vore utført standardiserte brukarundersøkingar i 2014, dette i påvente av nytt verkty tilpassa målgruppa. Brukarane sin medverknad vert ivaretake gjennom ansvarsgruppe-møte, samarbeidsmøte med verje, planleggingsmøte med brukar, individuell plan og bebuarmøte.

Medarbeidar

Noko lågare svarprosent enn i 2013. Svara innan dei ulike dimensjonane avviker i liten grad frå fjoråret. Sitt totalt 2013: 5,0 og 2014: 4,8. Resultatet ligg såleis godt over landssnittet som ver 4,6 bae åra. Høgaste skår: 5,6 på samarbeid og trivsel med kollegaene (mål 5,3). Lågaste skår 3,6 på fysiske arbeidsforhold (mål 3,6).

Læring og fornying i pleie – og omsorg

- Lom helseheim deltek i SAM-AKS-prosjektet; eit samarbeidsprosjekt med spesialisthelsetenesta i høve til personar med demenssjukdom. Prosjektet omhandlar også forskning. Vi har gjennom prosjektet fått undervisning i demenssjukdomar, regelverk, kartlegging, haldingsplanar og pasientretta rettleiing frå spesialisthelsetenesta. Deltaking i prosjektet bidreg til kvalitets- og kompetanseheving og bidreg difor til eit betre tilbod til pasientar med demenssjukdom og deira pårørande. Nokre tilsette har delteke i kurs om TID-rettleiing. Heimebaserte tenester
- vert inkludert i prosjektet hausten 2015.
- Tilsette Lom helseheim har delteke i studiesirkklar – «Demensomsorgens ABC» i regi av Helsedirektoratet med fagdag. Dette er kompetansehevande tiltak innan demensomsorga.
- Nyttar e-læring aktivt som kompetansefremjande tiltak. Ein del utfordringar knytt til IT.
- Tilsette har gjennomført opplæring i bruk av nytt kvalitetssystem.
- Dei fleste avviksmeldingar går nå digitalt.
- Teke i bruk elektronisk meldingsutveksling; kommunikasjonen med sjukehuset og legane går via elektroniske

meldingar.

- Regionen har fått eigen kreftkoordinator. Kommunen har ein kreftkontakt. Det har vore gjennomført fleire undervisningssekvensar via videokonferanse.
- Lom helseheim har planlagt innføring av multidose og gjort førebuingar med oppstart på nyåret i 2015. Dette er tiltak som hevar kvaliteten på legemiddelhandteringa, i varetek pasienttryggleik og frigjev sjukepleie tid. Mål at heimetenestene også skal innføre multidose.
- Medisinbestilling Lom helseheim går digitalt via Aponett.

Kommentarar til nokre nøkkeltal

- Netto driftsutgifter pleie- og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter er for Lom 39,3. For samanliknbar kommune er dette 32,2.
- Institusjonar – andel av netto driftsutgifter til pleie- og omsorg er 60. For samanliknbar kommune er talet 47.
- Tenester til heimebuande – andel av netto driftsutgifter til pleie og omsorg er 37. For samanliknbar kommune er talet 49.
- Aktivisering, støttetjenester – del av netto driftsutgifter til pleie og omsorg er 4. For samanliknbar kommune er talet 4.
- Netto driftsutgifter pr. innbyggjar i kroner, pleie -og omsorgstenesta er 23038. For samanliknbar kommune er talet 18417.
- Netto driftsutgifter, pleie – og omsorg pr. innbyggjar 80 år og oppover er 353 201. For samanliknbar kommune er talet 328 802.
- Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbyggjar 67 år og oppover er 123.340. For samanliknbar kommune er talet 111.210.
- Lom har ingen innbyggjarar 80 år og over i bustad med heildøgns bemanning. For samanliknbar

kommune er indikatoren 4,5.

- Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottakar av heimetjenester (i kroner) er for Lom 181669, medan det for samanliknbar kommune er 209131.
- Plassar i institusjon i prosent av mottakarar av pleie- og omsorgstenester er 26,5. For samanliknbar kommune er indikatoren 19,1.
- Dekningsgrad for plassar i prosent av innbyggjarar 80 år over er 27,6. For samanliknbar kommunen er dekningsgraden 20,7.

KOSTRA-tala stadfestar at Lom driv ei institusjonsbasert pleie- og omsorgsteneste. Dette er dyraste form for teneste. Dekningsgraden på institusjonsplassar aukar. Andelen av netto driftsutgifter til pleie- og omsorg gjeldande institusjon er høg samanlikna med samanliknbar kommune. Andelen

av netto driftsutgifter til pleie og omsorg gjeldande tenester til heimebuande er ein del lågare enn samanliknbar kommune. Lom manglar trinn i omsorgstrappa; Lom har til dømes ingen innbyggjarar 80 år og over i bustad med heildøgns bemanning. For samanliknbar kommune er indikatoren

4,5. Det er ynskjeleg med ei dreieing av tenestene frå institusjonsbasert teneste til i høgare grad ei heimebasert pleie- og omsorgsteneste. Oppretting av omsorgsbustadar med heildøgns bemanning og auka dagsentertilbod vil vera viktige tiltak for å dreie tenesta.

Utfordringar framover

Heimesjukepleia og Lom helseheim

- Tildele tenester etter BEON-prinsippet. Kommunen manglar eit differensiert tenestetilbod. Dette gjer at pasientar får tilbod på for høgt og dyraste omsorgsnivå. Ei dreining frå institusjonsbaserte tenester til heimebaserte tenester med fleire ledd i omsorgstrappa, vil kunne føre til at pasientar får tilbod på rett omsorgsnivå.
- Omsorgsbustader med heildøgns teneste bør etablerast.
- Utvide dagsenter tilbod for heimebuande med demenssjukdom.
- Gode avlastningstilbod for personar med demenssjukdom.
- Fleksibilitet i tenestene.
- Følgje intensjonen i samhandlingsreforma.
- Funksjonsinndelege institusjonen.
- Auke leiartettleik.
- Ha nok kvalifisert personell.
- Vedlikehalde kompetanse.
- Ha tilsette med spesialkompetanse innan geriatri og demens.
- Pasientar med omfattande pleiebehov. Behandlings-opplegg er meir komplekse, forventast at kommunen må ta større ansvar (dialyse, intravenøst, dårlege kreftpasientar.)
- Nok fagtid til tverrfagleg samarbeid, internkontroll, dokumentasjon, kvalitetssystem, pårørande og medarbeidaroppfølging.
- Nok tid til å arbeide med kvalitetsforbetring internt og samarbeide med eksterne aktørar for å høgde kompetansenivået.
- Turnus som i varetak pasientbehov og sikrar kontinuitet, kvalitet og fleksibilitet heile døgnet.
- Nytte personalressursane mest mogleg effektivt og fagleg på alle vakter.
- Vidareutvikla bruk av elektronisk verktoy, EPJ, elektroniske meldingar og mobil omsorg.
- Velferdsteknologi.
- IKT-kompetanse.
- Behov for god og rask tilgang på lege, ergo- og fysioterapi.
- Aukande krav til funksjonsvurderingar og gode dokumentasjonsrutinar for oppfølging av vedtak.
- Auke tverrfagleg samarbeid, fokus på rehabilitering i heimen. Aktiv omsorg for å bidra til å auke og å oppretthalde funksjonsnivå hos den einskilde brukar.
- Opplæring og oppdatering i dokumentasjon, og kjenne vedtaket for den brukar dei skal yte tenester til.
- Integre heimehjelpene i heimesjukepleia.
- Dårleg inneklime Lom helseheim.

Miljøarbeidartenesta

- Kommunen manglar tilrettelagte bustader for målgruppa.
- To personalgrupper er slått saman til ei med ein felles turnus, men ikkje mogleg å få til full integrering i noverande bygningsmasse. Utfordrande å arbeide mykje einsleg.
- Høgt sjukefråvær gjev utfordringar med kontinuitet og fagutvikling og samstundes utfordringar med vikartilgang, rekruttering og oppretthalding av kompetanse mellom anna sett i ljøs av 1-årsregelen for tilsetjingar.
- Følgje opp kommunestyrevedtak i Lom og Skjåk om samarbeid om felles tenester og butilbod for funksjonshemma med behov for heildøgns omsorg.
- Gode arbeid- og aktivitetstilbod for yngre personar med ulike bistandsbehov.
- Det har vore utfordrande å få tilstrekkeleg reinhald i kontor- og fellesareal.

6. Vedlegg: Notar og revisjonsmelding

Note 1 Prinsipp for rekneskapen

Rekneskapen er utarbeidd etter kommuneloven med høyrande forskrifter og god kommunal rekneskapskikk.

Rekneskapsprinsipp

All tilgang og bruk av midlar i løpet av året som vedkjem kommunen si verksemd går fram av driftsrekneskapen eller investeringsrekneskapen.

Alle kjente utgifter, utbetalingar, inntekter og innbetalingar i året er tekne med i årsrekneskapen, anten dei er betalte eller ikkje. For lån er berre den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsrekneskapen. Den delen av lånet som ikkje er brukt, er registrert som memoriapost.

Klassifisering av anleggsmidlar og omløpsmidlar

I balanserekneskapen er eigendelar bestemt til varig eige klassifisert som anleggsmidlar. Andre eigendelar er omløpsmidlar.

Kommunen følgjer KRS nr 4 som er avgrensing mellom driftsrekneskapen og investeringsrekneskapen. Standarden er særleg viktig for skilje mellom vedlikehald og påkosting i høve til anleggsmidlar. Utgifter

som kjem til for å oppretthalde anleggsmiddelet sit kvalitetsnivå, er utgiftsført i driftsrekneskapen. Utgifter som representerer ein standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffinga er utgiftsført i investeringsrekneskapen og er aktivert på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knytt til aktuelle prosjekt i investeringsrekneskapen, jamfør kommuneloven § 50.

Vurderingsregler

Omløpsmidlar er vurdert til lågaste verdi av anskaffelseskost og verkeleg verdi. Uteståande fordringar er vurdert til pålydande med frådrag for forventta tap.

Anleggsmidlar er vurderte til anskaffelseskost. Anleggsmidlar med avgrensa økonomisk levetid blir avskrive med like store årlege beløp over levetida til anleggsmiddelet. Avskrivning startar året etter at anleggsmidlet er anskaffa / teke i bruk av verksemda. Avskrivingsperiodane er i tråd med § 8 i forskrift om årsrekneskap og årsberetning.

Sjølvkostutrekning

Innanfor dei rammer der sjølvkost er sett som den rettslige ramma for kva kommunen kan krevja av brukarbetalingar, reknar kommunen sjølvkost etter retningsliner gjeve av Kommunal- og regionaldepartementet i dokument H-2140, januar 2003.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følgjer reglane i mva-loven for dei tenesteområda som er omfatta av loven. For kommunen si anna verksemd krev kommunen mva-kompensasjon. Motteke kompensasjon for betalt mva er finansiert av kommunen gjennom redusert statstilskot (rammetilskot) i inntektssystemet.

Pensjon

Kommunane kan velje mellom 1 år og 15 år når det gjeld ammortisering på premieavvik. Premieavvik er differanse mellom det som faktisk er innbetalt til pensjonskassene og ei utrekning av kva kostnadene skulle vore. Eitt års amortisering inneber at kommunen fører premieavviket på eitt år i staden for å fordele dette over 15 år. Premieavviket medfører ikkje kontantstrøm, men er ei teknisk utrekning og føringane går alltid i null sett over ei periode på to år.

Note 2 Endring i arbeidskapital

Balanserekneskapen	31.12.2014	31.12.2013	Endring
2.1 Omløpsmidlar	121 921 982	114 196 402	
2.3 Kortsiktig gjeld	36 807 668	47 941 711	
Arbeidskapital		66 254 691	-66 254 691

Drifts- og investeringsrekneskapen	Beløp	Sum
<u>Anskaffing av midlar</u>		
Inntekter driftsrekneskapen	217 842 018	
Inntekter investeringsrekneskapen	5 594 502	
Innbet.ved eksterne finanstransaksjonar	26 822 019	
Sum anskaffing av midlar	250 258 539	250 258 539
<u>Bruk av midlar</u>		
Utgifter driftsrekneskapen	220 059 601	
Utgifter investeringsrekneskapen	16 500 056	
Utbetalingar ved eksterne finanstransaksjonar	15 472 976	
Sum bruk av midlar	252 032 633	252 032 633
Anskaffing - bruk av midlar		-1 774 093
Endring ubrukte lånemidlar (økning +/-reduksjon-)		20 623 716
Endring arbeidskapital i drifts-og investeringsrekneskapen		18 849 623
Endring arbeidskapital i balansen		18 859 623
Differanse (forklares nedenfor)		-10 000
<u>Forklaring til differanse i arb.kapital</u>		
Fordeling av utg. art 690-fondsmidlar	10 000	
	10 000	10 000

Note 3 Pensjon

Generelt om pensjonsordningane

Kommunen har kollektive pensjonsordningar i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrar ytelsesbasert pensjon for dei tilsette.

Pensjonsordninga omfattar alders-, uføre-, ektefelle-, barnpensjon og AFP/tidlegpensjon og sikrar alders- og uførepensjon med samla pensjonsnivå på 66% saman med folketrygden. Pensjonane samordnast med utbetaling frå NAV.

Rekneskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsrekneskapen belastast med pensjonskostnader som er rekna ut frå langsiktige føresetnader om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene reknast ut på ein annan måte enn pensjonspremien som betalast til pensjonsordninga, og det vil derfor normalt vera forskjell mellom disse to størrelsane. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og utrekna pensjonskostnad kallast premieavvik,

og skal inntekts- eller utgiftsførast i driftsrekneskapen. Premieavviket tilbakeførast igjen neste år/over dei neste 15 åra.

Reglane fører og til at utrekna pensjonsmidlar og pensjonsforpliktingar er oppført i balansen som høvesvis anleggsmidlar og langsiktig gjeld.

Økonomiske føresetnader (§13-5):	KLP	SPK	Andre
Forventa avkastning av pensjonsmidlar	7,00 %	5,85 %	
Diskonteringsrente	6,00 %	5,50 %	
Forventa årleg lønnsvekst	4,23 %	3,79 %	
Forventa årleg G- og pensjonsregulering	4,23 %	3,79 %	

Spesifikasjon av samla pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktingar og estimatavvik

Pensjonskostnad (F § 13-1, C) (tal i heile tusen kroner)	2014	2013
Årets pensjonsopptening, nåverdi	14 497 143	13 390 094
Rentekostnad av påløpt pensjonsforplikting	2 637 986	10 887 967
- Forventa avkasting på pensjonsmidlane	-10 357 056	-10 103 862
Administrasjonskostnader	908 895	762 019
Netto pensjonskostnad (inkl. adm.)	7 686 968	14 936 218
Betalt premie i året	22 474 089	17 293 069
Årets premieavvik	-14 787 121	-2 356 851

Pensjonsmidler, pensjonsforpliktingar, akkumulert premieavvik (F § 13-1, E)

	2014			2013
		Arbeidsgjevaravg.		Arbeidsgjevaravg.
Brutto påløpte pensjonsforpliktingar pr.31.12.	300 895 647	19 257 321	282 148 421	18 057 498
Pensjonsmidler pr. 31.12.	241 457 054	15 453 251	220 578 888	14 117 048
Netto pensjonsforpliktingar pr 31.12.	59 438 593	3 804 070	61 569 533	3 940 450
Årets premieavvik	-2 356 851	-220 776	-3 449 628	-220 776
Sum premieavvik tidlegere år (pr. 01.01.)			0	
Sum amortisert premieavvik dette året			0	
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	-2 356 851	-220 776	-3 449 628	-220 776

Spesifikasjon av estimatavvik

	2014		2013	
	Pensjons- midlar	Pensjons- forpliktingar	Pensjons- midlar	Pensjons- forpliktingar
Faktiske midlar/forpliktingar (31.12. forrige år)	220 578 888	285 165 016	202 681 948	263 946 021
Estimerte midlar/forpliktingar (01.01. dette år)	241 457 054	304 699 716	220 578 888	285 165 016
Årets estimatavvik (01.01.)	-20 878 166	-19 534 700	-17 896 940	-21 218 995
Akkumulert avvik tidlegere år (01.01. dette år)	0	0	0	0
Amortisert avvik dette år	0	0	0	0
Akkumulert estimatavvik 31.12 dette år	-20 878 166	-19 534 700	-17 896 940	-21 218 995

Note 4 Kommunen sitt garantiansvar

Kommunen har ikkje garantiansvar pr. 31/12-2014.

Note 5 Aksjar og andelar i varig eige

Namnet til selskapet	Konto i balansen	Eigardel i selskapet	Balanseført verdi 31.12.2014	Balanseført verdi 31.12.2013
Gudbrandsdal Lufthamn AS	22170044		127 500	127 500
Eidefoss AS	22168001		2 400 000	2 400 000
Midtgard AS	22170012	50,00 %	1 410 000	1 410 000
Jotunheimen Reiselivslag AS	22170016		11 000	11 000
Skjolden Næringsbygg AS	22170046		100 000	100 000
Kommunekraft	22168005		1 000	1 000
Det Norske Teatret	22170014		1	1
Gudbrandsdal Industrier AS	22168002	6,90 %	541 000	541 000
Gudbrandsdalsmusea AS	22168004	12,00 %	36 000	36 000
KLP - eige kapitalinnskott	22141001		5 322 254	4 800 401
Stiftelsen Norsk Kulturarv	22170010	4,00 %	50 000	50 000
Lom Tamreinlag ANS	22170011	5,62 %	60 000	60 000
NGR - Renovasjonsselskap	22168003	12,46 %	88 400	88 400
Kompetanse.Universitets-og forskn.	22168007		26 128	0
Klimapark-2469	22168008		165 000	165 000
Sum			10 338 283	9 790 302

Note 6 Avsetting og bruk av fond

	Beholdning pr. 01.01.	Avsettingar	Bruk av fond i driftsrekneskapen	Bruk av fond i inv.rekneskapen	Beholdning pr. 31.12.
Disposisjonsfond	27 043 881	103 298	7 071 942	2 247 317	17 827 920
Bundne driftsfond	39 008 550	8 202 868	5 050 183	22 883	42 138 352
Ubundne investeringsfond	4 876 586	0		1 032 200	3 844 386
Bundne investeringsfond	1 063 659	797 999		0	1 861 658
Samla avsettingar og bruk av avsettingar	71 992 676	9 104 165	12 122 126	3 302 400	65 672 316

Bruk av og avsettingar til fond i driftsrekneskapen	Beholdning pr. 01.01.	Avsettingar	Bruk av fond	Beholdning pr. 31.12.
<u>Disposisjonsfond</u>				
Rekneskapsskjema 1A				
Disposisjonsfond	27 043 881	103 298	7 071 942	20 075 237
Opprinneleg budsjett		46 000	2 921 097	
Justert budsjett		103 298	8 378 102	
Rekneskapsskjema 1B				
Administrasjon	0	0	775 845	0
Skole	0	0	0	0
Helse og omsorg	0	0	1 161 472	0
Bygg og eiendom	1 043 556	0	0	0
Teknisk	0	0	310 000	0
Sum disposisjonsfond regnskapsskjema 1B	1 043 556	0	2 247 317	0

Bruk av avsettingar til fond i driftsrekneskapen	Beholdning 01.01.	Avsettingar	Bruk av fond	Beholdning 31.12.
Bundne driftsfond				
Rekneskapsskjema 1A				
Bundne driftsfond	39 008 550	8 202 868	5 050 183	42 161 235
Opprinneleg budsjett		5 265 000	4 565 916	
Justert budsjett		5 407 060	6 011 114	
Rekneskapsskjema 1B				
Administrasjon	0	0	0	0
Skole	0	0	0	0
Helse og omsorg	0	0	0	0
Bygg og eiendom	0	0	0	0
Teknisk	0	0	22 883	0
Sum bundne driftsfond Rekneskapsskjema 1B	0	0	22 883	0

Overføring til investeringsrekneskapen	Beholdning 01.01.	Avsettingar	Bruk av fond	Beholdning 31.12.
Rekneskapsskjema 1A				
Overføring til investeringsrekneskapen			0	258 124
Opprinnelig budsjett			0	418 000
Justert budsjett			0	418 000
Rekneskapsskjema 1B				
Administrasjon	0	0	418 000	0
Skole	0	0	0	0
Helse og omsorg	0	0	0	0
Bygg og eiendom	0	0	0	0
Teknisk	0	0	0	0
Sum overf. til inv.rekneskapen rekneskapsskjema 1B	0	0	418 000	0

Bundne fond	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.
Bundne driftsfond				
Selvkostfond	1 752 874	0	664 286	1 088 588
Øremerka statstilskudd	1 545 156	2 025 753	160 319	3 410 590
Næringsfond/Kraftfond	30 445 964	5 324 773	3 808 440	31 962 297
Gavefond	1 730 074	48 097	0	1 778 172
Øvrige bundne driftsfond	3 534 482	824 638	460 416	3 898 705
Sum	39 008 550	8 223 262	5 093 460	42 138 351
Bundne investeringsfond				
Øremerka statstilskudd	109 737	0	0	109 737
Gavefond	0	0	0	0
Øvrige bundne investeringsfond	953 922	797 999	0	1 751 921
Sum	1 063 659	797 999	0	1 861 658

Note 7 Kapitalkonto

	Debet		Kredit
Saldo 01.01 (underskudd i kapital)	0,00	Saldo 01.01 (kapital)	167 675 943,74
<u>Debetpostar i året:</u>		<u>Kreditpostar i året:</u>	
Sal av fast eigedom, anlegg, utstyr, maskinar og transportmiddel	355 185,00	Aktivering eigedom, anlegg, utstyr, maskinar og transportmiddel	16 521 793,78
Avskrivning: Eigedom, anlegg, utstyr, maskinar og transportmiddel	11 230 851,00	Oppskrivning fast eigedom/anlegg	0,00
Nedskrivning: Eigedom, anlegg, utstyr, maskinar og transportmiddel	2 155 097,00		
Sal aksjar/andelar		Kjøp av aksjar/andelar	26 128,00
Nedskrivning aksjar/andelar		Oppskrivning av aksjar/andelar	0,00
Redusert eigenkapitalinnskott KLP	0,00	Aktivert eigenkapitalinnskott KLP	521 853,00
Avdrag på utlån - driftsrekneskapen	109 866,86	Utlån - driftsrekneskapen	29 527,00
Avdrag på utlån - investeringsrekneskapen	1 451 185,60	Utlån - investeringsrekneskapen	2 670 226,00
Avskrivning på utlån - driftsrekneskapen	236 490,16	Avdrag på eksterne lån	7 262 128,00
Avskrivning på utlån - investeringsrekneskapen	0,00		
		Korrigert endring i reknesk.prinsipp-drift	0,00
Bruk av lånemidlar	14 120 016,99		
Endring pensjonsforpliktingar (auke)	19 534 700,00	Endring pensjonsforpliktingar (reduksjon)	0,00
Endring pensjonsmidlar (reduksjon)	0,00	Endring pensjonsmidlar (auke)	20 878 166,00
Urealisert kurstap utanlandslån	0,00	Urealisert kursgevinst utanlandske lån	0,00
Balanse 31.12 (kapital)	166 392 372,91	Balanse 31.12 (underskudd i kapital)	0,00
	215 585 765,52		215 585 765,52

Note 8 Interkommunalt samarbeid

	KL §	Teneste	Overføringer	
			Til andre	Frå andre
1 Lom og Skjåk Brann/Feiarvesen	§ 27	Div.	2 257 000	
2 Interkommunalt renovasjonsselskap NGR IKS		Div	1 678 000	
3 Nord-Gudbrandsdal kommunerevisjon	§27	1100	513 000	
4 Sekretæriat for kontrollutvalg for Nordalskommunene	§27	1100	109 000	
5 Arbeidsgjevarkontollen for Nordalskommunane	§28	2901	Sjå punkt 26	
6 Skogbrukssjefstilling for Lom-Skjåk-Vågå	§28	3290	240 000	
7 Felles tilsyn byggesak	§28		48 000	
8 IT-samarbeid Lom-Skjåk	§28	1211	603 000	
9 Geodatasamarbeid Nord - Gudbrandsdal	§28			
10 IT-samarbeid - Regiondata - drift	§27	1211	1 720 000	
11 Regionrådet for Nord-Gudbrandsdal	§27	3265	442 000	
12 Psykiatri Lom og Skjåk	§28	2413		972 000
13 NAV Lom og Skjåk	§28		756 000	
14 Gjeldsrådgjevar Nord - Gudbrandsdal	§28		885 000	
15 Flyktningeteneste Lom og Skjåk	§28			765 000
16 PP- teneste Lom, Skjåk og Sel	§28	2021	1 271 000	
17 Veterinærvakt Lom og Skjåk (Statsmidlar)	§27	3291		804 000
18 Barne og ungdomsvern	§28	2440	327 000	
19 Nord-Gudbrandsdal lokolmedisinske senter	§28	2410/2417	2 490 000	
20 Samfunnsmedesiner	§28	2410	185 000	
21 Felles legevaktvarsling inkludert tryggleiksalarmar	§28		186 000	
22 Jormorvakt	§28	2321	40 000	
23 Legevakt	§28	2417	1 473 000	
24 Intermediære senger	§28	2530	307 000	
25 Felle øyeblikkeleg hjelpsenger	§28		299 000	
26 Ottadalen skatteoppkrevjarkontor	§28	1201	430 000	
27 Fagråd for innkjøpssamarbeid	§27	-	-	
28 Interkommunalt utval for akutt forureining i Oppland	§27	-	-	
Totalt			16 259 000	2 541 000

Tabellen over syner samarbeidsordningar kommunen er med i, kva paragraf som regulerer samarbeidet og kor mykje som blir betalt til samarbeidsordninga, eller inn til – der Lom er vertskommune eller administrativt tilbald for ordninga.

Note 9 Spesifikasjon av vesentlege postar

Beløp i hele 1000 kroner	Rekneskap	Budsjett	Avvik	Førre året
Konsesjonsavgift - Avsett til næringsfond	4 480	4 000	480	162
Sjukhuset innlandet	3 231	2 635	596	
Sal av konsesjonskraft-netto	5 115	5 600	-485	369
Utbytte A/S Eidefoss-brukt i drift	6 953	6 900	53	0
Skatter, rammetilskot	134 487	134 930	-443	-515
Løn, pensjon, arbeidsgjevaravgift	151 520	148 887	2 633	7 704
Refusjon sjukepengar/fødselspengar	8 145	4 679	3 466	5 198
Avdrag på løpande lån (drift)	6 351	6 161	190	121
Renteutgifter - drift-art-1500-1506	4 941	5 490	-549	202
Straumutgifter /fyring ekskl.mva	4 404	4 331	73	448
Kommentar:				

Note 10 Spesifikasjon av vesentlege transaksjonar

Tal i heile 1000 kroner	Rekneskap	Budsjett	Avvik
1. Art 1729 Momskompensasjon	5 102	4 195	907
2. Art 1900-1904 Renteinntekter	4 152	4 777	-625
3. Art 1090/1091 Premieavvik-pensjon	3 650	3 112	538
4. Art 1090 Ten-1730 Attendef.frå KLP	1 818	400	1 418

Kommentarar

1. Renteinntekter av bankinnskott inkl. fond/utlån Eidefoss
2. Rentekompensasjon frå Husbanken vedr. skulebygg, Helseheimen, Omsorgsbustader
3. Premieavvik (innt.)
4. Attendeført premiefond KLP

Note 11 Anleggsmidlar

	Eigedomar	Utstyr	Sum
Inngåande balanse	345 240 040	3 358 528	348 598 568
Aktivering	15 953 860	567 934	16 521 794
Oppskrivning			0
Nedskrivning	-2 155 097		-2 155 097
Sal	-355 185	0	-355 185
Avskrivning	-10 737 778	-493 073	-11 230 851
Utgåande balanse	347 945 840	3 433 389	351 379 229

Avskrivningar pr. gruppe	Avskr.pl.gruppe	2014	2013
Eigendelar			
Finansiell leasing-bilar	3-år	188 196	718 959
Edb-utstyr kontormaskinar m.m.	5/10-år	244 412	609 009
Anleggsmaskinar, inventar og utstyr, verktøy m.m.	8/10-år	60 464	62 644
Brannbilar, parkeringsplassar, trafikklys, tekniske anlegg (VAR) reinseanlegg, pumpestasjonar, forbrenningsanlegg m.m.	25-år	3 049 345	3 004 217
Bustader, skular, barnehagar, idrettshallar, vegar og leidningsnett m.m.	40-år	5 080 068	3 997 782
Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sjukeheimar og andre institusjonar, kulturbygg, brannstasjonar, utleigebustader m.m.	50-år	2 608 366	2 489 670
Sum avskrivningar pr. gruppe		11 230 851	10 882 281

Note 12 Finansiering av prosjekt

Teneste	Prosjekt	Finansiering	Brukt tidlegare år	Brukt 2014	Brukt i alt	Ubrukte midlar
3910	10098 Finansiell leasing - bilar Bruk av lånemidlar	153 733		153 733	153 733	0
	Sum	153 733		153 733	153 733	0 Avslutta
3729	10104 Edb-utstyr/programvare Sak: Budsjett 2014 Momskompensasjon	0		25 567	25 567	0
3940	Bruk av disposisjonsfond	335 800		142 243	142 243	108 654
	Sum	335 800		167 810	167 810	0 Avslutta

Teneste	Prosjekt	Finan- siering	Brukt tidlegare år	Brukt 2014	Brukt i alt	Ubrukte midlar	
	10105-Etableringslån Sak: Budsjett 2014						
3915	Lånemidler		2 000 000		2 670 226	2 670 226	
3920	Motteke ekstra avdrag		0		797 999	797 999	
3923	Ordinære avdrag		610 000		653 187	653 187	
3970	Overført frå drift		268 000		258 124	258 124	
	Sum		2 878 000		4 379 536	4 379 536	
	10117 Edb-utstyr Loar skule Sak: Budsjett 2014						
3729	Momskompensasjon		50 000		49 278	49 278	0
3910	Bruk av lånemidler		200 000		197 112	197 112	0
	Sum		250 000		246 391	246 391	0 Avslutta
	10119 Kjøp av aksjar/eigenkap.innsk.KLP Budsjett-2014						
3941	Bruk av disposisjonsfond		480 000		480 000	480 000	
	Brukt, ikkje finansiert				41 853	41 853	
	Sum		480 000		480 000	480 000	Avslutta
	10119 Kjøp av aksjar/kompetanse og forskningsfondet Sak: k-11/14						
3948	Bruk av ubunde kapitalfond		26 128		26 128	26 128	0
	Sum		26 128	0	26 128	26 128	0 Avslutta
	10999 Meirforbruk inv. 2013 K-37/14						
3910	Lånemidler		2 500 000		2 500 000	2 500 000	0
3940	Bruk av disposisjonsfond		153 602		153 602	153 602	0
	Sum		2 653 602	0	2 653 602	2 653 602	0
	42104-Va-ledning - Lykkja vatn						
3910	Lånemidler		1 520 000		46 690	46 690	1 473 310
	Sum		1 520 000	0	46 690	46 690	1 473 310 Ikkje ferdig
	42107-Va-anlegg etter omreg. Budsj-2014						
3910	Lånemidler		170 000		0	0	170 000
	Sum		170 000	0	0	0	170 000 Utgår
	42108-Va-ledning - Lykkja kloakk Budsjett-2014						
3910	Lånemidler		1 520 000		48 830	48 830	1 471 170
	Sum		1 520 000		48 830	48 830	1 471 170 Ikkje ferdig
	42143-Garmo ra-rehab Budsjett-2014						
3910	Lånemidler		3 549 000		25 163	25 163	3 523 837
	Sum		3 549 000		25 163	25 163	3 523 837 Ikkje ferdig

Teneste	Prosjekt	Finan- siering	Brukt tidlegare år	Brukt 2014	Brukt i alt	Ubrukte midlar	
	42145-Leirimo ra-rehab Budsjett-2014						
3910	Lånemidler	3 853 000		243 214	243 214	3 609 786	Ikkje
	Sum	3 853 000		243 214	243 214	3 609 786	ferdig
	42147-Ny hovudpumpestasjon Budsjett-2014						
3910	Lånemidler	1 014 000		76 757	76 757	937 243	Ikkje
	Sum	1 014 000		76 757	76 757	937 243	ferdig
	42157-Trykkforsterkar Ulstad/Gjeisar Budsjett-2014						
3910	Lånemidler	2 028 000		2 628 663	2 628 663	-600 663	
	Sum - Finansiert frå ubrukte lånemidler	2 028 000		2 628 663	2 628 663	-600 663	
	42158-Va-ledning -Odde vatn Budsjett-2014						
3910	Lånemidler	150 000		219 581	219 581	-69 581	
	Sum - Finansiert frå ubrukte lånemidler	150 000		219 581	219 581	-69 581	
	42159-Va-ledning Odde -kloakk Budsjett-2014						
3910	Lånemidler	150 000		217 100	217 100	-67 100	
	Sum - Finansiert frå ubrukte lånemidler	150 000		217 100	217 100	-67 100	
3670	42166 Sal av grunn/tomter		0	-58 650			
	Sum inntekter	0		-58 650			
	Ikkje budsjettert						Avslutta
	42167-Ref. tomteteknisk arbeid						
3670	Sal av grunn/tomter	-296 535		-296 535			
	Sum inntekter	-296 535		-296 535		0	
	Ikkje budsjettert						Avslutta
	<u>42171-Rehab overvassledn. Prestgardskogen</u> K-47/14						
3910	Lånemidler	221 809		216 770	216 770	5 039	
	Sum inntekter	221 809		216 770	216 770	5 039	Avslutta
	42210 Fleirbrukshall Budsjett-2013 og k-26/13-k-37/14 -k47/14						
3910	Lånemidler	74 200 000	74 200 000	0	74 200 000	0	
3771	Ref. frå private	2 500 000	700 000	1 490 016	2 190 016	309 984	
3810	Statstilskot	8 000 000	6 846 888	0	6 846 888		
3848	Bruk av ubunde kapitalfond	3 000 000	2 000 000	0	2 000 000		
3940	Bruk av disposisjonsfond	3 233 327			3 233 327		
3952	Bruk av heimfallsfond	8 500 000	8 500 000	0	8 500 000	0	
3973	Overført frå drift-momskompensasjon	16 800 000	18 196 833	0	18 196 833		
3729	Momskompensasjon	150 439		188 719	188 719		
	Sum	116 383 766	110 443 721	1 678 735	115 355 783	309 984	
	Mindreforbruk kr. 309.983,57 må avsetjast til investeringsfond						

Teneste	Prosjekt	Finan- siering	Brukt tidlegare år	Brukt 2014	Brukt i alt	Ubrukte midlar	
	42254-Pensjonatet -el-anlegg Budsjett-2014.						
3729	Momskompensasjon	27 500		12 494	12 494	15 006	
3910	Bruk av lånemidler	110 000		49 975	49 975	60 025	Ikkje
	Sum	137 500	0	62 469	62 469	75 031	ferdig
	42255-Enøk tiltak sosialbustader Budsjett-2014.						
3729	Momskompensasjon			94 946	94 946		
3910	Bruk av lånemidler	250 000		70 738	70 738	179 262	
3940	Bruk av disposisjonsfond	150 000		150 000	150 000	0	
3941	Bruk av merka disposisjonsfond	160 000		160 000	160 000	0	Ikkje
	Sum	560 000	0	475 683	475 683	179 262	ferdig
	42267 Svømmebasseng-rehab. Budsjett-2014.						
3729	Momskompensasjon	2 359 000		253 522	253 522	2 105 478	
3910	Bruk av lånemidler	9 568 500		1 120 943	1 120 943	8 447 557	Ikkje
	Sum	11 927 500	0	1 374 465	1 374 465	8 447 557	ferdig
	42313-Lien-tomta (opphov) Budsjett-2013						
3948	Bruk av ubunde kapitalfond	1 240 000		1 006 072	1 006 072	233 928	Ikkje
	Sum	1 240 000		1 006 072	1 006 072	233 928	ferdig
	43016-Gangbru over Bøvra K-51/14						
3771	Refusjon frå private	610 000			0	610 000	
3830	Overført frå fylkeskommuna	1 265 000			0	1 265 000	
3895	Overført frå regionrådet	40 000			0	40 000	
3950	Bruk av bundne driftsfond	250 000			0	250 000	
3951	Bruk av næringsfond	630 000		22 883	22 883	607 117	Ikkje
	Sum	2 795 000	0	22 883	22 883	2 772 117	ferdig
	<u>60007-Utleigebustad vanskelegstilte og flyktningar</u> Budsj-2013/k-52/14						
3700	Statstilskot	4 952 000	2 160 000	2 792 000	4 952 000	0	
3910	Bruk av lån	7 428 000	3 793 480	3 634 520	7 428 000		
3941	Bruk av merka disposisjonsfond	964 945		964 945	964 945		
	Sum	13 344 945	5 953 480	7 391 465	13 344 945	0	Avslutta
	60009-Lom helsesenter-detaljprosj. K-34/14						
3729	Momskomp.			19 191	19 191	-19 191	
3940	Bruk av disposisjonsfond	815 000		196 527	196 527	618 473	Ikkje
	Sum	815 000	0	215 718	215 718	599 282	ferdig

Note 13 Lånegjeld

Kto.nr	Lånetype	Låneytar	Utbet. år	Føremål	Brutto lån	Saldo 1.1.14	Bet. avdr.	Bet. renter	Restlån
8910002	Gjeldsbrev	Husbanken	2005	Etabl.lån	2 000 000	1 272 720	90 910	46 303	1 181 810
8910005		Husbanken	2006	Etabl.lån	2 000 000	1 859 355	74 292	68 172	1 785 063
89 10 003	Gjeldsbrev	Husbanken	2001	Etabl./boligtils	2 000 000	1 227 921	113 627	35 785	1 114 294
89 10 008	Gjeldsbrev	Husbanken	2009	Etableringsl.	3 000 000	2 641 420	95 790	90 635	2 545 630
89 10 006	Gjeldsbrev	Husbanken	2007	Etabl.lån	3 000 000	2 843 088	117890	97 434	2 725 198
89 10 007	Pantelån	Husbanken	2008	Etabl.lån	3 000 000	2 569 266	99 502	88 111	2 469 764
8910010	Gjeldsbrev	Husbanken	2010	Etabl.lån	2 000 000	1 399 368	50 782	32 137	1 348 586
8910011	Gjeldsbrev	Husbanken	2011	Etabl.lån	2 000 000	1 906 484	62 115	42 363	1 844 369
8910012	Gjeldsbrev	Husbanken	2012	Etabl.lån	3 000 000	2 884 835	90 903	66 267	2 793 932
8910014	Gjeldsbrev	Husbanken	2014	Etabl.lån	1 650 000		24 921	20 597	1 625 079
89 10 013	Gjeldsbrev	Husbanken	2013	Etabl.lån	3 000 000	2 954 088	90 579	67 871	2 863 509
89 10 020	Gjeldsbrev	Husbanken	1992	Hamrom	930 000	478 400	75 400	17 061	403 000
89 10 022	Gjeldsbrev	Husbanken	2014	Utl.bust.Andvj.	2 838 000	0	0	600	2 838 000
89 10 023	Gjeldsbrev	Husbanken	2014	Utl.bust-Kroken	4 590 000	0	0	600	4 590 000
89 10 024	Gjeldsbrev	Husbanken	1995	Oms.bustader	2 400 000	960 000	80 000	34 834	880 000
89 10 025	Pantelån	Husbanken	1994	Bust. Bøverd.	900 000	594 000	54 000	21 534	540 000
89 10 026	Gjeldsbrev	Husbanken	2002	Flyktningsbust	1 747 000	1 234 544	72 253	35 947	1 162 291
89 10 028	Pantelån	Husbanken	1989	Gj.g.bustad	1 208 000	362 400	72 480	12 793	289 920
89 10 030	Pantelån	Husbanken	1996	P/U-bustad	805 000	360 455	43 964	9 409	316 491
89 11 006	Pantelån	Komm.bank	2012	Div.inv.lån	15 400 000	15 015 000	385 000	419 247	14 630 000
89 11 001	Pantelån	Komm.bank	2002	Div.inv.	19 198 000	5 158 100	736 900	150 971	4 421 200
89 11 011	Pantelån	Komm.bank	2007	Div.inv.	21 498 000	14 511 150	1 074 900	452 232	13 436 250
89 11 007	Pantelån	Komm.bank	2013	Div.inv.	28 400 000	28 400 000	364 100	639 000	28 035 900
89 11 002	Pantelån	Komm.bank	2005	Div	73 000 000	41 975 000	0	947 461	41 975 000
89 11 003	Pantelån	Komm.bank	2005	Div.inv.	12 380 000	4 608 980	1 584 080	101 323	3 024 900
89 11 004	Pantelån	Komm.bank	2011		9 600 000	8 400 000	480 000	185 789	7 920 000
89 11 005	Pantelån	Komm.bank	2012	Div.inv.	30 726 000	29 957 840	768 160	669 813	29 189 680
89 11 012	Pantelån	Komm.bank	2014		11 200 000		140 000	146 720	11 060 000
89 11 013	Pantelån	Komm.bank	2014	Div.inv	14 312 000		0	187 487	14 312 000
89 14 002	Pantelån	KLP	1999	Øvergrenda	7 400 000	2 035 000	370 000	57 281	1 665 000
89 66 002	Fin. leasing	Auto Plan	2011	Leasingbilar	1 434 459	226 909	49 580	5 104	
89 66 002	Fin. leasing		2014			153733			331 062
					173 574 414	7 262 128	4 750 879	203 317 928	

Av dette er:

Forvaltningslån Husbanken	23 590 945	911 311	655 673	22 297 234
Andre lån	149 983 469	6 350 817	4 095 206	181 020 694

Lånegjeld pr 01.01.2014	175 836 323	Innbyggjartal (pr 31.12.2014)	2 356
Avdrag 2014	-7 262 128	Lånegjeld pr. innbyggjar	86 298
Nye lån 2014	34 743 733		
Lån pr 31.12.2014	203 317 928		

Note 14 Langsiktig gjeld

	Rekneskapsåret	Forrige år
Kommunens samla lånegjeld pr 31.12	203 317 928	175 836 323
Gjeld fordelt på sjølvkostområdet og anna verksemd	Rekneskapsåret	Forrige år
Kommunens samla lånegjeld pr 31.12	203 317 928	175 836 323
Andel knytt til sjølvkostområdet		
Vatn, avlaup og renovasjon i kr		
Vatn, avlaup og renovasjon i %	0%	
Andre sjølvkostområder i kr		
Andre sjølvkostområder i %	0%	
Gjeld som dekkes av statlige lånetilskudd i kr		
Gjeld som dekkes av statlige lånetilskudd i %	0%	
Gjeld knytt til kyrkjeleg råd i kr		
Gjeld knytt til kyrkjeleg råd i %	0%	

Kommentar:

Det ligg ikkje føre spesifikasjon på lånegjeld knytta direkte til VAR-område da låneopptak er gjort samla for fleire typer investeringar og låna har vore refinansiert fleire gonger.

Avdrag på gjeld	Rekneskapsåret	Førre året	Året før
Varige driftsmidlar pr 1.01	351 379 229	348 598 568	299 340 099
Investeringslån pr 1.01	181 020 694	154 277 778	154 301 051
Avskrivningar	11 230 854	10 882 281	9 779 107
Avdrag på investeringslån	6 350 817	8 837 746	7 940 956
Veid levetid anleggsmidlar (år)	31,3	32,0	30,6
Gj.snitt løpetid investeringslån (år)	28,5	17,5	19,4
Meiravdrag utover lovens minimum	564 997	4 021 621	2 900 113

Note 15 Meir- eller mindreforbruk

		Rekneskapsåret	Forrige år
Meir-/mindreforbruk pr 01.01	IB	57 298,19	2 184 201,27
Dekning av tidligere meirforbruk	530	0,00	0,00
Årets mindreforbruk	580	1 336 647,08	57 298,19
Bruk av tidligere mindreforbruk	930	57 298,19	2 184 201,27
Årets meirforbruk	980	0,00	0,00
Meir-/mindreforbruk pr. 31.12	UB	1 336 647,08	57 298,19

Meir-/mindreforbruk frå investeringsrekneskapan

Meir-/mindreforbruk pr 1.01	IB	-2 653 602,44	176 578,10
Dekning av tidlegare meirforbruk	530	2 653 602,44	0,00
Årets mindreforbruk	580	623 315,57	0,00
Bruk av tidlegare mindreforbruk	930	0,00	176 578,10
Årets meirforbruk	980	0,00	2 653 602,44
Meir-/mindreforbruk pr. 31.12	UB	623 315,57	-2 653 602,44

Note 16 Spesifikasjon av vesentlege forpliktingar

- 1- Kommunen har ingen vesentlege forpliktelsar som ikkje er synleggjort i rekneskapen. Sjå note 12 vedr. garantier.
- 2- It-system blir i hovudsak administrert ved Regiondata.
- 3- Leasing - sjå note 23.

Note 17 Tilhøve ved slutten av året

Lom kommune er stevna for Høgsterett i spørsmål om erstatningskrav pga rasfare. Lom kommune og KLP fekk medhold i saka i Høgsterett i mars 2015.

Note 18 Konto for skattetrekk

På bankkonto 2085.25.37400 innestående pr. 31.12 kr. 61.459.259. Av dette er kr. 6.500.000 sperra som ein garanti for skattetrekk pr. termin.

Skuldig skattetrekk pr. 31/12-14 - balansekt. 23214010 viser kr. 4.968.180.

Note 19 Kyrkjeleg råd - økonomiske tilhøve

Tekst	Rekneskap	Budsjett	Avvik	Forrige år
Ordinært driftstilskott	1 604 285	1 600 000		1 600 000
Tilskott til driftsprosjekter				
Verdi av tjenestevtaler mv	150 000	0		150 000
Tilskott til investeringar				
Kommunale lån pr 31.12 ifht investeringar				

Kommentar:

Tenesteyting kr. 150.000 er ikkje budsjettert for 2014.

Note 20 Årsverk, løn og godtgjersle

Fast tilsette med arbeidsavtaler	Menn	Prosent	Kvinner	Prosent
Rådmann, stab, kultur, leirskule m.m.	2,50	40,98	3,60	59,02
Støttefunksjon, adm, servicetor, økonomi, løn, skatt, bibliotek	7,60	44,97	9,30	55,03
Oppvekst	9,90	21,71	35,70	78,29
Barnehage	0,00	0,00	17,00	100,00
Helse velferd	2,70	14,36	16,10	85,64
Miljø,teknisk,landbruk	13,10	53,69	11,30	46,31
Institusjonsbasert omsorg	0,90	2,41	36,50	97,59
Heimebasert omsorg	0,60	2,17	27,10	97,83
Talet på leiande stillingar	9	Inkludert administrasjonssjef		
Talet på kvinner i leiande stillingar	4			

Løn til administrasjonssjef og godtgjersle til ordfører	Rekneskapsåret	Forrige år	Året før
Løn og godtgjersle til ordfører	724 840	693 472	684 928
Løn og godtgjersle til administrasjonssjef	932 828	860 363	823 760

Revisjonshonorar og kontrollutval	Rekneskapsåret	Forrige år	Året før
Ordinært revisjonsarbeid	190 000	186 000	174 000
Forvaltningsrevisjon	174 000	180 000	168 000
Tilleggsytingar/bistand	149 000	164 000	154 000
Tilskot til sekretariat for kontrollutval	123 805	104 922	114 585

Note 21 Tap og tapsavsetningar

Kundefordringar Balanse 21399002-21399070	Rekneskapsåret	Forrige år
Kommunens samla kundefordringar pr 31.12	5 909 049	4 576 072
Utgiftsført tap på kundefordringar i året	24 289	6 100
Avsatt til tapsavsetning på kundefordringar i året		
Avsatt til tapsavsetning på kundefordringar pr 31.12	126 050	126 050

Kommentar:

Mindre uerholdige krav.

Utlånte midlar	Rekneskapsåret	Forrige år
Utlånte midlar pr 31.12	50 406 042	49 317 525
Utgiftsført tap på utlån i året	236 490	
Avsatt til tapsavsetning på utlån i året	0	0
Avsatt til tapsavsetning på utlån pr 31.12	0	0

Kommentar

Av utgiftsført tap gjelder dette avskrevet tap på innløsning tomterefusjon i samband med tvangssal med kr. 207.575. Resten kr. 28.915 gjeld sosiale lån.

Note 22 Netto driftsresultat

	2014	2013
Netto driftsresultat iht. årsregnskapet	-2 288 486	14 334 528

For at netto driftsresultat skal gje økonomisk informasjon om korleis drifta i kommunen har vore siste år, må det korrigerast for desse tilhøva:

	2014	2013
Netto driftsresultat ifølge årsrekneskapen	-2 288 486	14 334 528
- Bruk av bundne fond	-5 050 183	-6 791 217
+ Avsetting til bundne fond	8 202 868	15 031 206
-/+ Uvanlige gevinster eller tap fra salg av finansielle anleggsmidler	0	0
-/+ Andre uvanlige og vesentlige inntekter / utgifter	0	0
Korrigert netto driftsresultat til kommunens driftsaktivitet	864 199	22 574 518

Note 23 Finansiell leasing

Det er i året inngått avtaler om finansiell leasing av ein bil innan flyktningstenesta. Finansiell leasing skal utgførast som investering/med låneopptak og avskrivast over tidsrommet som avtala gjeld for. Likeeins skal det reknast avdrag og renter i perioden.

For året 2014 vil dette koma fram som vist i tabellen til høgre.

<u>Investeringsrekneskapen</u>	Investering	153 733
	Låneopptak	153 733
<u>Driftsrekneskapen</u>	Avdrag	49 580
	Renter	5 104
	Avskrivningar	718 959

Note 24 Avviksforklaring

	Rekneskap Reg budsjett		Avvik	Forklaring
	2014	2014		
<u>Driftsinntekter</u>				
Brukarbetalingar	8 876 560	8 684 175	192 385	Mindre avvik på fleire områder
Andre sals- og leigeinntekter	29 455 285	28 829 700	625 585	Provisjon 130`-Endring vedr.reinh. Midtgard utgj.ca 400`
Overføringar med krav til motytelse	29 864 739	23 482 340	6 382 399	Diff.gjelder ikkje budsj,momskomp av div. prosj-1.mill .Ikkje budsj.sjukep. utgj.3,5 mill. Ikkje budsj.overf. Frå staten vedr. ymse prosj.2.mill.
Rammetilskot	83 794 006	85 499 000	-1 704 994	Må sjåast saman med andre dir. og indr. skattar og skatt på inntekt og formue.
Andre statlege overføringar	10 134 717	6 885 862	3 248 855	Tilsk.Nasjonalparkportalen 2.mill Andre ikkje budsj.tilsk-prosj.m.m.
Andre overføringar	543 858	100 000	443 858	Ikkje budsj.gåvemidlar samt andre mindre overf. frå andre
Skatt på inntekt og formue	43 317 330	44 203 000	-885 670	
Eigedomsskatt	5 187 850	5 228 129	-40 279	Endring i gr.l for verker og bruk
Andre direkte og indirekte skattar	6 667 673	4 000 000	2 667 673	Må sjåast saman med rammetilsk. og skatteinntekter
Sum driftsinntekter	217 842 018	206 912 206	10 929 812	
<u>Driftsutgifter</u>				
Lønsutgifter	126 904 330	123 771 324	3 133 006	Sjå sjukep.
Sosiale utgifter	27 080 740	27 679 529	-598 789	
Kjøp av varer og tenester som inngår i tenesteproduksjon	30 751 439	28 960 549	1 790 890	*Sjå kommentar under.
Kjøp av tenester som erstatter tenesteproduksjon	21 710 939	18 714 269	2 996 670	Kjøp av ten 341`Sjukeh.innl.600` Kjøp av ten.komm.716`Regiond.485`
Overføringar	20 306 124	18 637 826	1 668 298	Merverdiavg.ansk.drift-900-Legeten 341-Vetrinærv-255- M.M
Avskrivningar	11 230 853	11 754 500	-523 647	
Fordelte utgifter	-6 693 971	-2 137 135	-4 556 836	
Sum driftsutgifter	231 290 454	227 380 862	3 909 592	
Brutto driftsresultat	-13 448 436	-20 468 656	7 020 220	

	Rekneskap Reg budsjet			Forklaring
	2014	2014	Avvik	
Driftsinntekter				
Finansinntekter				-
Renteinntekter og utbytte	11 140 949	11 677 000	-536 051	
Mottekne avdrag på utlån	109 867	80 000	29 867	
Sum eksterne finansinntekter	11 250 816	11 757 000	-506 184	
Finansutgifter				-
Renteutgifter og låneomkostninger	4 941 376	5 490 000	-548 624	
Avdrag på lån	6 350 817	6 161 000	189 817	
Utlån	29 527	60 000	-30 473	
Sum eksterne finansutgifter	11 321 720	11 711 000	-389 280	
Resultat eksterne finanstransaksjonar	-70 903	46 000	-116 903	
Motpost avskrivningar	11 230 853	11 754 500	-523 647	
Netto driftsresultat	-2 288 486	-8 668 156	6 379 670	
Interne finanstransaksjonar				-
Bruk av tidlegere års reknesk.messig mindreforbruk	57 298	57 298	0	
Bruk av disposisjonsfond	7 081 942	8 378 102	-1 296 160	Ymse tiltak ikkje gjennomført
Bruk av bundne fond	5 050 183	6 086 114	-1 035 931	Ymse tiltak ikkje gjennomført
Sum bruk av avsettingar	12 189 424	14 521 514	-2 332 090	
Overført til investeringsrekneskapen	258 124	418 000	-159 876	
Avsett til disposisjonsfond	103 298	103 298	0	
Avsett til bundne fond	8 202 868	5 332 060	2 870 808	Nasj.nalparkport.2.mill-Div.andre tilsk.
Sum avsettingar	8 564 291	5 853 358	2 710 933	ikkje brukt i året.
Rekneskapsmessig mindreforbruk	1 336 647	- 1 336 647		

* Avviket gjeld fleire tilhøve, men vi har her teke med desse avvika:

Abbonement 180 Med.forbr.matr. 130- Transport/skyss 245-Kontigenter 190-

Leasing-250- Matr.til vedlikehald 310- Kjøp av ekst.arb.kraft heimesj.pl.271.

Note 25 Sjølvkostområdet

Sjølvkost-område	Resultat 2014				Balansen 2014	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/underskot (-)	Dekningsgrad i % 1)	Avsett.(+)/dekningsgradsfond	bruk av (-) Dekningsgradsfond pr. 31.12 2)
Renovasjon	2 451	2 488	-37	98,51 %	-343	1 078
Vatn	2 660	2 793	-133	95,24 %	-184	11
Avlaup	3 592	3 797	-205	94,60 %	87	-2 612
Feiing	428	398	30	107,54 %	0	0
Oppmåling	461	532	-71	86,65 %	0	0
Byggjesak	537	734	-197	73,16 %	0	0
Septik	1 457	1 529	-72	95,29 %	-110	-27

1) Årets dekningsgrad før eventuell avsetning/bruk av dekningsgradsfond.

2) Dekningsgradsfonda er bundne driftsfond som berre kan bli brukte til dekking av framtidige driftsutgifter på tilhøyrande område.

3) Memoriakto.29200040 i balansen viser underdekning på avløp med kr. 2.611.793.

Dette fordeler seg slik:

Underdekking i 2012 kr. 1.838.074. Underdekking i 2013 kr. 860.647. Overdekking i 2014 kr.86.928.

4) Memoriakto-29200041 i balansen viser underdekn. Påløpt i 2014 med kr. 26.980.

Note 26 Disposisjonsfondet

Fondet pr. 01.01.2014 10 761 430,98

Avsett i året

K-37/14	Avsett mindreforbruk drift 2013	57 298,19
		10 818 729,17

Brukt i året

Sak	Teneste	Prosjekt		
K-59/12	1003	Samhandlingsreforma	94 744,43	
B-2011	1201	Kvalitetssystem prosj10132	27 236,00	
B-2014	1211	Felles edb-drift	142 242,80	
F-46/14	2020	Den gode skoleeier	2 460,00	
K-34/14	2610	Helsesenter	196 527,00	
K-53/14	2629	Pensjonatet - helse	150 000,00	
F-93/14	3850	Liarende	7 000,00	
F-94/14	3850	Garmo bygdahus	15 000,00	
K-47/14	8800	Budsjettjusteringssak	2 127 730,00	
Budsj-14	8800	Saldering av opprinneleg budsjett-14	2 437 497,00	
K-37/14	8800	Dekt meirforbruk investering 2013	153 602,44	5 354 039,67

Disposisjonsfondet pr. 31.12.2014 **5 464 689,50**

Av dette er disponert

Sak	Prosjekt		
F-23/11	Revisjon av kommunedelplan	75 000,00	
B-2011	Internkontrollsystemet prosjekt 10132	19 921,00	
K-34/14	Helsesenter - prosjekt 60009	618 473,00	
F-46/14	Den gode skoleeier	57 540,00	
Budsj-14	Kordinator - helse	91 908,00	
K-27/14	Lom IL - ljostrase Lia	172 000,00	
K-28/14	Lom IL - utbetring av løypetrase i Lia	300 000,00	
K-29/14	Lom IL - lager/garasje i grov	320 000,00	
F-44/14	Kyrkjejubileum Bøverdalen	20 000,00	
F-73/14	Hamsunstugu	75 000,00	
K-34/14	Lom helsesenter-forprosjekt	618 473,00	2 368 315,00

Disponibelt pr. 31.12.2014 **3 096 374,50**

Note 27 Kraftfondet

Fondet pr. 1.1. 2014 8 371 946,71

<u>Avsett i året:</u>	Konsesjonsavgifter	4 479 773,00
	Renter	150 000,00
		4 629 773,00
		13 001 719,71

Brukt i året	Teneste			
F-85/14	1000	Næringspris	5 000,00	
K-17/14	3002	Planstrategi	71 600,00	
B-2014	3003	Kartverk	320 000,00	
B-14	3250	Tiltaksarbeid	423 622,63	
F-133/12	3250	Stamveg-Lom-Luster-Årdal	100 000,00	
Del-19/2-14	3250	Coop Ottadalen	13 300,00	
K-9/13	3250	Lom Fjellmuseum	126 260,00	
Del-18/7-14	3250	Lokaljobb	17 500,00	
K-33/13	3250	Prosjekt 200 Ledige hus	33 000,00	
Del-3/4-13	3250	Varden/Spiterstulen	12 900,00	
F-69/11	3250	Ottadalen Mølle	100 000,00	
F-52/14	3250	Smak i Lom	20 000,00	
K-44/14	3250	Beautybag	40 000,00	
Del-24/2-14	3250	Mjøsen skog	11 500,00	
B-2014	3251	Reiseliv og Turistverksemd	425 000,00	
K-51/14	3251	Gangbru over Bøvra	22 883,00	
B-2013	3254/3290	Landbruk	1 620 100,00	
B-2014	3265	Regionrådet	405 400,00	
K-78/14	3850	Diktarhus i Lom	40 373,96	3 808 439,59
Kraftfondet pr. 31.12.2014				9 193 280,12

Av dette er disponert

Budsjett	Tilskot- Landbruk	11 686,00	
B-2012	Lom Veksthus	100 000,00	
F-25/11	Forbygging Bøvra v/Glomsdal	57 384,00	
K-20/12	Aktsemdskart/skredfarevurd.	49 485,00	
K-21/12	Distr.andel-flomskade	150 000,00	
Del-4/6-12	Villreintv.Ottadalsområde	10 000,00	
F-95/12	Utv.midl-omvisartenesta,Lomskyrkja	13 350,00	
F-123/12	Stokk og Stein-delt.i FRAM trevare	30 000,00	
Del. 29/10	Fossheim Hotell	10 100,00	
K-9/13	Lom Fjellmuseum-omb./utv.	123 740,00	
Del-23/1-14	Lom Bygdamuseum -info skilt	20 000,00	
Del-9/5	Styrekompentansekurs BI-Oppland	21 000,00	
Del-11/6-14	Landsfestivalen-2014	30 000,00	
Del-18/7	Prof.næringslivet (Fjuken)	9 000,00	
F-80/14	Guro Storlien-Aktiv kost	45 000,00	
F-102/14	Tak og Murerservise a/s	30 000,00	
k-18/14	Utvikling Gjendeosen	460 000,00	
K-51/14	Gangbtu over Bøvra	607 117,00	
K-78/14	Diktarhus	159 626,00	
K-33/13	Prosj.-200 ledige hus	67 000,00	
K-36/13	Utrykningskompetanse	15 000,00	
F-117/14	Meadalsvegen-brøyting	15 000,00	
B-2014	Reiseliv og Turistverksemd	225 000,00	
B-2014	Planstrategi-2014/2015	328 400,00	2 587 888,00
Disponibelt pr. 31.12.2014			6 605 392,12

Avslepte søknader

K-69/2014	Ottadalen Installasjon	136 500,00
Del-9/12-14	Inger Odrun Sverkmo	30 000,00
Del-9/10-14	Grenland Kompetanse	10 000,00
Del-24/4-14	Knut Hamsunlaget	10 000,00

Note 28 Heimfallsfondet

Fondet pr. 01.01.2014	3 065 240,79
Renter 2014	250 000,00
Avsett-overskot bygdabok	5 000,00
Heimfallsfondet pr. 31.12 2014	3 320 240,79

Note 29 Kapitalfondet

Fondet pr. 1.1. 2014	4 506 690,40
<u>Brukt i året</u>	
K-47/14 Kjøp av opphov	1 006 071,61
K-11/14 Kjøp av aksjar	26 128,00 1 032 199,61
Kapitalfondet pr. 31.12. 2014.	3 474 490,79

Av dette er disponert

K-21/11 Kjøp av opphov 70-130	233 928,39	233 928,39
Disponibelt kapitalfond 31.12.2014.	3 240 562,40	

Note 30 Avskrivingskjema

	År	Henv.kto.	Avskr.gr. lag 01.01.14	Tilgang	Avskr.gr. Avgang lag for året	%	Avskr. i kr.	Bokf.verdi 31.12.13	Bokf.verdi 31.12.14.
<u>Sentraladm</u>		2.2410							
Edb- Regiondata		2.2410.006	345 044	167 810	512 854	20,0%	165 849	441 885	443 846
Aggregat -Vaktsentralen		2.2410.007	166 245		166 245	10,0%	16 625	116 370	99 746
Sentralbord	2001	2.2410.004	136 245		136 245	10,0%	5 112	69 753	64 641
Finansiell-Leasing-Biler	2012	2.2460.040	459 903		459 903	33,3%	101 376	150 828	49 452
Sum			1 107 437	167 810	- 1 275 247		288 962	778 836	657 685
<u>Undervisning</u>		2.2420							
Edb-utstyr		2.2420.003	1 839 075	246 391	2 085 466	20,0%	8 511	1 702 114	1 939 994
Leikeapparat.barneh.		2.2420.004	246 631		246 631			246 631	246 631
Sum			2 085 706	246 391	2 332 097		8 511	1 948 745	2 186 625
<u>Teknisk</u>		2.2460							
Hz-25399 Nissan Nivara	2006	2.2460.032	236 150		236 150	12,5%	29 514	29 514	-
Hz-26362 Suzuki Vitara	2007	2.2460.033	114 611		114 611	12,5%	14 326	85 957	71 631
Finansiell-Leasing-Biler	2011	2.2460.040	563 249		563 249	12,5%	-	-	-
GPS-utstyr(Oppmåling)	2013	2.2460.002	369 138		369 138	12,5%	46 142	369 138	322 996
Sum			1 283 148	0	1 283 148		89 983	484 609	394 626

	År	Henv.kto.	Avskr.gr. lag 01.01.14	Tilgang	Avgang lag for året	Avskr.gr. %	Avskr. i kr.	Bokf.verdi 31.12.13	Bokf.verdi 31.12.14.	
<u>Helse</u>		2.2470								
Dekontaminator-Helseh.	2009	2.2470.001	150 381		150 381	12,5%	18 798	75 189	56 391	
Finansiell-Leasing-Bilar	2011	2.2460040	71 152	153 733	71 152	33,3%	86 820	71 152	138 065	
Sum			221 533	153 733	221 533		105 618	146 341	194 456	
<u>Utleigebustader</u>		2.2710				-				
Trygdebustad I		2.2710.001	189 400		189 400	2,0%	3 788	72 116	68 328	
“ II/III		2.2710.002	563 000		563 000	2,0%	11 260	196 520	185 260	
“ IV		2.2710.003	296 100		296 100	2,0%	5 922	111 004	105 082	
Ulstad-2 leiligh.		2.2710.006	242 428		242 428	2,0%	4 849	80 095	75 246	
Ulstad klokkarg.		2.2710.007	230 800	79 112	230 800	2,0%	-	79 112	-	
Kroken 2 leiligh.		2.2710.008	237 000		237 000	2,0%	4 740	356 092	351 352	
Flyktingbust.-Ulstad	2002	2.2710.009	2 451 807		2 451 807	2,0%	49 036	1 912 411	1 863 375	
Utleigebygg-Gjeisar	2009	2.2710.010	4 662 519		4 662 519	2,0%	93 250	4 394 941	4 301 691	
Gjennomg.bust. 4-l.h		2.2710.011	1 830 000		1 830 000	2,0%	36 600	951 200	914 600	
Hamrom 2 leiligh.		2.2710.012	923 700		923 700	2,0%	18 474	553 468	534 994	
Utl.bust. Bøverdalen		2.2710.013	965 500		965 500	2,0%	19 310	598 620	579 310	
Gamle Barnehagen		2.2721.001	293 400		293 400	2,5%	7 335	98 064	90 729	
Sameigeb.Ulstad		2.2710.014	931 600		931 600	2,0%	18 632	596 224	577 592	
Sum			13 817 254	0	79 112	13 817 254	273 196	9 999 867	9 647 559	
<u>Skular</u>		2.2720				-				
Gamle Loar skule 1		2.2720.001	6 497 548		6 497 548	2,5%	162 439	4 296 193	4 133 754	
Loar - drengjestugu		2.2720.002	1 538 115		1 538 115	2,5%	38 453	829 066	790 613	
Ny -Loar skule		2.2720.003	16 918 407		16 918 407	2,5%	422 960	10 045 870	9 622 910	
Lom Vidaregåande skule		2.2720.004	4 442 200		4 442 200	2,5%	111 055	1 322 005	1 210 950	
Lom Ungdomsskule		2.2720.005	29 777 557		29 777 557	2,5%	744 439	22 834 411	22 089 972	
Vollyballbane - Loar		2.2720.006	110 431		110 431	2,5%	2 761	99 387	96 626	
Steinfjøset		2.2720.007	491 831		491 831	2,5%	12 296	341 471	329 175	
Lom samfunnshus		2.2720.008	7 639 588	0	2 075 985	9 715 573	2,5%	-	2 075 985	-
Garmo skule		2.2720.009	2 625 655		2 625 655	2,5%	65 641	1 024 652	959 011	
Utgard-fleibr.hus		2.2720.014	118 714 486	3 053 201	118 714 486	2,5%	2 967 862	116 979 658	117 064 996	
Skuleområde-Lom-grunn		2.2720.020	1 096 054		1 096 054		-	1 096 054	1 096 054	
Sum			189 851 872	3 053 201	2 075 985	191 927 857	4 527 906	160 944 752	157 394 062	
<u>Barnehagar</u>		2.2721								
Odda Barnehage		2.2720.012	892 700		892 700	2,5%	22 318	419 573	397 256	
Garmo Barnehage-del		2.2720.009	1 312 800		1 312 800	2,5%	32 820	512 330	479 510	
Garmo sk		2.2721.003	12 770 165		12 770 165	2,5%	319 254	10 216 643	9 897 389	
Ny Loar barnehage		2.2721.003	12 770 165		12 770 165	2,5%	319 254	10 216 643	9 897 389	
Sum			14 975 665	0	14 975 665		374 392	11 148 546	10 774 154	

	År	Henv.kto.	Avskr.gr. lag 01.01.14	Tilgang	Avgang	Avskr.gr. lag for året	%	Avskr. i kr.	Bokf.verdi 31.12.13	Bokf.verdi 31.12.14.
<u>Helse</u>		2.2730								
Helseheim/Aldersh.		2.2730.001	87 154 954	215 718		87 154 954	2,0%	1 743 099	60 828 769	59 301 388
Tannklinikk		2.2730.002	791 875			791 875	2,0%	15 838	315 361	299 524
Tenarbust.		2.2730.003	691 844	538 152		691 844	2,0%	13 837	256 248	780 563
Omsorgsbust. I		2.2730.004	5 222 809			5 222 809	2,0%	104 456	3 649 894	3 545 438
Pu-bustader		2.2730.005	1 569 246			1 569 246	2,0%	31 385	1 035 516	1 004 131
Omsorgsbust- Kulihaugen		2.2730.010	906 417			906 417	2,0%	18 128	869 123	850 995
Omsorgsbust -Kroken		2.2730.007	5 589 416			5 589 416	2,0%	111 788	4 583 116	4 471 328
Omsorgsbust. II	1997	2.2730.006	4 414 866			4 414 866	2,0%	88 297	3 063 077	2 974 780
Utlegebust.vanskel.st.	2013	2.2730.011	5 953 480	7 391 465		5 953 480	2,0%	119 070	5 953 480	13 225 875
Omsorgsb- Kvandalsvollh.		2.2730.008	674 228			674 228	2,0%	13 485	582 233	568 748
Uphov gnr.70 bnr.130		2.2730.012		1 006 072			- 2,0%	-		1 006 072
Garasje v/Helseheimen	2008	2.2730.015	597 640			597 640	2,0%	11 953	548 215	536 262
Garasje-Ambulanse	2009	2.2730.009	1 308 902			1 308 902	2,0%	26 178	1 228 937	1 202 759
Helse/sjukeheimområde	2004	2.2730.020	750 000			750 000		-	750 000	750 000
Sum			115 625 677	9 151 407		115 625 677		2 297 514	83 663 969	90 517 863
<u>Bustadfelt</u>		2.2761								
Prestg.skogen		2.2761.001	1 412 100			1 412 100		-	1 412 100	1 412 100
Tronsonst./Nereggje		2.2761.007	4 192 044			4 192 044			4 192 044	4 192 044
Ulstad		2.2761.002	4 507 132			4 507 132		-	4 507 132	4 507 132
Andvordsjordet		2.2761.003	1 176 344			1 176 344		-	1 176 344	1 176 344
Odda/Leirmo		2.2761.004	431 426			431 426		-	431 426	431 426
Frisvold skogen		2.2761.005	1 737 135			1 737 135		-	1 737 135	1 737 135
Kroken	2005	2.2761.008	3 959 035		355 185	3 603 850		-	3 959 035	3 603 850
Kulihaugen		2.2761.009	605 700			605 700			605 700	605 700
Hamrom		2.2761.006	173 581			173 581		-	173 581	173 581
Sum			18 194 497	0	355 185	17 839 312		-	18 194 497	17 839 312
<u>Vassverk</u>		2.2762								
Fossbergom		2.2762.001	8 701 645	2 675 354		8 701 645	4,0%	348 066	5 399 678	7 726 966
Garmo		2.2762.002	4 404 336	244 744		4 404 336	4,0%	176 173	1 542 167	1 610 737
Odda		2.2762.003	1 433 134			1 433 134	4,0%	57 325	767 969	710 644
Galdesand		2.2762.004	1 257 823			1 257 823	4,0%	50 313	605 306	554 993
Hamrom		2.2762.006	133 305			133 305	4,0%	5 332	18 422	13 090
Øvergrenda ledn.nett		2.2762.005	13 485 585			13 485 585	4,0%	539 423	6 882 266	6 342 843
Sum		Sum	29 415 828	2 920 098		32 335 926		1 176 633	15 215 808	16 959 272
<u>Kloakkverk</u>		2.2763								
Fossbergom		2.2763.001	28 315 275	342 358		28 315 275	4,0%	1 132 611	15 076 706	14 286 453
Garmo		2.2763.002	2 657 802	217 100		2 657 802	4,0%	106 312	130 535	241 323
Odda		2.2763.003	1 596 152	243 214		1 596 152	4,0%	63 846	142 483	321 851
Galdesand		2.2763.004	2 902 802			2 902 802	4,0%	116 112	1 080 296	964 184
Nedf.ledn.Rauberst.		2.2763.005	4 268 000			4 268 000	4,0%	170 720	1 617 595	1 446 875
Øvergrenda ledn.nett		2.2763.006	1 829 182			1 829 182	4,0%	73 167	885 601	812 434
Haugholet		2.2763.007	729 251			729 251	4,0%	29 170	370 671	341 501
Sum		Sum	42 298 464	802 672		42 298 464		1 691 939	19 303 887	18 414 620

	År	Henv.kto.	Avskr.gr. lag 01.01.14	Tilgang	Avgang	Avskr.gr. lag for året	%	Avskr. i kr.	Bokf.verdi 31.12.13	Bokf.verdi 31.12.14.
<u>Industrifelt</u>		2.2768								
Gjeisarhaugen		2.2768.001	243 655			243 655		-	243 655	243 655
Gjeisarøya		2.2768.002	3 257 751			3 257 751		-	3 257 751	3 257 751
Prestøya		2.2768.003	82 420			82 420		-	82 420	82 420
Ulstad- grunn		2.2768.004	87 250			87 250		-	87 250	87 250
Sum		Sum	3 671 076	0		3 671 076		-	3 671 076	3 671 076
<u>Vegar gater m.m.</u>		2.2769								
Lia bru		2.2769.001	819 172			819 172	2,5%	20 479	568 257	547 778
Lom sentrum		2.2769.002	7 397 354			7 397 354			7 213 696	7 213 696
Gateljos		2.2769.050	314 828			314 828			314 828	314 828
Ymse vegar	2003	2.2769.005	4 028 897			4 028 897			4 212 554	4 212 554
Sum			12 560 251	0		12 560 251		20 479	12 309 335	12 288 856
<u>Ymse bygg/og anlegg</u>		2.2799								
Kløvolden tomter		2.2799.005	200			200		-	200	200
A.Fosses tomt		2.2799.006	11 500			11 500		-	11 500	11 500
Losja		2.2799.007	382 370			382 370	2,0%	7 647	271 312	263 665
Badepl.-Lia		2.2799.009	1			1		-	1	1
Badepl.-Mølla		2.2799.010	1			1		-	1	1
Presth. Friluftsent		2.2799.011	1 170 121			1 170 121	2,0%	23 402	649 225	625 823
Prestfossen		2.2799.012	1			1		-	1	1
Gangbru over Bøvra		2.2799.016		26 483						26 483
Tomt gnr.133 bnr.11		2.2799.027	50 000			50 000			50 000	50 000
Lager i Grov		2.2799.015	1			1		-	1	1
Parkanl.-Lomskyrkja		2.2799.017	96 173			96 173		-	96 173	96 173
Utlegsbru-Nordal		2.2799.018	309 600			309 600	2,5%	7 740	158 323	150 583
Lom brannstasjon		2.2799.019	5 982 047	0		5 982 047	2,5%	149 551	5 214 669	5 065 118
Miljøstasjon		2.2799.022	3 475 772			3 475 772	2,5%	86 894	2 652 368	2 565 474
Info-tavle -Fossbergom		2.2799.023	119 684			119 684	2,0%	2 394	82 457	80 063
Serv.bygg reinseanl.		2.2799.024	1 423 986			1 423 986	4,0%	56 959	787 012	730 053
Landingspl.-helikopter		2.2799.026	135 794			135 794	2,0%	2 716	95 054	92 338
Sjukhusporten		2.2799.029	74 921			74 921	2,0%	1 498	55 447	53 949
Eggjalia Industribygg		2.2799.030	923 000			923 000	4,0%	36 920	664 560	627 640
Bioenergianlegg	2012	2.2799.031	50 115			50 115			-	-
Sum		Sum	14 205 287	26 483		14 205 287		375 723	10 788 304	10 439 064
Totalt			459 313 695	6 521 794		2 510 282 464 368 793		11 230 854 348	598 572 351 379 230	

Note 31 Mindre/meir forbruk - investering

Bokført overforbruk kjem fram av desse postane:

Teneste	Beløp	Forklaring
1720 Eigenkapitalinnskott - KLP	41 853,00	Overforbruk jfr.årsbudsjett
3150 Sal / refusjon av grunn og tomter	-355 185,00	Ikkje budsjetttert avsetning
3861 Utgard	-309 983,57	Ikkje budsjtert avsetn. meireinntekt finansiering
Sum	-665 168,57	

Note 32 Oversikt over skatteinngangen

	2014	2013
Januar	5 635 473	5 384 586
Februar	1 160 953	895 837
Mars	6 912 324	6 826 825
April	1 282 070	1 109 499
Mai	7 444 007	7 875 863
Juni	665 952	236 368
Juli	5 357 181	5 472 206
August	522 076	400 625
September	8 022 453	7 887 872
Oktober	68 523	176 899
November	8 240 643	8 345 884
Desember	193 576	56 687
Totalt	45 505 231	44 669 152
<u>Av dette er</u>		
Naturressursskatt	2 187 900	2 165 471
Skatt på inntekt og formue	43 317 331	42 503 681

Revisjonsmelding

Lom, 16. april 2015
J.nr/ref: 2015/82 - KPSy

Til kommunestyret i Lom
2686 Lom

MELDING FRÅ REVISOR

Fråsegn om årsrekneskapen

Vi har revidert årsrekneskapen for Lom kommune som viser kr 152.575.466 til fordeling drift og eit rekneskapsmessig mindreforbruk på kr 1.336.647. Årsrekneskapen er samansett av balanse pr. 31. desember 2014, driftsrekneskap, investeringsrekneskap og økonomiske oversikter for rekneskapsåret avslutta pr. denne datoen, ein omtale av vesentlege rekneskapsprinsipp som er nytta, og andre noteopplysningar.

Administrasjonssjefen sitt ansvar for årsrekneskapen

Administrasjonssjefen er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen og for at den gir ein dekkande framstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapsskikk i Noreg, og for slik intern kontroll som administrasjonssjefen finn nødvendig for å gjere det mogleg å utarbeide ein årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, korkje som følgje av misleg framferd eller feil.

Revisors oppgåver og plikter

Oppgåva vår er, på grunnlag av revisjonen vår, å gje uttrykk for ei meining om denne årsrekneskapen. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Noreg, medrekna International Standards on Auditing. Revisjonsstandardane krev at vi etterlever etiske krav og planlegg og gjennomfører revisjonen for å oppnå tryggande sikkerheit for at årsrekneskapen ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon.

Ein revisjon inneber utføring av handlingar for å innhente revisjonsbevis for beløpa og opplysningane i årsrekneskapen. Dei valde handlingane avheng av revisor sitt skjønn, mellom anna vurderinga av risikoane for at årsrekneskapen inneheld vesentleg feilinformasjon, anten det skuldast misleg framferd eller feil. Ved ei slik risikovurdering tar revisor omsyn til den interne kontrollen som er relevant for kommunen si utarbeiding av ein årsrekneskap som gir ein dekkande framstilling. Føremålet er å utforme revisjonshandlingar som er formålstenlege etter tilhøva, men ikkje å gje uttrykk for ei meining om effektiviteten av kommunen sin interne kontroll. Ein revisjon omfattar også ei vurdering av om dei rekneskapsprinsippa som er nytta, er formålstenlege, og om rekneskapestimata som er utarbeidd av leiinga, er rimelege, samt ei vurdering av den samla presentasjonen av årsrekneskapen.

Vi meiner at innhenta revisjonsbevis er tilstrekkeleg og formålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Postadr.	Hovudktr. Sel:	Avd.ktr. Lom:	Foretaksnr: 976 634 837 MVA
Sel rådhus	Telefon: 61 70 07 00	61 21 73 00	Bankkonto: 2085.63.47576
2670 Otta	Telefax: 61 70 07 01	61 21 73 01	E-mail: NGKpostmottak@sel.kommune.no
	Mobil: 90 73 17 84		

Konklusjon

Vi meiner at årsrekneskapen er avgjeven i samsvar med lov og forskrifter og gir ein dekkande framstilling av den finansielle stillinga til Lom kommune pr. 31. desember 2014 og av resultatet for rekneskapsåret som vart avslutta pr. denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapsskikk i Noreg.

Utsegn om andre tilhøve*Konklusjon om budsjett*

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er omtalt ovanfor, meiner vi at dei disposisjonar som ligg til grunn for rekneskapen i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpa i årsrekneskapen stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsmeldinga

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er omtalt ovanfor, meiner vi at opplysningane i årsmeldinga om årsrekneskapen er konsistente med årsrekneskapen og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er omtalt ovanfor, og kontrollhandlingar vi har funne nødvendige etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner vi at leiinga har oppfylt plikta si til å sørge for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av kommunen sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Nord-Gudbrandsdal kommunerevisjon

Ingulf Brandsarbakken
Revisjonssjef

Kjell Petter Syvergaard
Revisor

Magnar Kolden
Revisor

Kopi til: Kontrollutvalet
Formannskapet
Administrasjonssjefen